

blom&moors

ontwerp openbare ruimte - design for public space

twintig jaar ontwerpen / twenty years of design

portfolio
2007-2026

Na een samenwerking van ruim twintig jaar vonden we het tijd voor een boek. Kloek en robuust als onze ontwerpen, fraai vormgegeven en gevuld met grote en kleine projecten uit ons oeuvre. De gemene deler is de openbare ruimte waaraan we al die jaren samenwerken, vanuit een gedeelde visie op kwaliteit en met respect voor elkaars talenten.

We ontwerpen altijd met de gebruiker in gedachten. Omdat de openbare ruimte de ruimte is die we als samenleving delen en waarin iedereen zich welkom mag voelen. Goede ontwerpen dragen daaraan bij.

After working together for over twenty years, we felt it was time for a book, as bold and robust as our designs, beautifully designed and filled with projects both large and small from our body of work. The common thread is the public space on which we have worked together all these years, guided by a shared vision of quality and respect for each other's talents.

We always design with the user in mind. Because public space is the space we share as a society, and one in which everyone should feel welcome. Good designs contribute to this.

twintig jaar ontwerpen / twenty years of design

blom&moors

ontwerp openbare ruimte - design for public space

Met dank aan iedereen die op welke wijze dan ook heeft bijgedragen aan onze projecten.

Our thanks go to everyone who has contributed to our projects in any way.

© 2026 Blom&Moors - ontwerp openbare ruimte
Alle rechten voorbehouden.
Geen enkel deel van deze uitgave mag zonder toestemming worden gebruikt of gereproduceerd.
www.blom-moors.nl
info@blomontwerpen.nl
mail@jacquelinemoors.nl

Grafisch ontwerp: Raakvlak ontwerp en communicatie
www.raakvlak.com
Samenstelling: Blom&Moors - ontwerp openbare ruimte

Inhoud / Contents

P
–

6 **Introductie** / Introduction

20 **Met oog voor de reiziger** / With the traveller in mind
27 Stationsoutillage ProRail, NS / Station furnishings ProRail, NS
63 Stationsmeubilair Deutsche Bahn / Station furnishings Deutsche Bahn

92 **Op reis** / On a trip

98 **Langs de route** / Along the route
101 Taal van de weg / Taal van de weg [Road talk]
105 Entree Vorstengrafdonk / Entrance Vorstengrafdonk
107 Bewegwijzering Rottemeren / Signage Rottemeren

112 **Bij het water** / Near the water
115 Brug Amsterdamse Bos / Bridge Amsterdamse Bos
117 Elementen Slikken van Flakkee / Furnishings Slikken van Flakkee
121 Elementen Peelkanalen / Furnishings Peelkanalen
127 Veerstoepen Beuningen Slijk-Ewijk / Ferry banks Beuningen Slijk-Ewijk
131 Balkon aan de Maas / Balcony at the Maas

136 **Op locatie** / On site

142 **Met uitzicht** / With a view
149 Bank Marikenstraat / Bench Marikenstraat
151 Bank Mercatorplein / Bench Mercatorplein
153 Bank Welgelegen / Bench Welgelegen
155 Banken Lijnbaan / Benches Lijnbaan
159 Zitranden en boombakken Antoine Platekade / Seatings and treeholders Antoine Platekade

162 **Met een verhaal** / With a story
165 Parels van Eersel / Gems of Eersel
169 Elementen Winkelcentrum Arena / Furnishings Shopping centre Arena
173 Terreininrichting De Gruyter Fabriek / Landscaping De Gruyter Fabriek
179 Terreininrichting Kloostertuin / Landscaping Kloostertuin

182 **In de maak** / In the making

P
–

186 **In een reeks** / In a range
193 Solids&Seats / Solids&Seats
197 Mellow Poufs&Planters / Mellow Poufs&Planters
199 Greenline / Greenline
201 Solidrain Connect, Cross, Dynamic / Solidrain Connect, Cross, Dynamic
207 Artistone Weave / Artistone Weave

210 **Deel van het landschap** / Part of the landscape
215 Elementen Spoorpark / Furnishings Spoorpark
223 Elementen Stadsbos 013 / Furnishings Stadsbos013
235 Elementen Landschap Pauwels / Furnishings Landschap Pauwels
237 Elementen Dijk Hansweert / Furnishings Dyke Hansweert

250 **Projecten** / Projects
251 Projecten stationsoutillage / Projects station furnishings
253 Projecten openbare ruimte / Projects public space

262 **Publicaties** / Publications

264 **Beeldverantwoording** / Image credits

Introductie / Introduction

Na een samenwerking van ruim twintig jaar vonden we het tijd voor een boek. Kloek en robuust als onze ontwerpen, fraai vormgegeven en gevuld met grote en kleine projecten uit ons oeuvre. De gemene deler is de openbare ruimte waaraan we al die jaren samenwerken, vanuit een gedeelde visie op kwaliteit en met respect voor elkaars talenten.

We ontwerpen altijd met de gebruiker in gedachten. Omdat de openbare ruimte de ruimte is die we als samenleving delen en waarin iedereen zich welkom mag voelen. Goede ontwerpen dragen daaraan bij.

After working together for over twenty years, we felt it was time for a book, as bold and robust as our designs, beautifully designed and filled with projects both large and small from our body of work. The common thread is the public space on which we have worked together all these years, guided by a shared vision of quality and respect for each other's talents.

We always design with the user in mind. Because public space is the space we share as a society, and one in which everyone should feel welcome. Good designs contribute to this.

Het begint allemaal in 2006. We reizen regelmatig samen naar bijeenkomsten van de BNO, de Beroepsorganisatie Nederlandse Ontwerpers. Ginette vanuit Rosmalen, Jacqueline vanuit Tilburg. In de trein van 's-Hertogenbosch naar Amsterdam ontmoeten we elkaar. Jacqueline heeft binnen de BNO het platform Publieke Werken opgericht. Ginette sluit zich na één van deze bijeenkomsten bij de werkgroep aan. Het platform organiseert activiteiten om meer aandacht aan ontwerpen voor de openbare ruimte te geven. Tijdens deze treinreizen bespreken we de activiteiten en leren we elkaar beter kennen. We organiseren onder andere vakexcursies, lezingen en presentaties. Zoals een excursie naar Schiphol bijvoorbeeld, die met zijn enorm diverse voorzieningen een stad in het klein blijkt te zijn. Ons bezoek daar inspireert ons misschien wel meer dan we op dat moment kunnen vermoeden. Ook maken we een variant op een kleurenwaaier, waarmee ontwerpbureaus zich met vermelding van hun website gezamenlijk kunnen presenteren op de Vakbeurs openbare ruimte in de RAI: de WWW-waaier. Toen best vooruitstrevend.

We merken al snel dat we elkaar niet als concurrerende vakgenoten zien. We werken op dat moment beiden als zelfstandige ontwerpers openbare ruimte en vragen elkaar om advies over ons lopende werk. We lezen elkaars projectteksten en geven eerlijke feedback op elkaars werk. We verschillen in benadering van een opgave, maar over wat we goede vormgeving vinden, denken we hetzelfde. Het klikt.

It all begins in 2006. We regularly travel together to meetings of BNO, Beroepsorganisatie Nederlandse Ontwerpers [Professional organisation of Dutch designers]. Ginette from Rosmalen, Jacqueline from Tilburg. We meet on the train from 's-Hertogenbosch to Amsterdam. Jacqueline had set up the platform Publieke Werken [Public Works platform] within BNO. After one of these meetings, Ginette joines the platform. The platform organises activities to draw more attention to design for public spaces. During these train journeys, we discuss the activities and got to know each other better. Among other things, we organise professional excursions, lectures and presentations. One such excursion was to Schiphol, for example, which, with its hugely diverse facilities, turned out to be a city in miniature. Our visit there may well inspire us more than we could have imagined at the time. We also create a variation on a colour chart, which design agencies can use to present themselves collectively, with their website details, at Vakbeurs openbare ruimte [Public space trade show] at RAI: the WWW-waaier [WWW-colour chart]. Quite progressive for its time.

We soon realise that we don't see each other as competing colleagues. At the time, we both work as freelance public space designers and ask each other for advice on our current projects. We read each other's project briefs and give honest feedback on each other's work. We take different approaches to a project, but when it comes to what we consider to be good design, we're on the same page. We just click.

Als er in 2006 een linkje in één van onze mailboxen zit, met een uitnodiging van ProRail voor een Europese aanbesteding, gaat het ineens snel. De aanbesteding betreft het ontwikkelen van een visie op de stationsoutillage voor de Nederlandse stations. Meubilair voor álle treinstations? Daar worden we super enthousiast van! Het is een prachtkans om samen een heel relevante opgave op te pakken.
Dankzij de vele treinreizen hebben we een goed beeld van de situatie op de Nederlandse stations: vaak sombere perrons met zwart koud stalen meubilair en verschraalde rode kunststof onderdelen. En dat op ieder station hetzelfde, of het nu een groot monumentaal station of een klein landelijk stationnetje betreft. Natuurlijk kan dat beter.
We besluiten in te schrijven met het besef dat we het dan wel goed moeten doen, anders zouden we nooit meer met goed fatsoen de trein kunnen nemen.

When, in 2006, a link appeares in one of our inboxes, an invitation from ProRail to tender for a European contract, things suddenly move very quickly. The tender concerns the development of a vision for station furnishings for all Dutch stations. Furnishings for all railway stations? That gets us really excited! It is a wonderful opportunity to tackle a highly relevant project together.
Thanks to our many train journeys, we have a good understanding of the situation at Dutch stations: often gloomy platforms with cold black steel furniture and faded red plastic fittings. And it's the same at every station, whether it's a large, historic station or a small rural one. Of course, there's room for improvement.
We decide to submit a bid, knowing that we have to do well, otherwise, we'll never be able to take the train again with a clear conscience.

Fragment collage 400 Nederlandse stations, 2007 / Fragment collage 400 Dutch stations, 2007

De weg naar het eindresultaat is spannend en intensief. Op basis van één A4'tje met de eerste contouren van een visie en vervolgens een plan van aanpak worden we geselecteerd voor verdere uitwerking.
We tekenen een maatschapsovereenkomst in 2007. Op basis van deze opdracht huren we samen met één op één, het grafisch ontwerpbureau van Ed Kooiman, echtgenoot van Ginette, een ruimte aan de Leeghwaterlaan in 's-Hertogenbosch, lekker dicht bij het station, waar we ook grote gezelschappen kunnen ontvangen.

De grote organisaties van de opdrachtgevers, de stakeholders, de grote bedragen die met de opdracht gemoeid zijn, alles is nieuw. Het vormt ons als ontwerpers en als bureau. Het vraagt veel lef en ambitie, maar bovenal betrokkenheid bij de opgave en vertrouwen in elkaar. Met de onderzoekende en doortastende benadering van Jacqueline en de bravoure en snelheid van Ginette krijgt de visie vorm in woord en beeld.
Dat was niet mogelijk zonder de inbreng van de ontwerpers uit andere disciplines én de grafische kwaliteiten van Ed.

The journey to the final result is exciting and intensive. On the basis of a single A4 sheet setting out the initial outlines of a vision, followed by an action plan, we were selected to take the project forward.
We sign a professional partnership agreement in 2007. As part of this commission, together with één op één, the graphic design agency run by Ed Kooiman, Ginette's husband, we rent a space on Leeghwaterlaan in 's-Hertogenbosch, conveniently close to the station, where we can also host large groups.

The clients' large organisations, the stakeholders, the substantial sums involved in the commission, everything is new.
It shapes us as designers and as a design studio. It requires a great deal of courage and ambition, but above all, commitment to the task and trust in one another.
With Jacqueline's inquisitive and decisive approach and Ginette's flair and speed, the vision takes shape in words and images.
That would not have been possible without the input of designers from other disciplines and Ed's graphic design skills.

We winnen de aanbesteding, na een traject van ruim een jaar. De basis die we hebben gelegd in onze aanbestedingsdocumenten, vormgegeven als magazines, blijkt inhoudelijk zo sterk dat we daar steeds op terug kunnen vallen tijdens de uitwerking in de jaren die volgen. Waardevol zijn de bijdragen van Carmela Bogman, Daniël Schipper en Lobke Alkemade, onze fijne medewerkers, en van de talloze stagiaires.

Vanaf mei 2009 gaan we als bv verder en in 2011 ronden we de eerste pilots en de visie af. Ed kan de vormgeving van de visie nog net afmaken. Hij blijkt ongeneeslijk ziek en overlijdt snel daarna. Het vraagt tijd om ons te herpakken.
Eens te meer blijkt dat je als compagnons niet alleen werk, maar ook lief en leed met elkaar deelt en werkzaamheden voor elkaar opvangt. Thuis is dat net zo, waar Arnoud van de Boel, partner van Jacqueline, met toewijding en begrip in kan springen als er een keer wat meer gewerkt wordt dan voorzien.

We besluiten te verhuizen naar De Gruyter Fabriek, waar we ons welkom voelen tussen de andere creatieve bureaus en de frisse wind die het complex wordt ingeblazen. We zien kans om daar onze eigen buitenruimte aan te pakken, wat voelt als thuiskomen.

We win the tender after a process lasting over a year. The foundation we have laid in our tender documents, which are designed in the style of magazines, proved to be so robust in terms of content that we were able to keep falling back on it during the elaboration in the years that followed.
We are particularly grateful for the valuable contributions made by Carmela Bogman, Daniël Schipper and Lobke Alkemade, our wonderful staff, and by the countless interns.

From May 2009, we continue as a private limited company, and in 2011 we finalise the first pilot projects and the vision document. Ed just managed to finish designing the vision documents. He was diagnosed with a terminal illness and passes away shortly afterwards. It takes us some time to get back on our feet.
Once more, it's clear that as business partners, you share not only work but also the ups and downs of life, and cover for one another. It's just the same at home, where Arnoud van de Boel, Jacqueline's partner, is always there to step in with dedication and understanding whenever there's a bit more work than expected.

We decide to move to De Gruyter Fabriek, where we feel right at home amongst the other creative agencies and the breath of fresh air that's been blown into the complex. We get the chance to design our own outdoor space there, which feels like coming home.

In het binnenhof van onze studio in De Gruyter Fabriek, 2013 / In the courtyard of our studio at De Gruyter Fabriek, 2013

Visualisatie van het Tiny Park met podium in de buitenruimte van De Oostvaarderskliniek, 2026 / Visualisation of the Tiny Park with a stage in the outdoor area of De Oostvaarderskliniek, 2026

Gelijktijdig met de grote stationsopgaven werken we in die twintig jaar aan vele andere opgaven in de openbare ruimte. Die diversiteit aan opgaven in het publieke domein is ons dierbaar en brengt ons naar uiteenlopende plekken in stad en land. Voor de grotere opgaven zoeken we de samenwerking op met ontwerpers uit aanverwante vakdisciplines of worden door hen gevraagd. Het zijn in al die jaren hechte samenwerkingen geworden, zoals met landschapsarchitect Robbert de Koning in de landschappelijke projecten Slikken van Flakkee en de dijkversterking Hansweert en met Esther Kruit van KruitKok Landschapsarchitecten aan onder andere het Spoorpark en Stadsbos013 in Tilburg. Met Martien van Osch van Bureau OSLO

Alongside the major station projects, we work on many other projects in public spaces over the past twenty years. We value this diversity of projects in the public domain, which takes us to a wide variety of locations across cities and the countryside. For the larger projects, we seek collaboration with designers from related disciplines or are approached by them. Over the years, these have developed into close partnerships, such as with landscape architect Robbert de Koning on the Slikken van Flakkee project and the Hansweert dyke reinforcement and with Esther Kruit of KruitKok Landschapsarchitecten on projects including the Spoorpark and Stadsbos013 in Tilburg. With Martien van Osch of Bureau OSLO we work on the outdoor space at

werken we aan de buitenruimte van De Gruyter Fabriek en met Paul Achterberg van Atelier Quadrat aan diverse opgaven voor zitelementen. In de herinrichtingsopgave voor station Hamburg Harburg brengt Arjan Vergeer van Trafique naast zijn ontwerp-kwaliteiten ook zijn civieltechnische kennis in.

In veel van onze ontwerpen spelen woorden een rol of maken we gebruik van grafische elementen, zoals tekst en pictogrammen. Vruchtbaar is daarom onze samenwerking met Hester de Wit en Nathalie van den Tillaar van Raakvlak ontwerp en communicatie. Sinds een aantal jaren werken we ook samen met G.A.F. Architects, het architectenbureau waar Roelof Gortemaker, de nieuwe echtgenoot van Ginette, partner is. In een ontwerpteam met G.A.F. en KruitKok werken we aan de uitbreiding van Forensisch Psychiatrisch Centrum De Oostvaarderskliniek in Almere, waar de buitenruimte een groener, zachter en socialer karakter krijgt.

In de loop der jaren hebben we met onze opdrachtgevers goede banden opgebouwd. Enerzijds omdat projecten behoorlijke doorlooptijden hebben, anderzijds omdat we regelmatig door een opdrachtgever voor een volgende opgave worden gevraagd. Zo hebben we meerdere projecten gedaan voor en met de gemeente Tilburg en Waterschap Aa en Maas, zijn we als experts samen met KruitKok Landschapsarchitecten nog steeds betrokken bij de ontwikkeling van het Spoorpark en benaderen Struyk Verwo Infra en Swaans Beton ons regelmatig met verzoeken voor de ontwikkeling van nieuwe productreeksen. Vanuit dat wederzijds enthousiasme en vertrouwen is het heel prettig werken.

De Gruyter Fabriek and with Paul Achterberg of Atelier Quadrat on various projects involving seating elements. In the redevelopment project for Hamburg Harburg station, Arjan Vergeer of Trafique contributes not only his design skills but also his expertise in civil engineering.

In many of our designs, words play a role or we make use of graphic elements, such as text and pictograms. Our collaboration with Hester de Wit and Nathalie van den Tillaar of Raakvlak ontwerp en communicatie [Raakvlak design and communication] is therefore fruitful. For a number of years now, we also work with G.A.F. Architects, the architectural practice where Roelof Gortemaker, Ginette's new husband, is a partner. As part of a design team comprising G.A.F. and KruitKok, we are working on the extension of the Forensic Psychiatric Centre De Oostvaarderskliniek in Almere, where the outdoor space is being given a greener, more tranquil and more sociable character.

Over the years, we have built up strong relationships with our clients. This is partly because projects have fairly long lead times, and partly because clients regularly ask us to take on another assignment. For example, we have carried out several projects for and with the Municipality of Tilburg and the Aa and Maas Water Board; as experts, we are still involved in the development of the Spoorpark alongside KruitKok Landschapsarchitecten; and Struyk Verwo Infra and Swaans Beton have approached us regularly with requests to develop new product ranges. With that mutual enthusiasm and trust, it's a real pleasure to work with them.

Tijdens de periode in De Gruyter Fabriek maken we de economische crisis mee, die met vertraging effect heeft op onze inkomsten. Dat betekent dat we afscheid van onze medewerkers nemen en een kleinere studioruimte betrekken. Ook zakelijk richten we het anders in: van een bv worden we in 2015 een vof. Het is daarnaast aanleiding om beiden te kijken of we ander werk kunnen oppakken. Jacqueline vindt een deeltijdplek in het ontwerponderwijs. Ginette pakt haar achtergrond als interieurarchitect weer op.

Al gauw worden we weer benaderd voor nieuwe en voor ons omvangrijke opdrachten. De laatste tien jaar werken we allebei vanuit onze eigen studio aan huis. Online, met 'scherm delen', zien en spreken we elkaar dagelijks en gaat het ontwerpen gewoon door. We treffen elkaar bij opdrachtgevers en op nieuwe opdrachtlocaties, waar we weer samen naartoe reizen.

Leuke side-steps zijn deelnames aan jury's en commissies, of in de rol van scout of gastspreker. Beiden zijn we mentor voor startende ontwerpers bij de BNO, die we kunnen adviseren met het opzetten van hun ontwerppraktijk en persoonlijke feedback geven op hun ambities en werkzaamheden.

During our time at De Gruyter Fabriek, we experience the economic crisis, which has a delayed impact on our income. This means we have to part ways with our staff and move into smaller studio premises. We also restructure the business: in 2015, we change from a private limited company (bv) to a general partnership (vof). It also is reason for us both to explore whether we can take on other work. Jacqueline finds a part-time role in design education. Ginette returns to her background as an interior architect.

Soon we are approached again with new commissions, which are substantial in scale for us. For the past ten years, we both work from our own home studios. Online, sharing screen, we see and speak to each other every day, and the design work continues as usual. We meet up with clients and at new project sites, to which we travel together once again.

Some enjoyable side projects include serving on juries and committees, or acting as scout or guest speaker. We are both mentors to emerging designers at BNO, whom we advise on setting up their design practices and provide personalised feedback on their ambitions and work.

Visualisatie zitmeubilair en plantenbakken voor de HS2 stations / Visualisation of seating and planters for the HS2 stations

Het werken aan de inrichting van de Nederlandse stations heeft ons naar het buitenland gebracht met de ontwerpen voor het Duitse stationsmeubilair. Kers op de taart is de reeks inrichtingselementen die we in samenwerking met Grimshaw Architects voor de High Speed 2 (HS2) van Londen naar Birmingham hebben ontworpen.
De focus op samenhang, duurzaamheid, comfort en inclusiviteit resulteert in een herkenbare reeks zit- en werkmeubilair in combinatie met plantenbakken.
Op een dag nemen we één van deze hogesnelheidstreinen om ook op die stationsbanken te kunnen plaatsnemen.

Working on the interior design of Dutch stations has taken us abroad to design station furniture for Germany. The icing on the cake is the range of interior elements we designed in collaboration with Grimshaw Architects for the High Speed Line 2 (HS2) from London to Birmingham. The focus on cohesion, sustainability, comfort and inclusivity results in a distinctive range of seating and work furniture combined with planters.
One day, we'll take one of these high-speed trains so we can sit on those station benches ourselves.

Voor het maken van dit boek hebben we nogmaals gereisd langs een aantal projecten in Duitsland en Nederland.
De planten in de tuin op station Hamburg Harburg zijn gegroeid en steeds meer kleine Duitste stations worden voorzien van de Calidum zitbankenserie in verschillende materialen en kleuren. We bezochten ook een aantal recent heringerichte stations in Nederland zoals het monumentale station Groningen, waar de stationsoutillage zich als vanzelfsprekend voegt in de duurzamere architectuur die huidige stationsprojecten kenmerkt.

Dichter bij huis zien we hoe Stadsbos013 en het Spoorpark inmiddels bekende en succesvolle stadsparken zijn geworden, waarin meer gebeurt dan we ooit voor ogen hadden: het kan en het past!

We hebben nogmaals kunnen ervaren wat er met de ontwerpen is gebeurd, hoe ze op dit moment worden gebruikt, hoe de omgeving eromheen is gegroeid en hoe ze zich in de tijd houden. In dit boek reis je zo'n twintig jaar met ons mee.

Oktober 2026,
Ginette, Jacqueline

To make this book, we once again travelled to visit a number of projects in Germany and the Netherlands. The plants in the garden at Hamburg Harburg Station have grown, and more and more small German stations are being fitted with the Calidum bench series in various materials and colours. We also visited a number of recently refurbished stations in the Netherlands, such as the historic Groningen station, where the station furnishings blend seamlessly into the more sustainable architecture that characterises current station projects.

Closer to home, we see how Stadsbos013 and the Spoorpark have now become well-known and successful urban parks, where more is happening than we ever envisaged: it works and it fits!

We have once again been able to experience what has become of the designs, how they are currently being used, how the surrounding area has developed, and how they have stood the test of time. With this book, you'll join us on a journey spanning some twenty years.

October 2026,
Ginette, Jacqueline

Ginette Blom - 1961

Ginette studeerde aan de Koninklijke Academie voor Beeldende Kunst en Vormgeving ‘s-Hertogenbosch en studeerde af als interieurarchitect en ontwerper openbare ruimte aan de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht in 1996. Ze werkte daarna voor het Ingenieursbureau Utrecht, Atelier Quadrat en MTD Landschapsarchitecten.
Van 2005 tot en met 2011 was zij docent aan de masteropleiding MaHKU, Utrecht Graduate School of Visual Art and Design.
Ze schreef onder andere voor De Blauwe Kamer en Scape en werkte aan architectuur- en interieuropgaven voor diverse particuliere opdrachtgevers. Binnen de BNO is ze actief als mentor en lid van de Raad van Beroep.
Ginette woont en werkt in Rotterdam.

Ginette studied at the Koninklijke Academie voor Beeldende Kunst en Vormgeving ‘s-Hertogenbosch [Royal Academy of Fine Art and Design, ‘s-Hertogenbosch] and graduated as an interior architect and public space designer from the Hogeschool voor de Kunsten Utrecht [Utrecht School of the Arts] in 1996.
She subsequently worked for Ingenieursbureau Utrecht [Utrecht Engineering Consultancy], Atelier Quadrat and MTD Landschapsarchitecten
From 2005 to 2011, she was a lecturer on MaHKU, Utrecht Graduate School of Visual Art and Design, master’s programme. Her work included writing for De Blauwe Kamer and Scape, and she worked on architectural and interior design projects for various private clients.
Within BNO, she is active as a mentor and a member of the Appeals Board.
Ginette lives and works in Rotterdam.

Jacqueline Moors - 1966

Jacqueline studeerde in 1991 af aan de Akademie voor Industriële Vormgeving, nu Design Academy en rondde in 1994 haar studie aan de Jan van Eyck Academie in Maastricht af. Al tijdens deze studie is ze gestart met haar eigen ontwerpbureau. Ze werkte aan opgaven voor (semi-) openbare binnen- en buitenruimtes, organiseerde ontwerpmanifestaties voor het Vormgeversoverleg Eindhoven en leverde een bijdrage aan KORT, het beleid voor de beeldende kunst in de openbare ruimte.
Jacqueline startte bij de BNO het platform Publieke Werken en is nu actief als mentor.
Van 2015 tot 2023 is ze docent en coördinator bij de opleiding Art, Communication&Design van Fontys Academy of the Arts. Tot op heden is ze daar docent.
In 2025 publiceerde ze samen met Martijn Honselaar, Ontwerplab, een onderzoek naar en pleidooi voor gemeenschapszin.
Jacqueline woont en werkt in Tilburg.

Jacqueline graduated in 1991 from the Akademie voor Industriele Vormgeving, now known as Design Academy and completed her studies at the Jan van Eyck Academy in Maastricht in 1994. During her study she had already set up her own design practice. She worked on projects for (semi-)public indoor and outdoor spaces, organised design events for the Vormgeversoverleg Eindhoven [the Designers’ Forum Eindhoven] and contributed to KORT, the policy on visual arts in public spaces. Jacqueline launched the Publieke Werken platform at BNO and is now active as a mentor.
From 2015 to 2023, she was a lecturer and coordinator on the Art, Communication & Design programme at Fontys Academy of the Arts. She continues to teach there to this day.
In 2025, she published a study on and a plea for community spirit, in collaboration with Martijn Honselaar of Ontwerplab.
Jacqueline lives and works in Tilburg.

Met oog voor de reiziger
/ With the traveller in mind

Onze samenwerking is begonnen
in de trein. Op weg naar meetings
van Publieke Werken bij de BNO
in Amsterdam en weer terug naar
het zuiden.
We konden toen niet vermoeden
dat we op een dag aan de stations
zouden ontwerpen die we al zo vaak
bezocht en gepasseerd hadden.

Als een rode draad loopt het ontwerpen aan stationsmeubilair door ons werk. Het zijn intensieve projecten die meerdere jaren in beslag nemen.

Gaandeweg hebben we onze expertise in ontwerpen voor de stationsinrichting verder ontwikkeld. Je kunt alleen in de praktijk leren hoe je met een enorm uitgebreide set aan randvoorwaarden rondom veiligheid, inclusiviteit, uitrol en beheer omgaat.

ProRail geeft ons vanaf het begin het vertrouwen dat we dit samen voor elkaar krijgen.

In Duitsland zijn de randvoorwaarden vergelijkbaar. Veel regelgeving is internationaal vastgelegd. Toch blijven er altijd nationale verschillen. Deutsche Bahn vrijwaart ons van al te veel gedetailleerde informatie. Met de expertise, die we bij ProRail hebben opgebouwd, kunnen we de Duitse opgaven goed inschatten.

Vanuit onze achtergrond als ontwerpers openbare ruimte benaderen we de stationsopgaven anders dan spoorse partijen gewend zijn: we werken meer vanuit de ruimtelijke context en gebruik, waarbij we aandacht hebben voor

beleving en comfort van de reizigers. Het is juist die andere kijk die een meerwaarde biedt.
Sindsdien presenteren we ons als ontwerpers die zachtheid kunnen brengen in een harde technische wereld van infrastructuur.

Met grote opdrachtgevers als ProRail of Deutsche Bahn zijn afspraken met producenten gemakkelijk gemaakt. We kunnen nieuwe materialen en productietechnieken onderzoeken en uitproberen. De waardevolle kennis die we zo opdoen, komt weer van pas voor volgende ontwerpen.

Parallel aan deze langdurige spoorse opgaven lopen andere opdrachten door, zoals bijdragen aan de inrichting van een nieuw plein, park of een buitengebied.

/ Our collaboration begins on the train. On our way to BNO's Publieke Werken meetings, and back down south. Little did we know then that one day we would be designing the stations we had visited and passed by so many times.

The design of station furniture runs like a thread through our work. These are intensive projects spanning several years. Gradually, we have further developed our expertise in designing for stations. You can only learn in practice how to deal with an enormously extensive set of constraints relating to safety, inclusivity, roll-out and management. Right at the start of the design process, ProRail places their trust in us that we can achieve this together with them.

In Germany, the conditions are similar. Much of the regulation is laid down at international level. Yet there are always national differences. Deutsche Bahn spares us from having to deal with overly detailed information. Thanks to the expertise we have built up at ProRail, we are well placed to assess the German requirements.

Drawing on our background as public space designers, we approach station projects differently from what railway related companies are used to: we work more from the perspective of the spatial context and usage, paying close attention to the traveller

experience and comfort. It is precisely this different perspective that offers added value. Since then, we have presented ourselves as designers who can bring a touch of softness to the hard, technical world of infrastructure.

With major clients such as ProRail or Deutsche Bahn, agreements with manufacturers are easily reached. We can research and test new materials and production techniques. The valuable knowledge we gain in this way comes in handy for future designs. Alongside these long-term railway projects, other commissions are also underway, such as contributions to the design of a new square, park or outdoor space.

P

20 **Met oog voor de reiziger / With the traveller in mind**
27 **Stationsoutillage ProRail, NS** / Station furnishings ProRail, NS
63 **Stationsmeubilair Deutsche Bahn** / Station furmishing Deutsche Bahn

Stationsoutillage ProRail, NS
/ Station furnishings ProRail, NS

Onze Visie op Stationsoutillage heeft het aanzien van de Nederlandse stations-inrichting volledig veranderd. Dat klinkt groots en dat is het ook. We zijn er trots op en vertellen er graag over. Met vaak verbaasde reacties omdat veel mensen het meubilair inmiddels kennen en gebruiken, maar de ontwerpers daarachter niet kennen. Veel reizigers weten inmiddels niet beter. Zo vanzelfsprekend is het dat ze hun route op weg naar de trein vinden en lekker even op de houten banken gaan zitten.

Our Visie op stationsoutillage [Vision on stationfurnishings] has completely transformed the look of Dutch stations. That sounds grand, and it certainly is. We're proud of it and love to talk about it. This often gets a surprised reaction, as many people are now familiar with the furniture and use it, but don't know the designers behind it. Many travellers no longer know any different. It's become so second nature that they find their way to the train and sit down on the wooden benches for a moment.

Stationshal Rotterdam Centraal, 2014 / Main hall Rotterdam Central Station, 2014

Station Hoevelaken, 2013 / Hoevelaken Station, 2013

Op het moment van de opgave, in 2007, zijn nagenoeg alle stations ingericht met zwarte stalen banken die door de reizigers als 'frietsnijders' worden bestempeld. Een abri-systeem van zwarte palen, glas en rode accenten biedt wat beschutting. Reizigers wachten ontevreden op het perron. Via een Europese aanbesteding roept ProRail op om met een ontwerpvisie te komen op het stationsmeubilair voor de komende twintig jaar. Doel is een verbeterde uitstraling van de stations en verhoging van de klanttevredenheid.

We schrijven als twee éénpitters in met één A4'tje, een aanzet tot een visie, voor de eerste ronde. We zijn natuurlijk erg verrast als we horen dat we deze eerste ronde door zijn. Het enthousiasme om écht iets te kunnen doen aan de kwaliteit van de stationsinrichting maakt ons fanatiek. Het is precies wat we leuk én belangrijk vinden: daadwerkelijke kwaliteit bieden door middel van ontwerpen die door iedereen te gebruiken zijn. Dagelijks reizen er immers ruim een miljoen mensen per dag met de trein.

At the time the brief is issued, in 2007, virtually all stations were fitted with black steel benches, which passengers dubbed 'chip cutters'. A shelter system comprising black posts, glass and red accents offeres some protection. Passengers wait on the platform, looking rather disgruntled. Through a European tender, ProRail calls for a design vision for station furnishings for the coming twenty years. The aim is to improve the appearance of the stations and increase customer satisfaction.

As two solo entrants, we submitted a single A4 sheet, the beginnings of a vision, for the first round. We are, of course, very surprised to hear that we make it through this first round. The enthusiasm about being able to make a real difference to the quality of station design makes us passionate about the project. It's exactly what we find both enjoyable and important: delivering genuine quality through designs that everyone can use. After all, over a million people travel by train every day.

Station Hoevelaken, 2013 / Hoevelaken Station, 2013

Form Follows magazine cover en binnenzijde #1 en cover #2, 2007 / Form Follows magazine cover and inner side #1 and cover #2, 2007

Het wordt de start van een aanbestedingstraject dat in totaal een jaar gaat duren. Nota bene het eerste aanbestedingstraject dat we doen. We maken in de rondes die volgen een magazine-achtig rapport waarin we onze ideeën visualiseren: Form Follows #1 en #2. De titel duidt op ons idee dat de vormgeving het resultaat is van wat reizigers nodig hebben: overzicht, uitzicht, ontmoeting, comfort, beplanting, aangename verlichting, een warme sfeer, etc. We gaan voornamelijk uit van wat we zelf ervaren als reiziger, wat we missen en wensen en tijdens onze vele treinreizen observeren. Later in het proces worden we ook voorzien van de informatie die volgt uit de uitgebreide enquêtes die door NS worden gehouden.

This marks the start of a tender process that will last a year in total. It is, in fact, the first tender process we undertake. In the rounds that follow, we produce a magazine-style report in which we visualise our ideas: Form Follows #1 and #2.
The title reflects our idea that the design is the result of what passengers need: overview, view, social interaction, comfort, greenery, pleasant lighting, a warm atmosphere, etc. We base our approach primarily on our own experiences as travellers, what we miss, what we wish for, and what we observe during our many train journeys. Later in the process, we are also provided with information derived from the extensive surveys conducted by NS.

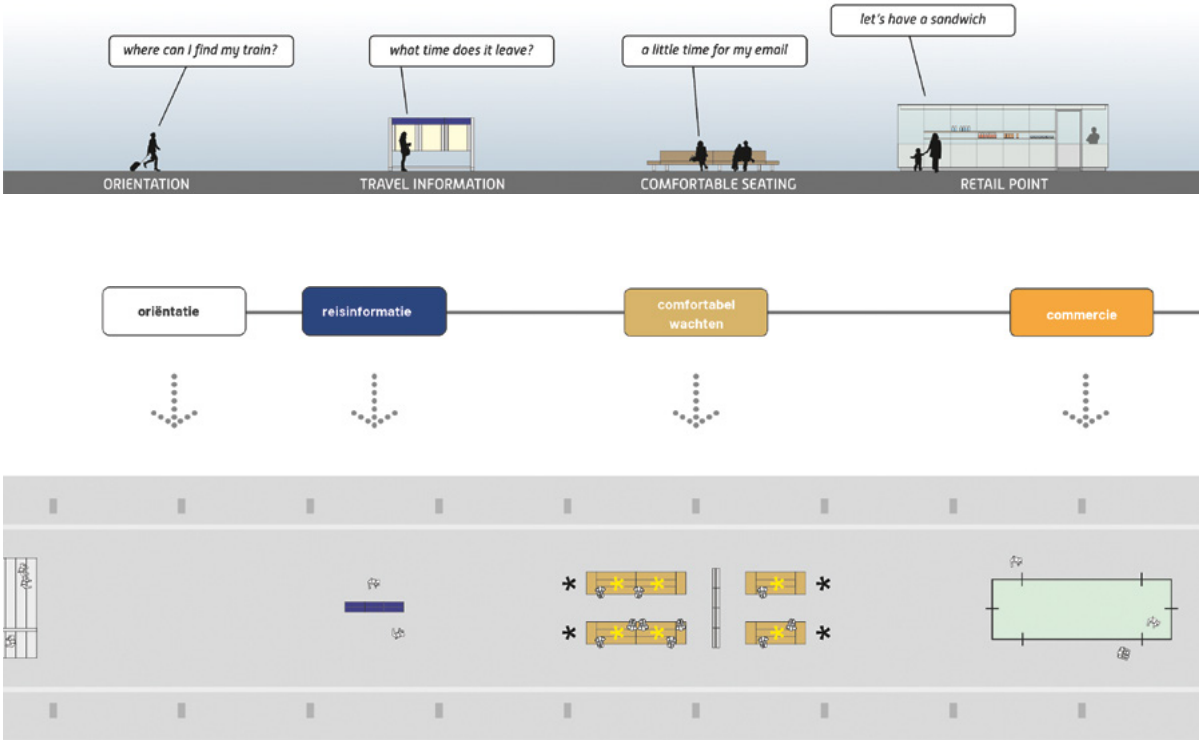

Dat we deze aanbesteding uiteindelijk winnen van grote en gerenommeerde internationale partijen heeft naar onze mening te maken met dat het niet alleen gaat om goed ontwerp van de 'spullen' zelf, maar juist ook om de samenhang met de context: de juiste dingen op de juiste plek. Niet de ontwerpen, maar de reizigers staan centraal. Dat komt voort uit onze achtergrond als ontwerper voor de openbare ruimte.
We zijn geen productontwerpers pur sang, we zijn geen landschapsarchitect of architect; we verstaan de kunst om op een relatief klein schaalniveau de ruimte en het gebruik te lezen en samen te brengen in een meubel, dat mensen aan plekken bindt en die plekken karakter geeft.
Wat ook onderscheidend blijkt is de vaardigheid om hierover in modulaire systemen te denken en deze te kunnen verbeelden en concreet te maken.

In our view, the fact that we ultimately win this tender against large and renowned international firms is down to the fact that it is not just about good design of the 'objects' themselves, but also, and crucially, about how they relate to their context: the right things in the right place. It is not the designs, but the travellers who take centre stage. This stems from our background as designers of public spaces. We are not product designers pur sang, nor are we landscape architects or architects; we understand the art of interpreting space and its use on a relatively small scale and bringing these elements together in a piece of furniture that connects people to places and gives those places character.
Another distinguishing feature is our ability to think in terms of modular systems, and to visualise and bring these to life.

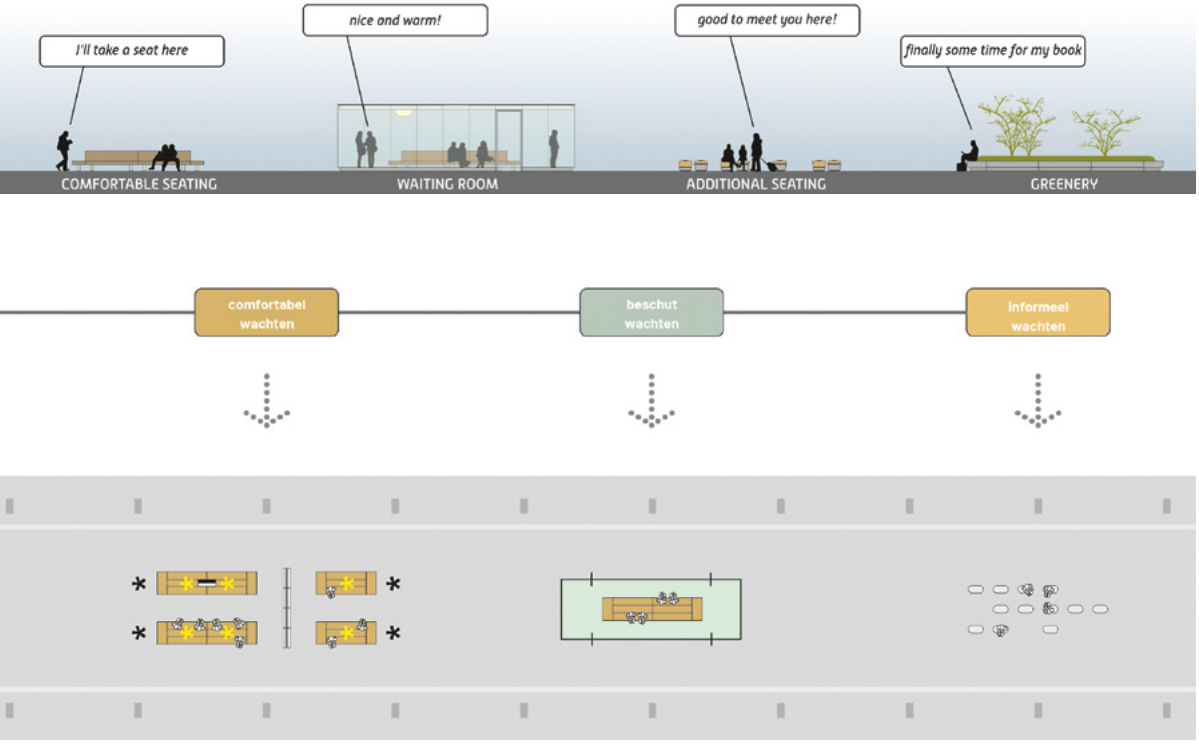

Schema's inrichtingsprincipes / Schemes layout principles

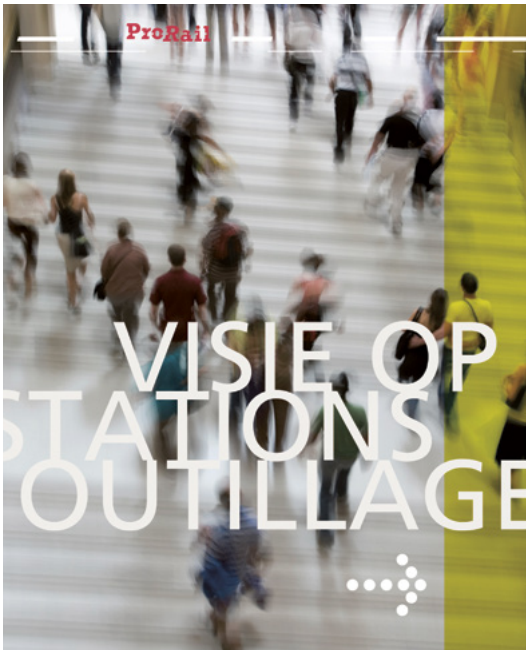

Standaardconfiguraties

comfortabel wachten

oriëntatie	configuraties enkel vrijstaand	
driezijdig	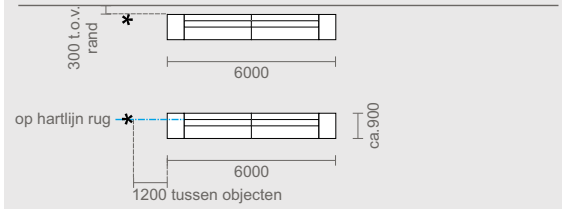	langs een rand vrijstaand **CW_ev_01**
driezijdig	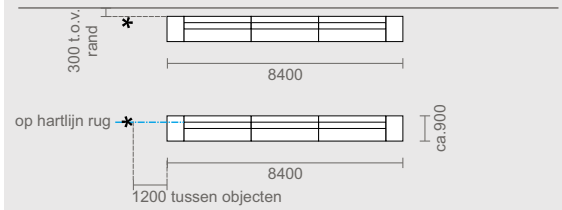	langs een rand vrijstaand **CW_ev_02**
driezijdig	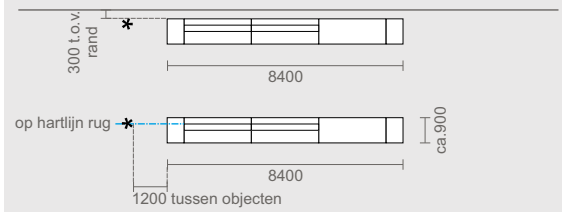	langs een rand vrijstaand **CW_ev_03**
vierzijdig	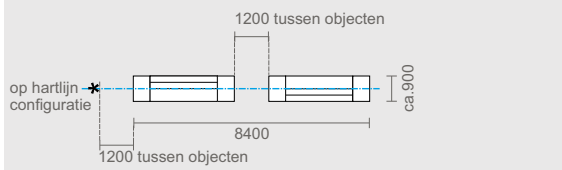	**CW_ev_04**
vierzijdig	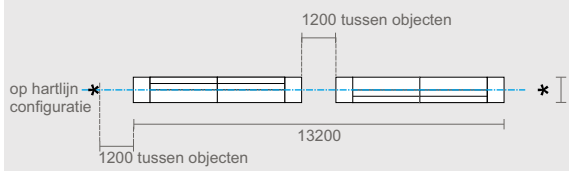	**CW_ev_05**

Pagina uit de standaardconfiguaties / Page from the standard configurations

Belangrijk in de Visie op Stationsoutillage is de achterliggende systematiek. We ontwikkelen al in de aanbestedingsfase een nieuwe term: ‘de veldvolgorde’, een principe dat aangeeft welke objecten op welke plek en volgorde op een perron komen te staan om de logica van ‘wat vind je waar’ te vergroten. Eerst vind je reisinformatie, dan een plek om te zitten en daarna bijvoorbeeld de kiosk. De eenvoud hiervan en de consequente toepassing daarvan werkt tot op de dag van vandaag door en vormt de essentie van een uitgebreidere set met inrichtingsprincipes voor alle ruimtes op een station.

Naast de inrichtingsprincipes stellen we ook ontwerpuitgangspunten op, waarmee alle elementen te beschrijven zijn aan de hand van een aantal beeldende kenmerken, zoals vorm, afmetingen, materiaal, kleur en modulariteit. Er ontstaat een verwantschap tussen de elementen die gaandeweg het ontwerpproces leidt tot een overzichtelijke set in afstemming op het Spoorbeeld, het officiële ontwerp- en vormgevingsbeleid van de Nederlandse spoorsector dat is ontwikkeld door Bureau Spoorbouwmeester. Samen met Niels Greif van het bureau zijn we dikke ‘modulaire maatjes’.

Daarnaast introduceren we de ‘toolkit’, een selectie aan outillage die past bij een bepaalde stationsgrootte, zodat het gesprek over welke elementen je op welk station mag plaatsen, wordt vereenvoudigd. De keuze aan toe te passen elementen wordt met name voor de grotere stations vergroot door de mogelijkheid om uit verschillende kleuren te kiezen, passend bij de architectuur en specifieke kenmerken van het station. Daardoor zie je nu op station Rotterdam Centraal de banken staan in een donkerbruine uitvoering en op station Breda in een lichte naturelle tint. Ook de poefjes zijn in een stemmig kleurengamma beschikbaar.

Dit alles resulteert na intensieve afstemming met ProRail, NS en Bureau Spoorbouwmeester in 2013 in de Visie op Stationsoutillage. Caroline Brunekreef stuurt namens ProRail het designteam aan. Nathalie de Vries en Koen van Velsen, de spoorbouwmeesters in die tijd, staan garant voor de afstemming op het Spoorbeeld.

In de visie zijn nauwkeurig alle principes voor de inrichtingselementen beschreven. Voor alle inrichtingselementen zijn de configuraties en de ontwerpprincipes in de bijlagen vastgelegd, in onze kenmerkende tekenstijl. De informatie is inmiddels opgenomen in het Handboek Stationsoutillage van Bureau Spoorbouwmeester en fungeert nog steeds als basis voor een te maken inrichtingsplan voor perrons en stationshal of het ontwikkelen van een nieuw inrichtingselement.

Important in our Visie op stationsoutillage [Vision on station furnishings] is the underlying system. As early as the tendering phase, we develop a new term: 'de veldvolgorde' [the field sequence], a principle that specifies which elements are to be placed where and in what order on a platform, in order to enhance the logic of ‘what do you find where’. First you find travel information, then a place to sit, and after that, for example, the kiosk. The simplicity of this approach and its consistent application continue to have an impact to this day and form the essence of a more comprehensive set of layout principles for all spaces within a station.

In addition to the layout principles, we also establish design principles, which enable all elements to be described on the basis of a number of visual characteristics, such as shape, dimensions, material, colour and modularity. A sense of unity emerges between the elements, which, as the design process progresses, leads to a coherent set in keeping with the Spoorbeeld, the official design and styling policy for the Dutch rail sector, developed by Bureau Spoorbouwmeester, the railway architect’s office. Together with Niels Greif of this office we are close ‘modulaire maatjes’, modular mates.

Parallel, we are introducing the ‘toolkit’, a selection of elements suited to stations of a particular size, to simplify discussions about which elements can be installed at which stations. The choice of elements to be used is expanded, particularly for larger stations, by the option to select from different colours to match the architecture and specific characteristics of the station. As a result, you can now see the benches at Rotterdam Central station in a dark brown finish and at Breda station in a light, natural shade. The poufs are also available in a harmonious colour palette.

Following intensive consultation with ProRail, NS and Bureau Spoorbouwmeester in 2013, all this resulted in the Visie op stationsoutillage. Caroline Brunekreef leads the design team on behalf of ProRail. Nathalie de Vries en Koen van Velsen, the Spoorbouwmeesters at the time, ensure alignment with the Spoorbeeld. The vision document sets out in detail all the principles governing the design elements. The configurations and design principles for all design elements are set out in the appendices, in our distinctive drawing style.

This information has since been incorporated into the Bureau Spoorbouwmeester’s Handboek Stationsoutillage [Handbook Station furnishings] and continues to serve as the basis for any future layout plans for platforms and station concourses, or for the development of new design elements.

Station Delft, 2015 / Delft Station, 2015

Vroeg in de aanbestedingsfase betrekken we ontwerpers met verschillende ontwerpachtergronden om een deskundig team te vormen onder de naam Perron NL. We organiseren een aantal inspiratiesessies om tot integrale ideeën voor de visie te komen. De uitwerking is dan verder weer aan ons. Het zijn inspirerende dagen en avonden, waarop we allemaal de ruimte en ambitie voelen om radicaal anders over de toekomst van de stations en hun inrichting na te denken. De vrijheid, het optimisme én de verantwoordelijkheid waarmee we dat hebben kunnen doen is bepalend geweest voor de uitstraling en ambitie van de visie en de daaruit volgende ontwerpen.

Early in the tendering phase, we bring in designers with diverse design backgrounds to form an expert team under the name Perron NL. We organise a number of inspiration sessions to develop holistic ideas for the vision. The detailed development is then left to us. These are inspiring days and evenings, during which we all feel the space and ambition to think radically differently about the future of the stations and their layout. The freedom, optimism and responsibility with which we were able to do this have been decisive for the character and ambition of the vision and the resulting designs.

P
—
40 Station Arnhem Centraal, 2015 / Arnhem Central Station, 2015

En dan is het zover, na een lang aanbestedingstraject worden we geselecteerd en kunnen we door met onze ontwerpen! Al vroeg in het ontwerpproces wordt er vanuit ProRail, NS en Bureau Spoorbouwmeester een designteam gevormd. De overleggen zijn fijne en inhoudelijke bijeenkomsten, die wekelijks bij ons op bureau of bij ProRail gehouden worden. Vanuit onze studio aan de Leeghwaterlaan rollen we zo de trap van station 's-Hertogenbosch op, spreken in de trein ons overleg voor, rollen de trap van station Utrecht af en lopen dan in vijf minuutjes naar de Inktpot daar. Al gauw krijgen we een pasje om de Inktpot, het statige hoofdkantoor van ProRail en Bureau Spoorbouwmeester, zonder oponthoud naar binnen te kunnen lopen.

Zo nu en dan vliegen vertegenwoordigers in van Servex, destijds verantwoordelijk voor de commerciële voorzieningen op het station, en CBS Outdoor, uitbater van de reclame op het station. We houden de ene na de andere presentatie. Aan het bestuur, maar ook aan de stationsmanagers en de architecten van de stations die in het kader van de Nieuwe Sleutelprojecten worden verbouwd. Ondertussen houden we de lijnen met ons interdisciplinaire ontwerpteam kort.

And then the moment arrives: after a lengthy tender process, we are selected and can get on with our designs! A design team is formed early on in the design process. The meetings are productive and substantive, held weekly either at our studio or at ProRail. From our studio on Leeghwaterlaan, we walk straight up the stairs at 's-Hertogenbosch Station, discuss our plans on the train, walk down the stairs at Utrecht station, and then take a five-minute stroll to the Inktpot there. Before long, we were issued with an access pass allowing us to walk straight into the Inktpot, the stately headquarters of ProRail and Bureau Spoorbouwmeester, without any delay.

From time to time, Servex, which was responsible for the commercial facilities at the station at the time, and CBS Outdoor, the operator of the station's advertising, pop in. We give one presentation after another. To the board, but also to the station managers and the architects of the stations being refurbished as part of the Nieuwe Sleutelprojecten [New Key station projects]. In the meantime, we're keeping in touch with our interdisciplinary design team.

Station Arnhem Centraal, 2015 / Arnhem Central station, 2015

Rotterdam Centraal, 2014 / Rotterdam Central Station, 2014

Station Amsterdam Bijlmer ArenA, 2010 / Amsterdam Bijlmer ArenA Station, 2010

Gaandeweg lopen er twee processen parallel. Dat is intensief, maar ook vruchtbaar. We kruipen in de details van de pilotelementen en we reflecteren op onze bevindingen door ze vast te leggen in de systematiek van de visie. De pilots worden gerealiseerd door producenten die met een aanbesteding worden geselecteerd. ProRail kiest definitief voor de visie als klanttevredenheidsonderzoeken van de pilots op een half perron van Leiden Centraal en van Amsterdam Bijlmer Arena tot goede resultaten leiden. De klanttevredenheid schiet omhoog!

Gradually, two processes are running in parallel. This is intensive, but also fruitful. We delve into the details of the pilot elements and reflect on our findings by incorporating them into the framework of the vision. The pilots are carried out by contractors selected through a tender process. ProRail makes a final decision in favour of the vision when customer satisfaction surveys of the pilot schemes on half a platform at Leiden Central Station and at Amsterdam Bijlmer Arena Station yield good results. Customer satisfaction is soaring!

We werken aan de pilotmodellen voor station Amsterdam Bijlmer ArenA en Leiden Centraal: Maarten den Hartog en Pamela Musch van Studio DenHartogMusch werken met ons aan de zitbanken, dan nog met gelamineerd hout. Met Baukje Trenning werken we aan een proef met betonnen perrontegels en met Pim Marsman van CePeZed aan een eerste model voor een comfortabele, transparante wachtruimte. Ellen de Vries van Het Lux Lab adviseert ons over de verlichting, een thema dat uiteindelijk in een ander project van ProRail wordt ondergebracht. Bram Breedveld en Ed Joosting Bunk van LANDLAB inspireren ons hoe we substantieel meer en levend groen toe kunnen passen en Anke Bernotat en Jan Jacob Borstlap van Bernotat&Co helpen met de ontwikkeling van het nieuwsmeubel voor de gratis kranten Spits en Metro, die dan nog op stations verkrijgbaar zijn. De reeks te ontwerpen elementen voor de pilots bestaat uiteindelijk uit een modulair bankensysteem, poefs in verschillende maten, windschermen, een wachtruimte en een kiosk, afvalbakken, reisinformatiepanelen, nieuwsmeubels en een modulaire reeks betonnen zitranden om groene eilanden op perroneindes te maken.

Station Leiden Centraal, 2010 / Leiden Central Station, 2010

Station Amsterdam Bijlmer ArenA, 2010 / Amsterdam Bijlmer ArenA Station, 2010

We work on the pilot models for Amsterdam Bijlmer ArenA and Leiden Centraal stations: Maarten den Hartog and Pamela Musch from Studio DenHartogMusch collaborate with us on the benches, which are at that point still made of laminated wood. We work with Baukje Trenning on a trial involving concrete platform tiles and with Pim Marsman of CePeZed on an initial model for a comfortable, transparent waiting area. Ellen de Vries of Het Lux Lab is advising us on the lighting, a theme that will ultimately be incorporated into another ProRail project. Bram Breedveld and Ed Joosting Bunk from LANDLAB inspire us on how to incorporate substantially more and living greenery, while Anke Bernotat and Jan Jacob Borstlap from Bernotat&Co help with the development of the newspaper stand for the free newspapers Spits and Metro, which were still available at stations at the time. The range of elements to be designed for the pilot schemes ultimately consists of a modular seating system, poufs in various sizes, windshields, a waiting room and a kiosk, litter bins, travel information panels, newspaper stands and a modular series of concrete seating elements to create green islands at the ends of platforms.

Station Leiden Centraal, 2010 / Leiden Central Station, 2010

Station Amsterdam Bijlmer ArenA, 2010 / Amsterdam Bijlmer ArenA Station, 2010

Na de pilotfase en vaststelling van de visie vraagt ProRail ons over de verdere uitwerking van alle ontwerpen te buigen.
De samenwerking met ons interdisciplinaire team wordt op verzoek van ProRail stopgezet. De kinderziektes worden uit de pilotontwerpen gehaald en ook de definitieve ontwerpen worden goed ontvangen.
Het sein staat daarmee op groen voor een aanbesteding met betrekking tot de uitrol van deze inrichtingselementen op een groot aantal stations. Voor verschillende kavels worden er producenten geselecteerd en krijgen we met hen de mogelijkheid om de ontwerpen in mock-ups te beoordelen en aan te scherpen. We zijn dan veel meer aan het controleren, sturen en motiveren dan aan het tekenen. Intensief werk dat we met veel zorg en aandacht doen, binnen een krachtenveld van grote partijen en commerciële belangen.

Daarna volgen er, tot op de dag van vandaag, meerdere aanbestedingen en kleine aanpassingen waarbij we niet langer betrokken zijn. Samen met Bureau Spoorbouwmeester gebruiken ProRail en NS nog altijd de ambitie die is vastgelegd in de visie als leidraad voor de nieuwste ontwikkelingen.

Following the pilot phase and the finalisation of the vision, ProRail asked us to work on the further development of all the designs. The collaboration with our interdisciplinary team was discontinued at ProRail's request. The teething problems were ironed out of the pilot designs, and the final designs were also well received. This gives the go-ahead for a tender process regarding the roll-out of these design elements across a large number of stations. Manufacturers are selected for various lots, and we are given the opportunity to assess and refine the designs in mock-ups together with them. At this stage, we are much more involved in monitoring, guiding and motivating than in drawing. This is intensive work that we carry out with great care and attention, within a complex interplay of major stakeholders and commercial interests.

This was followed, and continues to this day, by several tenders and minor adjustments in which we are no longer involved.
Together with Bureau Spoorbouwmeester, ProRail and NS continue to use the ambition set out in the vision as a guiding principle for the latest developments.

Opening pilot station Leiden Centraal, 2010 / Opening pilot Leiden Central Station, 2010

P
_
48 Station Kampen, 2018
/ Kampen Station, 2018

1
15:32
Sprinter
Zwolle

Station Leiden Centraal, 2010 / Leiden Central Station, 2010

Station Breda, 2013 / Breda Station, 2013

In de Visie op Stationsoutillage staan de reizigers centraal. Zij zijn het tenslotte die de outillage gebruiken. Het doel is om een integrale verbetering van de stationsinrichting te bereiken op alle Nederlandse stations en daarmee de klantwaardering te verhogen. Voor de reizigers betekent dit een logischere indeling van de stationsruimtes, een groter aanbod aan comfortabele zit- en verblijfsmogelijkheden en meer beleving, ook door middel van groen en aangename verlichting. Door objecten transparanter te maken wordt het overzicht verbeterd. Er wordt gebruik gemaakt van duurzame materialen met een warmere uitstraling.

De visie geeft een nieuwe kijk op de inrichting van stations. Er zijn heldere inrichtingsprincipes ontwikkeld om de plaatsing van de inrichtingsobjecten te regisseren, terwijl ontwerpuitgangspunten richting geven aan een nieuwe en herkenbare ontwerpstijl. Ieder station krijgt een 'toolkit', een selectie aan objecten die past bij de stationsgrootte.

Door objecten in groepen te plaatsen ontstaan herkenbare plekken met daaromheen meer loopruimte. Met het modulaire bankensysteem zijn altijd passende opstellingen te maken. Bovendien is de volgorde waarin reizigers objecten tegenkomen logischer en worden reizigers uitgenodigd het hele perron te gebruiken. Zo is reisinformatie altijd als eerste te vinden, waarna altijd een comfortabele zitplek volgt, een plek voor uitzicht en ontmoeting.

Bijzonder zijn de mogelijkheden om objecten te laten aansluiten op het unieke stationskarakter. Banken en kleine zitelementen worden uitgevoerd in verschillende kleuren. Ook groen speelt een grotere rol in de afstemming op de omgeving.

Uit de Visie op Stationoutillage, 2011 / From the Visie op Stationsoutillage, 2011

The Visie op stationsoutillage puts travellers at the heart of the matter. After all, they are the ones who use the furnishings. The aim is to achieve a comprehensive improvement in station design at all Dutch stations and thereby increase customer satisfaction. For travellers, this means a more logical layout of station spaces, a wider range of comfortable seating and waiting areas, and an enhanced experience, partly through the use of greenery and pleasant lighting. Making objects more transparent improves visibility. Sustainable materials with a warmer appearance are used.

The vision offers a fresh perspective on station design. Clear design principles have been developed to guide the placement of design elements, while design principles provide direction for a new and recognisable design style. Each station will be provided with a 'toolkit', a selection of elements suited to the station's size.

Placing elements in groups creates recognisable areas surrounded by more space for walking. Furthermore, the order in which travellers encounter these elements is more logical, and travellers are encouraged to make use of the entire platform. For example, travel information is always the first thing to be found, followed by a comfortable seating area, a spot for enjoying the view and socialising.

What makes it remarkable are the opportunities to tailor elements to the station's unique character. Benches and small seating units are available in a range of colours. Greenery also plays a greater role in harmonising with the surroundings.

Uit de Visie op Stationoutillage, 2011 / From the Visie op Stationsoutillage, 2011

Station Utrecht Centraal, 2023 / Utrecht Central Station, 2023

Station Eindhoven Centraal, 2018 / Eindhoven Central Station, 2018

3
12:11
Utrecht C.

Station Ede-Wageningen, 2026 / Ede-Wageningen Station, 2026

Station Groningen Europapark, 2013 / Groningen Europapark Station, 2013

Station Breda, 2016 / Breda Station, 2016

Onze opgave krijgt een lang gekoesterd vervolg. Vanuit de kleine stationsprojecten is er een dringende vraag naar beschutting: de wadaco (wanddakcombinatie) uit de aanbestedingsfase komt weer in beeld.
We worden gevraagd om in lijn met de glazen wachtruimtes een ontwerp te maken voor een modulair beschuttingssysteem waarin verblijf, reisinformatie en zelfs kaartverkoop kunnen worden gecombineerd.
Als vanzelfsprekend rolt daar weer een vraag aan ons uit om een studie te doen naar de toepassing van het beschuttingssysteem op een aantal kleinere stations. En net zoals pilot en visie elkaar kruisbestuiven, doen het ontwerp van het beschuttingssysteem en de studie voor kleine stations dat ook.
We blijven reflecteren op de modulariteit en uitwerking vanuit de wensen voor de toepassing.

Our project is set to have a long-awaited follow-up. There is an urgent need for shelter arising from the small station projects: the 'wadaco' (wall-roof combination) from the tender phase is back on the agenda.
We are asked to create a design, in line with the glass waiting areas, for a modular shelter system that can combine waiting areas, travel information and even ticket sales.
Naturally, this leads to a further request for us to carry out a study into the application of the shelter system at a number of smaller stations. And just as the pilot project and the vision feed into one another, so too do the design of the shelter system and the study for small stations. We continue to reflect on the modularity and the detailed design based on the requirements for the application.

Station Lunteren, 2014 / Lunteren Station, 2014

Nijmegen Heyendaal

Station Nijmegen Heijendaal, 2026 / Nijmegen Heijendaal Station, 2026

Station Groningen, 2026 / Groningen Station, 2026

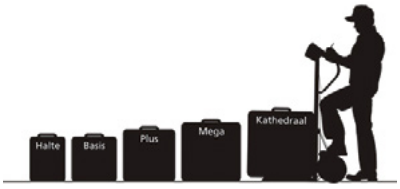

In 2014, tijdens de Watford Conference in Amsterdam, krijgt het project een commendation, een eervolle vermelding van de Brunel Awards. De deelname aan de conferentie en het kunnen tonen en toelichten van onze visie en onze bijdrage aan het nieuwe Rotterdam Centraal hebben onze ontwerpen op een internationaal podium van architecten en ontwerpers van en voor stations in de schijnwerpers gezet. In een kleine wereld van specialisten is de kwaliteit gezien en opgepikt als inspiratie en voorbeeld.

Hoe ziet de inrichting van stations er over twintig jaar uit? Met die vraag zijn onze eerste ideeën voor de stationsoutillage aangewakkerd. Nu, twintig jaar later, is de visie nog steeds actueel en worden stations in Nederland nog altijd ingericht aan de hand van de inrichtingsprincipes en ontwerpuitgangspunten.

De integrale architectonische benadering van het herontwerp van station Groningen is herkenbaar op de plekken waar reizigers op de bus wachten / The integral architectural approach of the redesign of Groningen Station is evident at the places where passengers wait for the bus

In 2014, during the Watford Conference in Amsterdam, the project receives a commendation, an honourable mention from the Brunel Awards. Taking part in the conference and being able to showcase and explain our vision and our contribution to the new Rotterdam Central Station put our designs in the spotlight on an international stage of architects and designers working on and for railway stations. In a small world of specialists, the quality of our work is recognised and taken up as a source of inspiration and a model to follow.

What will station interiors look like in twenty years' time? That question sparked our initial ideas for station fittings. Now, twenty years on, the vision remains relevant, and stations are still being furnished with in accordance with the layout- and design principles.

Station Groningen, 2026 / Groningen Station, 2026

Stationsmeubilair Deutsche Bahn
/ Station furnishings Deutsche Bahn

Ons avontuur met het stationsmeubilair smaakt naar meer. We besluiten over de grens te gaan kijken en nemen poolshoogte via de ambassades in België en Denemarken.

Sinds de conferentie in Amsterdam nemen we bovendien deel aan de internationale Watford Conference, waar ontwerpers en leidinggevenden op het gebied van stations- en treinontwerp elkaar in een informele sfeer ontmoeten en elkaar projecten laten zien. Onze presentaties over de ontwikkeling van het Nederlandse stationsmeubilair wekken de interesse op van Deutsche Bahn. We worden uitgenodigd om onze ervaringen op het hoofdkantoor in Berlijn te delen. Zou het voor Deutsche Bahn ook mogelijk zijn om de stations nieuw elan te geven door eigen meubilair te gaan ontwikkelen?

Our adventure with station furniture has left us wanting more. We decide to look beyond our borders and make enquiries through the embassies in Belgium and Denmark.

Since the conference in Amsterdam, we have also been taking part in the international Watford Conference, where designers and decision-makers in the field of station and train design meet in an informal setting and showcase their projects to one another. Our presentations on the development of Dutch station furniture have piqued the interest of Deutsche Bahn. We are invited to share our experiences at their head office in Berlin. Could it also be possible for Deutsche Bahn to breathe new life into its stations by developing own furniture?

Tromgeroffel op de tafels na de eerste presentatie over de mogelijkheden geeft ons én Deutsche Bahn goede moed. DB heeft eigen architecten in dienst. Zij kunnen het ontwerptraject begeleiden en de inpassing van het meubilair voor grote nationale projecten garanderen. Dat is voor de start van ons gezamenlijke proces relevant, omdat er een aantal verschillen is in de organisatie en werkwijze van DB ten opzichte van die van ProRail. In Duitsland zijn er circa vijfduizend stations, in tegenstelling tot de bijna vijfhonderd in Nederland. Niet het DB hoofdkantoor in Berlijn bepaalt welke stations op welke manier worden heringericht, per regio doet dat de stationsmanager, die uit een DB catalogus passende producten kiest en ze een plek geeft.

Stap voor stap verkennen wij de Duitse situatie en beetje bij beetje leert Deutsche Bahn ons als ontwerpers kennen door ons bij lopende projecten te betrekken.

The drum roll on the tables following the first presentation on the possibilities gives both us and Deutsche Bahn a real boost. DB employs its own architects. They can oversee the design process and ensure the integration of the furniture into large-scale national projects. This is relevant to the start of our joint process, because there are some differences between DB's organisation and working methods and those of ProRail. In Germany, there are around five thousand stations, compared with nearly five hundred in the Netherlands. It is not DB's head office in Berlin that decides which stations are to be refurbished and how; instead, this is done regionally by the station manager, who selects suitable products from a DB catalogue and allocates them a location.

Step by step, we explore the situation in Germany, and little by little, Deutsche Bahn is getting to know us as designers by involving us in ongoing projects.

We maken in 2016 een uitgebreide analyse van zes stations, waarin we aangeven welke verbeteringen meteen impact kunnen hebben op de beleving van reizigers.
Tijdens de stationsanalyse maken we veel foto's en uitgebreide beeldverslagen, aangevuld met schematische tekeningen en lijsten met kansen voor verbetering. We zijn aangenaam verrast door de pracht en praal van de grote monumentale stationshallen met hun hoge gebogen kappen en door de ambitieuze plannen voor de nieuwe grote stations. Ook staan we versteld van de rauwe, verouderde en technische uitstraling van de perrons. Het meubilair is hier nog wel wat jaren ouder dan het in Nederland was.
Het stof moet er af! Ook letterlijk...

Station Hamburg Altona, 2016 / Hamburg Altona Station, 2016

Frankfurt Hbf, 2016 / Frankfurt Central Station, 2016

München Hbf, 2016 / Munich Central Station, 2016

Een greep uit onze foto's van de stations die we geanalyseerd hebben. Opvallend is dat op ieder station ander zitmeubilair staat. / A selection of our photos of the stations we analysed. It is striking that each station has different seating furniture.

In 2016 we carry out a comprehensive analysis of six stations, in which we identify improvements that could have an immediate impact on the passenger experience.
During the station analysis, we take plenty of photographs and produce detailed visual reports, supplemented by schematic drawings and lists of opportunities for improvement. We are pleasantly surprised by the splendour of the large, historic station concourses with their high, arched roofs, and by the ambitious plans for the new major stations. We are also astonished by the rough, outdated and utilitarian appearance of the platforms. The furniture here is quite a few years older than it was in the Netherlands. The dust needs to be wiped off! Literally, too...

Magdeburg Hbf, 2016 / Magdeburg Central Station, 2016

Osnabrück Hbf, 2016 / Osnabrück Central Station, 2016

Augsburg Hbf, 2016 / Augsburg Central Station, 2016

En dan is de gewenste opdracht daar: we mogen een reeks zitmeubilair én een wachtruimte ontwikkelen die toepasbaar zijn op de grotere en middelgrote stations. We nemen onze ervaringen met het Nederlandse meubilair mee én gaan op zoek naar wat een passende uitstraling voor de Duitse stations kan zijn. Doorslaggevend voor de ontwerpen zijn de net wat andere modulaire maatsystemen, technische eisen en ergonomische uitgangspunten. Daarnaast onderzoeken we het materiaal- en kleurbeeld van de Duitse stations. Bamboe blijkt uiteindelijk de beste keuze voor de banken. We ontwikkelen een modulaire reeks, waarvan een aantal varianten op station Wolfsburg wordt getest. Met trots geeft DB de serie de naam Calidum, vanwege de warme uitstraling van het bamboe.

And then the commission we'd been hoping for comes through: we are commissioned to develop a range of seating furniture and a waiting area suitable for larger and medium-sized stations. We draw on our experience with Dutch furniture and set out to find a look that would suit German stations. The slightly different modular sizing systems, technical requirements and ergonomic principles are decisive factors in the designs. We also examine the materials and colour schemes used in German stations. Bamboo ultimately proves to be the best choice for the benches. We develope a modular range, several variants of which were tested at Wolfsburg station. DB proudly names the range 'Calidum' due to the warm appearance of the bamboo.

Wolfsburg Hbf is een station waar veel forenzen gebruik van maken, die graag op hun laptop werken, terwijl ze wachten op hun trein. Uit deze wens ontstaat de vraag van DB om de Work&Wait te ontwikkelen, een combinatie van een statafel en een bank. Dit meubel staat in het hart van de nieuwe glazen wachtruimte met zicht rondom. Na de pilot in Wolfsburg worden er enkele aanpassingen in het ontwerp van de banken gedaan. Deze meubels worden vervolgens geplaatst op station Hamburg Harburg, Hamburg Dammtor, Berlin Charlottenburg en Offenbach Marktplatz.

Wolfsburg Central Station is used by many commuters, who like to work on their laptops while waiting for their train. This preference leads to DB's request to develop the Work&Wait, a combination of a standing table and a bench. This piece of furniture is situated at the heart of the new glass-walled waiting area with a panoramic view. Following the pilot at Wolfsburg, a number of adjustments are made to the design of the benches. These pieces of furniture are subsequently installed at Hamburg Harburg, Hamburg Dammtor, Berlin Charlottenburg and Offenbach Marktplatz Stations.

Wolfsburg Hbf, 2016 / Wolfsburg Central Station, 2016

Station Hamburg Harburg, 2026 / Hamburg Harburg Station, 2026

De herinrichting van station Hamburg Harburg blijkt een project op zich. De enorm brede perrons vragen om meer dan een paar banken. Tijdens de inventarisatie ter plekke zien we restanten van bomen en andere begroeiing op de perrons. We stellen voor de opgave samen met een landschapsarchitect op te pakken en de perrons substantieel te vergroenen. Samen met Arjan Vergeer van Trafique en Liesbeth Rijnja ontwerpen we een royale doorwaadbare tuin op het middenperron, groenvakken op de smallere perrons en een tijdelijke vergroening van het stationsplein. Hier, tussen de planten, vinden reizigers die Harburg gebruiken om naar internationale bestemmingen te reizen, even hun rust.

The refurbishment of Hamburg Harburg station proves to be a project in its own right. The extremely wide platforms require more than just a few benches. During our site visit, we notice remnants of trees and other vegetation on the platforms. We propose tackling the assignment in collaboration with a landscape architect and substantially greening the platforms. Together with Arjan Vergeer of Trafique and Liesbeth Rijnja, we design a spacious, walk-through garden on the central platform, green areas on the narrower platforms and temporary greening of the station square. Here, amongst the plants, travellers using Harburg to journey to international destinations can find a moment's peace.

P
—
72 Station Hamburg Harburg, 2019 / Hamburg Harburg Station, 2019

KIESER
TRAINING
2
DB

Ook op het S-Bahn station Offenbach Marktplatz worden we betrokken bij een compleet inrichtingsplan voor het perron. Het ondergrondse perron krijgt in het kader van het project Zukunftbahnhof een fikse make-over en een eigentijdse vibe, ook door de graphics en kunsttoepassingen bij de entree van het station.

At the Offenbach Marktplatz S-Bahn station, too, we are involved in a comprehensive design plan for the platform. As part of the Zukunftbahnhof project, the underground platform undergoes a major makeover and is given a contemporary feel, partly through the graphics and art installations at the station entrance.

Station Offenbach Marktplatz voor en na: in 2019 (onder) en 2020 (boven)
/ Offenbach Marktplatz Station, before and after: in 2019 (below) and 2020 (above)

Abfall

Station Offenbach Marktplatz 2020 / Offenbach Marktplatz Station, 2020

Op de perrons passen we op verzoek van Deutsche Bahn, naast banken en leunsteunen ook statafels toe. Deze tafels zijn voorzien van stroompunten, zodat reizigers daar tijdens het wachten even kunnen werken. Op dit station zijn er wel eens baby's op verschoond.

At the request of Deutsche Bahn, we provide the platforms with standing tables as well as benches and leaning posts. These tables are fitted with power sockets, so that passengers can do a bit of work whilst they wait. At this station, babies have occasionally been nappy-changed there.

MODULÜBERSICHT UND BEISPIELKONFIGURATIONEN
SITZBANK CALIDUM
\ CD - Module, Doppelseitig

CD-MODULE

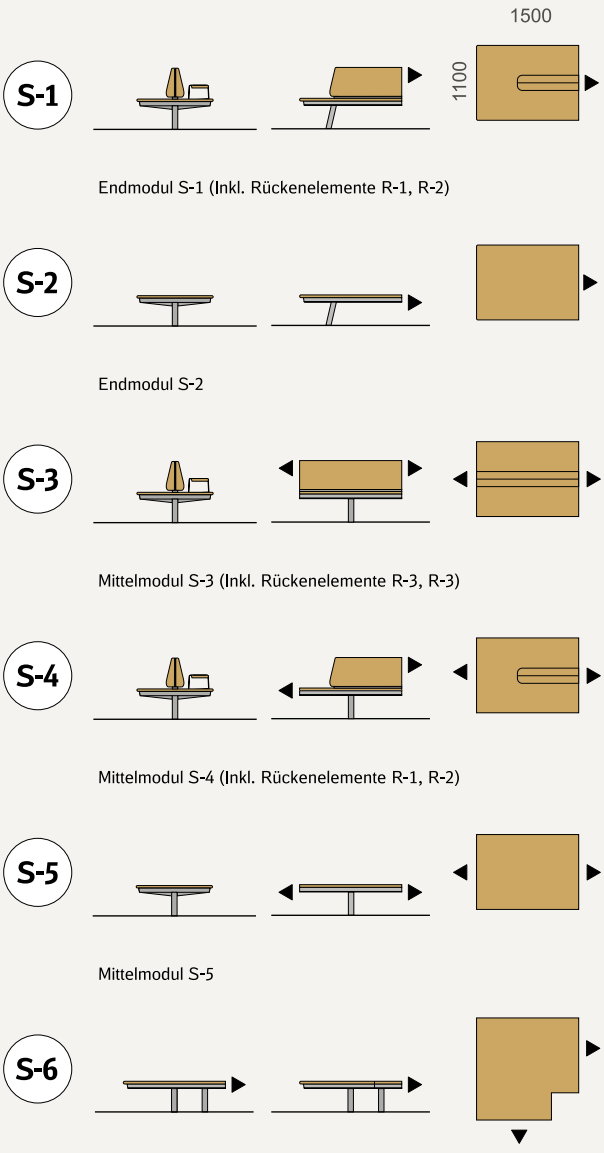

2 MODULE | 10 SITZPLÄTZE

CD / S-1-1

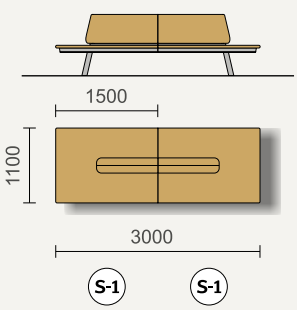

3 MODULE | 14 SITZPLÄTZE

CD / S-1-3-1

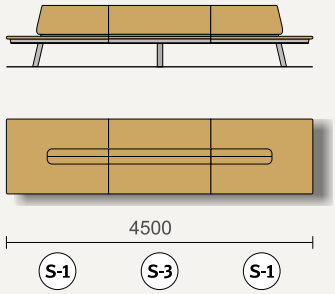

CD / S-1-4-2

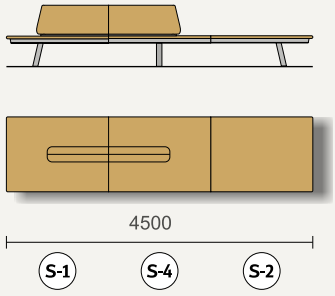

4 MODULE | 18 SITZPLÄTZE

CD / S-1-3-3-1

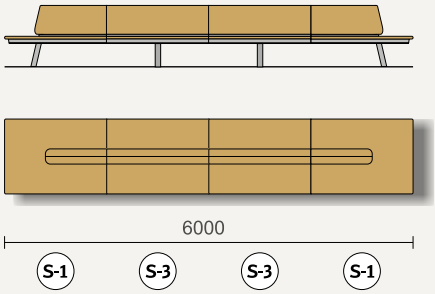

CD / S-1-3-4-2

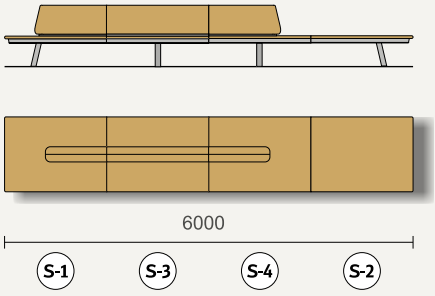

CD / S-2-6-4-1

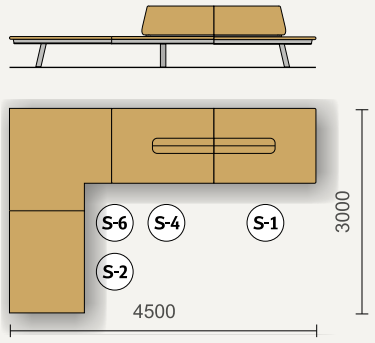

Naar aanleiding van de inrichtingsplannen voor station Offenbach Marktplatz worden we door Deutsche Bahn gevraagd voorbeeldconfiguraties voor de Calidum bankmodules te ontwikkelen, en samen te brengen in de Arbeitshilfe [Werkboek], 2021 / In connection with the layout plans for the Offenbach Marktplatz Station, Deutsche Bahn has asked us to develop sample configurations for the Calidum seating modules and to compile these in the Arbeitshilfe [Work guide], 2021

Station Hamburg Dammtor, 2026 / Hamburg Dammtor Station, 2016

Ondertussen werken we aan inrichtingsprincipes, 'Gestaltungsrichtlinien', waarin we beschrijven en visualiseren hoe men de perrons op een logische en overzichtelijk wijze kan gaan inrichten. We ontwikkelen met voortschrijdend inzicht een Duitse variant van de ‘veldvolgorde’ die compacter is dan de Nederlandse systematiek.
We maken hiervoor een tekenset met herkenbare kleuren en iconen die gebruikt kan worden door de DB architecten.
Aanvullend ontwikkelen we een stappenplan om de aanwezige en gewenste kwaliteiten van een station te kunnen benoemen.

Voor een aantal stations, waaronder station Hamburg Dammtor, tekenen we varianten van inrichtingsplannen op basis van onze systematiek. We onderzoeken en overleggen al tekenend wat de beste optie voor het betreffende station is en hoe de inrichtingsprincipes daar nog verder op aangescherpt kunnen worden.

In the meantime, we work on layout principles, 'Gestaltungsrichtlinien', in which we describe and visualise how the platforms can be laid out in a logical and clear manner. As our understanding develops, we are devising a German version of the ‘field sequence’ that is more compact than the Dutch system. We develop a set of symbols with recognisable colours and icons that can be used by DB architects. In addition, we draw up a step-by-step plan to identify the existing and desired qualities of a station.

For a number of stations, including Hamburg Dammtor Station, we draw up variants of layout plans based on our system.
We explore and discuss while drawing to determine the best option for each station and how the layout principles can be further refined.

HanseMerkur
ALLWÖRDEN
MEINE BÄCKEREI
COFFEE

Bestand, Ideal und Optimal \ Realisiert \ Bahnsteig 1+2

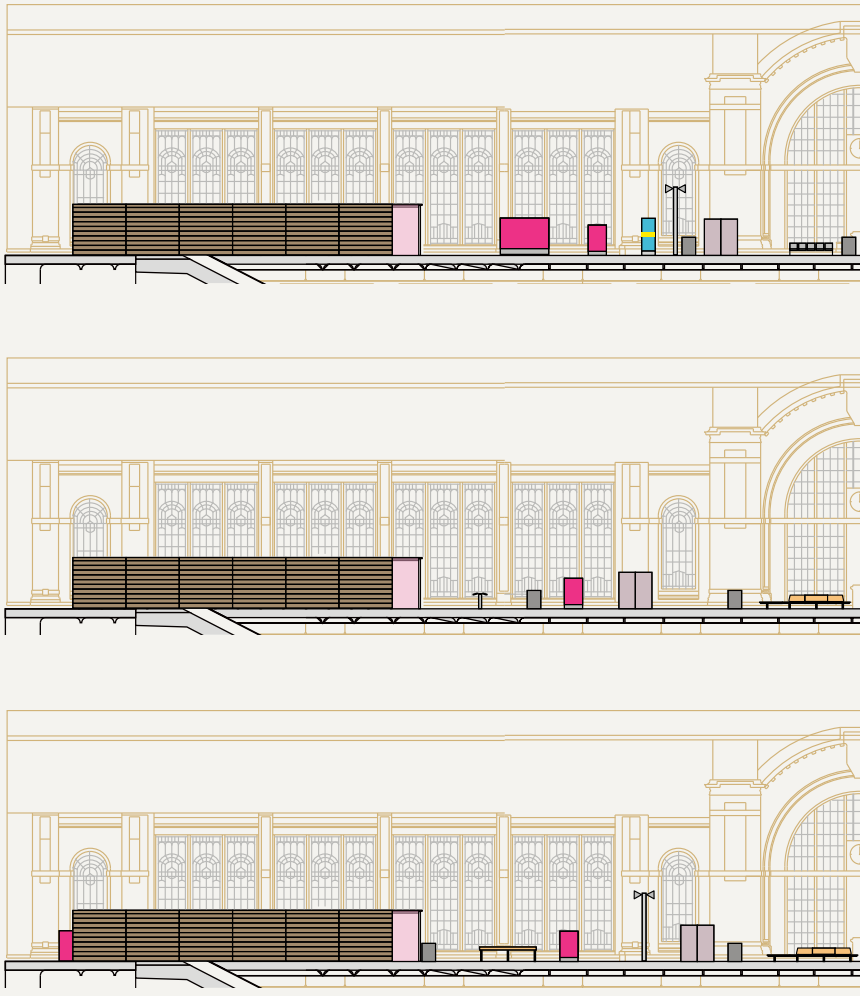

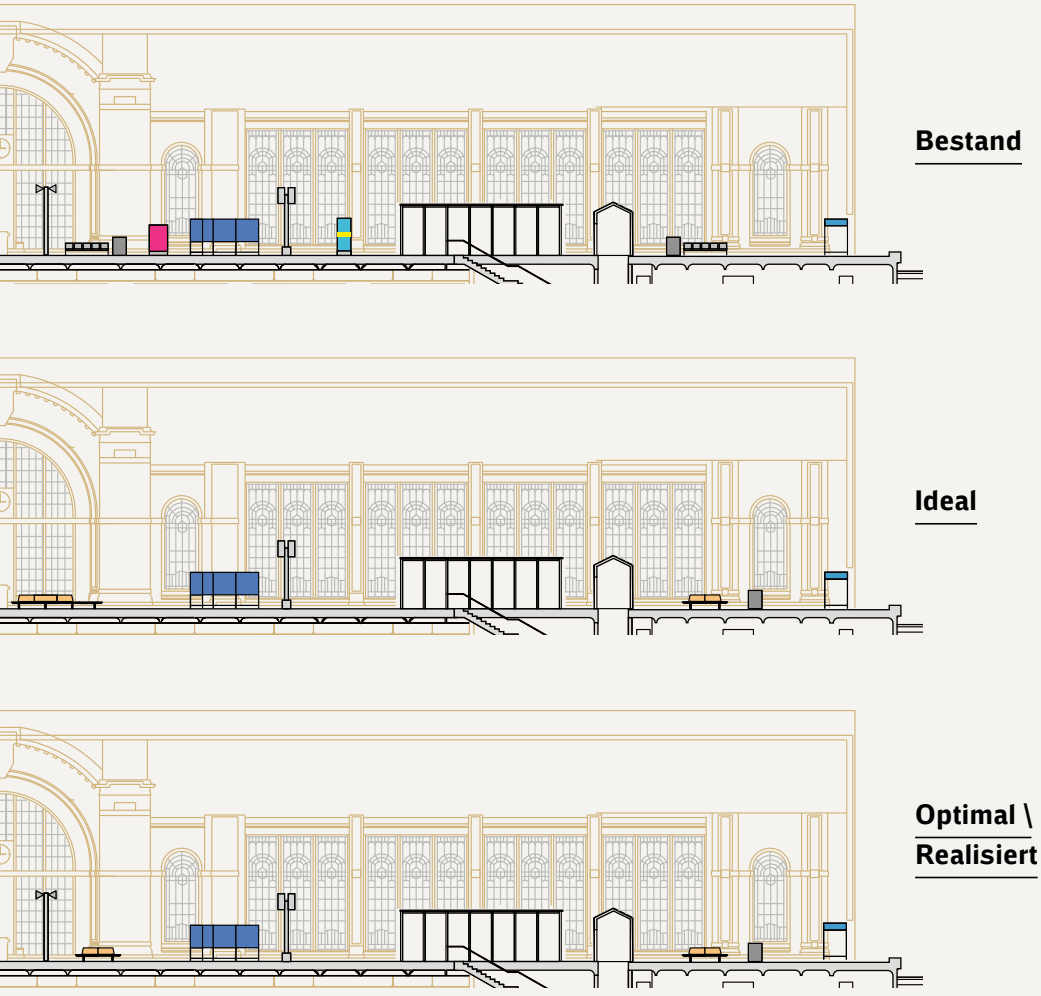

Een pagina uit de 'Gestaltungsrichtlinien' van 2021, inrichtingsprincipes voor Deutsche Bahn, aan de hand van een aantal casestudies zoals station Hamburg Dammtor / A page from the 2021 'Gestaltungsrichtlinien', layout principles for Deutsche Bahn, illustrated by a number of case studies such as Hamburg Dammtor Station

We worden verrast door een nieuwe opgave die tweeledig is: de Calidum serie moet worden aangepast om deze betaalbaarder te maken, die daarmee de naam Calidum Redesign krijgt, én we gaan een compleet nieuwe serie meubilair ontwikkelen voor de kleinere stations. De nieuwe serie moet lichter ogen, op efficiency, betaalbaarheid en duurzaamheid worden geëngineerd én familie zijn van de eerdere Calidum serie.

Dit vraagt om rekenen en tekenen op de vierkante millimeter. We stellen daarom voor om expertise in te brengen van een producerende partij. Armada Mobility ondersteunt ons bij het ontwerp van de Calidum Light: hoe kan het nog lichter, goedkoper, beter? Een onderzoek naar de duurzaamheid van mogelijke materialen leidt ons wederom naar het gebruik van bamboe voor de zittingen en rug en een variant van geperforeerd staal.
De Calidum Light serie breidt zich verder uit met poefjes, een tafel en een extra vandaalbestendige bank van buis, die al snel favoriet wordt bij de Duitse stationsmanagers.

We are presented with a new challenge that is twofold: the Calidum range must be adapted to make it more affordable, which will therefore be named Calidum Redesign, ánd we are to develop a completely new range of furniture for smaller stations.
The new range must appear lighter, be engineered for efficiency, affordability and sustainability, and form part of the same family as the previous Calidum range.

This requires calculations and drawings accurate to the square millimetre.
We therefore propose to draw on the expertise of a manufacturing partner. Armada Mobility is supporting us in the design of the Calidum Light: how can it be made even lighter, cheaper and better?
A study into the sustainability of potential materials leads us once again to the use of bamboo for the seats and backrests, and a variant of perforated steel.
The Calidum Light range expands further to include poufs, a table and an extra vandal-proof bench made from tubular steel, which quickly becomes a favourite with German station managers.

Calidum Redesign bank, Düsseldorf Hbf, 2025 / Calidum Redesign bench, Düsseldorf Central Station, 2025

Calidum Light bank met bamboe latten / Calidum Light bench with bamboo slats

Calidum Light hockers / Calidum Light hockers

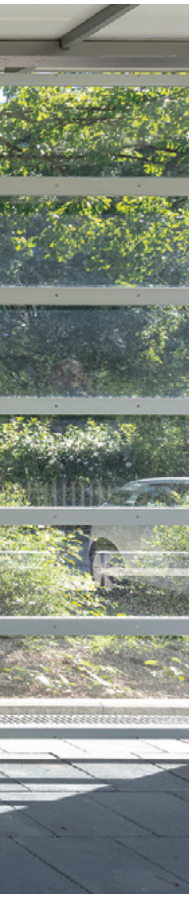

Calidum Light bank in staal / Calidum Light bench in steel

Station Hamburg Bergedorf, 2026 / Hamburg Bergedorf Station, 2026

5025
5026

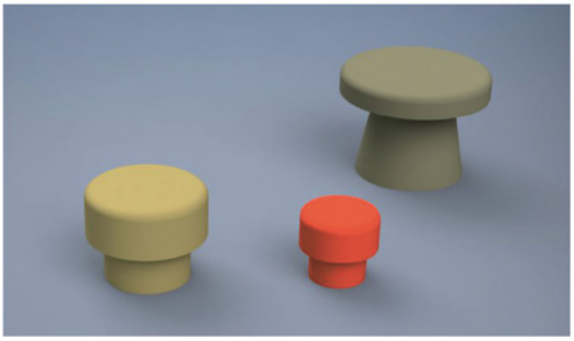

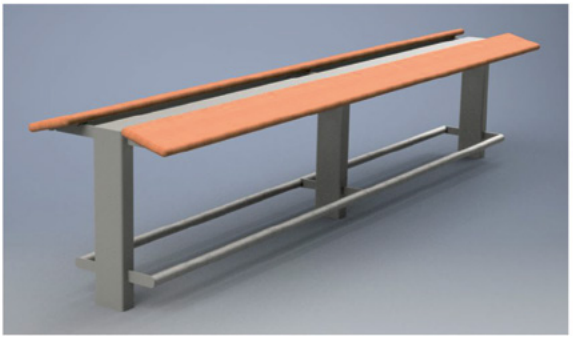

Calidum Light productfamilie, 2023 / Calidum Light product family, 2023

De Calidum Light serie krijgt in 2023 een GIO nominatie voor Goed Industrieel Ontwerp. Een jaar later komen we de meubels daadwerkelijk op Duitse stations tegen.

Uitzonderlijk is dat we het auteursrecht voor de Calidum Light op verzoek van DB behouden. We besluiten met Armada de handen ineen te slaan, zodat het meubilair ook beschikbaar is voor projecten buiten Deutsche Bahn. De meubels zijn nu verkrijgbaar voor ieder die er een station buiten Duitsland of een park, straat of plein mee wil inrichten.

In 2023, the Calidum Light range receives a GIO nomination for Good Industrial Design. A year later, we actually come across the furniture in German stations.

What is unusual is that, at DB's request, we are retaining the copyright for the Calidum Light. We have decided to join forces with Armada so that the furniture is also available for projects outside Deutsche Bahn. The furniture is now available for purchase by anyone wishing to use it to furnish a station outside of Germany or a park, street or square.

Op reis / On a trip

Voor de fraaie kleine stations naar Zwitserland, voor de grandeur van stadsparken en pleinen naar Frankrijk en Spanje en voor de menselijke maat en materialisering van gebouwen en groen naar Denemarken, Zweden en Noorwegen: de studiereizen die we maken, leveren altijd energie en inspiratie. Vaak reizen we met bus en trein in een groot gezelschap van landschapsarchitecten en stedenbouwers, met Stippelreizen of met Stichting Panorama. Wij zijn in zo'n gezelschap de uitzondering, met onze specialisatie in het ontwerp van inrichtingselementen. Dat wordt al snel duidelijk, zodra één van ons liggend de onderkant van een bankje fotografeert of stilstaat bij de afvalbakken in een park.

We kunnen het iedere ontwerper aanraden: reizen naar projecten in het buitenland, je referentiekader verbreden, de plekken in al hun aspecten ervaren, zien hoe ze worden gebruikt, reflecteren op gemaakte ontwerpkeuzes en samen discussiëren over wat beheer en onderhoud doen met de gerealiseerde plannen.

We zijn voor het maken van dit boek teruggegaan naar locaties waar we eerder als ontwerpers bij betrokken waren, om te kijken hoe de ontwerpen zich na vijf, tien of vijftien jaar houden. Zoals naar Winkelcentrum Arena in 's-Hertogenbosch, waar de glazen vitrine vervangen lijkt te gaan worden, maar de banken zich kranig weren in het winkelgeweld. Op een zonnige dag naar De Gruyter Fabriek, waar de weelderige beplanting de patio's een haast tropische sfeer geeft. Naar verschillende Nederlandse stations die recent met nieuwe banken en poeven zijn ingericht, waardoor ook die stations er weer als nieuw uitzien. En op een meerdaagse trip naar de verschillende stations in Hamburg, zoals naar Hamburg Harburg, waar de tuin op het perron wat aarzelend tot wasdom komt en we hen wat graag meer budget voor het onderhoud zouden toewensen.

Door te reizen richt je je blik naar voren, met de belofte van wat je kunt gaan zien en leren. Door terug te kijken naar wat je gedaan hebt, zie je wat er goed is en wat je voortaan anders wilt doen.
Ook dat is weer kijken naar de toekomst!

For the charming little stations to Switzerland, for the grandeur of city parks and squares to France and Spain, and for the human scale and materialisation of buildings and green spaces to Denmark, Sweden and Norway: the study trips we undertake always give energy and inspiration. We often travel by coach and train in a large group of landscape architects and urban planners, with Stippelreizen or with the Panorama Foundation. We are the exception in such a group, given our specialisation in the design of street furniture. This quickly becomes apparent as soon as one of us lies down to photograph the underside of a bench or pauses to examine the litter bins in a park.

We can recommend this to any designer: travel to projects abroad, broaden your frame of reference, experience the places in all their aspects, see how they are used, reflect on the design choices made, and discuss together how management and maintenance affect the realised plans.

To create this book, we returned to locations where we had previously been involved as designers, to see how the designs have held up after five, ten or fifteen years. For example, at the Arena shopping centre in 's-Hertogenbosch, where the glass display case looks set to be replaced, but the benches are holding their own admirably amidst the hustle and bustle of the shopping centre. On a sunny day, we visit De Gruyter Fabriek, where the lush planting gives the patios an almost tropical atmosphere. We also visit various Dutch railway stations that have recently been fitted out with new benches and poufs, making them look as good as new once again. And on a multi-day trip we visit various stations in Hamburg, such as Hamburg Harburg, where the garden on the platform is slowly coming into its own and we'd very much like to see a bit more budget allocated for its upkeep.

Travelling allows you to look ahead, with the promise of what you might see and learn. By looking back at what you've done, you see what went well and what you'd like to do differently from now on.
That, too, is looking to the future!

Met ons bureau op pad, 2010 / Out and about with our studio, 2010

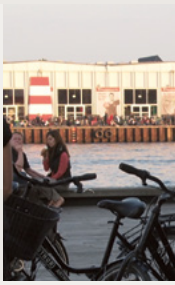

Studiereis Kopenhagen, 2014 / Study trip Copenhagen, 2014

Studiereis Madrid, 2014 / Study trip Madrid, 2014

Tijdens de Watford Conferences in Kopenhagen 2016, Madrid 2017 en Singapore 2022 / During the Watford Conferences in Copenhagen 2016, Madrid 2017 and Singapore 2022

Studiereis Basel Zürich, 2012 / Study trip Basel Zürich, 2012

Studiereis Ruhrgebied, 2010 / Study trip to the Ruhr region, 2010

Proosten op de pilot, 2010 / A toast to the pilot, 2010

Stationsmeubilair bekijken met het kersverse designteam in Zwitserland, 2008 / Viewing station furnishings in Switzerland with the brand-new design team, 2008

Stations bezoeken in Belgie, Luik-Guillemins, 2010 en Antwerpen Centraal, 2019 / Visits to railway stations in Belgium: Liège-Guillemins, 2010, and Antwerp Central Station, 2019

Rondreis voor het onderzoek naar stations voor DB, 2016 / A tour to survey stations on behalf of DB, 2016

Op doorreis in Kopenhagen, 2014 / Passing through Copenhagen, 2014

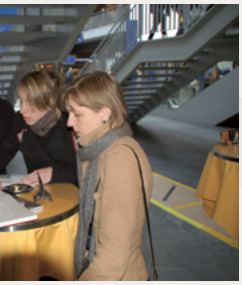

Sint Pancras International, 2023 / Sint Pancras International, 2023

Langs de route / Along de route

Onderweg van hier naar daar. Met de stroom mee of tegen de wind in reizen we langs markante plekken en gebieden. De schaal van het landschap en het tempo van bewegen dagen ons uit om groots te denken. In drie meter hoge letters in goud op snee op de wanden van een onderdoorgang in Breda of in ruim twintig meter lange cortenstalen schermen bij de entree van een bedrijventerrein in Oss.
De kracht kan ook in de herhaling zitten om daarmee maat te maken: de repetitie van herkenbare elementen over vele kilometers lengte langs de Rotte geeft het gebied zijn identiteit.

We voegen iets toe aan het landschap dat een deel van zijn historie of eigenheid onthult, zodat iedere voorbijganger er bewust of onbewust wat van meekrijgt. We benadrukken het moment van waar de grote schaal van het weidse landschap en kleine schaal van de objecten elkaar ontmoeten en de plek dichter bij de voorbijganger komt.

In deze projecten gebruiken we vaak tekens, iconen, taal, een zinnetje, om informatie te geven en de weg te wijzen. Dit heeft geleid tot dierbare samen-werkingen met grafisch ontwerpers die in staat zijn om van een woord

een beeld te maken dat beklijft, ook als je er met grote snelheid voorbijraast. En die catchy pictogrammen kunnen bedenken, die je op weg naar je bestemming al een glimlach bezorgen.

/ On the way from here to there. Whether going with the flow or against the wind, we travel past striking places and areas. The scale of the landscape and the pace of our journey challenge us to think big. In three-metre-high gold letters on the edges of the walls of an underpass in Breda, or in corten steel screens over twenty metres long at the entrance to an industrial estate in Oss. The strength can also lie in repetition to create scale: the repetition of recognisable elements over many kilometres along the river Rotte gives the area its identity.

We add something to the landscape that reveals a part of its history or distinctiveness, so that every passer-by, consciously or unconsciously, get a glimpse of it. We create a moment where the large scale of the expansive landscape and the small scale of the objects meet, bringing the place closer to the passer-by.

In these projects, we often use symbols, icons, language, or a short phrase to provide information and point the way. This has led to cherished collaborations with graphic designers who are able to turn a word into an image that sticks in the mind, even when you're rushing past at high speed. And who can come up with catchy pictograms that already put a smile on your face as you're on your way to your destination.

P
–
98 **Langs de route / Along the route**
101 Taal van de weg / Taal van de weg [Road talk]
105 **Entree Vorstengrafdonk** / Entrance Vorstengrafdonk
107 **Bewegwijzering Rottemeren** / Signage Rottemeren

Taal van de weg
/ Taal van de weg [Road talk]

‘Taal van de weg’ is een kunsttoepassing voor de ondergrondse doorgang Nieuwe Kadijk-Oosterhoutseweg in Breda. Op de betonnen wanden van de onderdoorgang is een woordpaar te lezen: BOOMSTAM en STAMBOOM.
Het woord ‘boomstam’ herinnert aan het strakke ritme van bomen die in de Napoleontische tijd langs wegen werden aangeplant ter bevoorrading en schaduw voor de soldaten. Nu verwijzen de houten kolommen van de balustrade hiernaar.
Het woord ‘stamboom’ duidt op de gestandaardiseerde registratie van geboorte, huwelijk, echtscheiding en overlijden die door Napoleon werd ingevoerd: de Burgerlijke Stand.

‘Taal van de weg' [Road talk] is an art installation for the Nieuwe Kadijk–Oosterhoutseweg underpass in Breda. On the concrete walls of the underpass, a pair of words can be read: BOOMSTAM and STAMBOOM.
The word ‘boomstam’ [tree trunk] recalls the orderly rhythm of trees planted along roads in Napoleonic times to provide supplies and shade for the soldiers. Now the wooden columns of the balustrade refer to this.
The word ‘stamboom’ [family tree] refers to the standardised registration of births, marriages, divorces and deaths introduced by Napoleon: the Civil Registry.

Verlichting in de balustrade en op de wanden zorgt voor meer herkenbaarheid in de avond / Lighting in the balustrade and on the walls ensures greater visibility in the evening

POORT NAPOLEON

De gigantische letters zijn verdiept aangebracht en met een goudkleurige coating uitgevoerd als 'goud op snee' / The giant letters are recessed and finished with a gold-coloured coating, giving them a 'gold-edged' appearance

Entree Vorstengrafdonk
/ Entrance Vorstengrafdonk

Prehistorische grafheuvels bij knooppunt Paalgraven nabij Oss en een monument in cortenstaal voor een vorstengraf uit de bronstijd inspireerden tot het ontwerp van de entree van bedrijvenpark Vorstengrafdonk aan de A59.
Om de entree te markeren en van een afstand zichtbaar te maken is een wand van cortenstalen schermen ontworpen, waarop het logo van het bedrijventerrein zich subtiel onderscheidt.

Prehistoric burial mounds near the Paalgraven junction near Oss and a corten steel monument marking a Bronze Age royal tomb inspired the design of the entrance to the Vorstengrafdonk business park on the A59.
To mark the entrance and make it visible from a distance, a wall of corten steel screens has been designed, on which the business park's logo is subtly distinguished.

Esther Kruit van KruitKok Landschapsarchitecten ontwierp het totale plan, waaronder de inpassing van de ritmische elementen in glooiende heuvels met inheemse bomen en grassen. Vanwege de lengte van de wand en de grote schaal van de snelweg zou je niet zeggen dat ieder paneel zo'n 2,5 meter hoog is. / Esther Kruit from KruitKok Landschapsarchitecten designed the overall plan including the integrating the rhythmic elements into rolling hills covered with native trees and grasses. Given the length of the wall and the vast scale of the motorway, one would not expect each panel to be around 2.5 metres high.

Bewegwijzering Rottemeren
/ Signage Rottemeren

Als het even kon grepen we de kans tijdens het werken aan deze opgave: langs de Rotte de stad Rotterdam uitfietsen is heerlijk. Aan weerszijden van het veenriviertje ligt Landschapspark De Rotte. Het bestaat uit verschillende deelgebieden met elk een eigen karakter en gebruik en een groot aanbod aan druk bezochte recreatieve voorzieningen.

Inmiddels wijst een uitgebreide reeks bewegwijzering naar de recreatieve bestemmingen en algemene voorzieningen in het gebied. Aan de hand van een aantal proefopstellingen is met name de grootte van de typografie en de pictogrammen bepaald. Voorafgaand zijn vorm, kleur en systematiek speciaal voor Landschapspark De Rotte ontworpen.

Whenever we could, we made the most of the opportunity while working on this project: cycling out of Rotterdam along the River Rotte is a real treat. Landschapspark De Rotte [Landscape Park De Rotte] lies on either side of this small peat river. It consists of various sub-areas, each with its own character and use, and offers a wide range of popular recreational facilities.

An extensive series of signposts now directs visitors to the recreational destinations and general facilities in the area. The size of the typography and the pictograms in particular was determined on the basis of a number of trial setups. The shape, colour and layout were designed especially for Landschapspark De Rotte.

45-ZJG-3

Zevenhuizer Zoom
43
Hennipgaarde
Willem-Alexander Baan
De Kraienstal
Boetverhuur v. Vliet
Zevenhuizer Verlaat
Jachthaven Rottemeren
Gallery Groene Tuin
TREK

Hester de Wit en Nathalie van den Tillaar van Raakvlak ontwerp en communicatie maken het grafisch ontwerp inclusief de speciaal voor Rottemeren ontwikkelde pictogrammen / Hester de Wit and Nathalie van den Tillaar of Raakvlak ontwerp en communicatie design the graphic design, including the pictograms developed specifically for Rottemeren

DE
ROTTE
Noordplein
Groenten, hout en bier
Vegetables, wood and beer

Voor Rotterdammers die de Rotte stroomopwaarts naar de Rottemeren volgen, van dam tot oorsprong, van binnenstad tot buitengebied, biedt een veertiental markeringen langs het bijna twintig kilometer lange riviertje bezoekers verhalen over deze bijzondere plekken in en buiten de stad / For residents of Rotterdam following the Rotte upstream to the Rottemeren, from the dam to its origins, from the city centre to the outskirts, some fourteen markers along the nearly twenty-kilometre-long river tell visitors stories about these special places in and outside the city

Bij het water / Near the water

Bruggen, banken, bakens. Plekken om over het water uit te kijken. Hieraan ontwerpen is spelen met de spiegeling, het geluid van de stroming, de voortdurende verandering van kleur en licht, gedurende de dag en de seizoenen. Vaak markeren deze plekken een bijzonder moment voor de passerende wandelaars, fietsers en soms ook ruiters: een oversteek, een specifiek uitzicht.

Omringd door bomen en struiken voelen ze beschut en intiem, terwijl andere locaties je nietig laten voelen door hun grootsheid en het weidse uitzicht.

In deze gebieden zijn de waterschappen en recreatieschappen aan zet.
De projecten zijn illustratief voor de toenemende aandacht en zorg voor ons water: in de projecten worden ‘droge voeten’, waterveiligheid en droogtebestrijding gecombineerd met toegankelijkheid, recreatie en het aanbieden van informatie.
Het is steeds een avontuur om aan deze plekken te mogen werken,

vaak pareltjes vanwege de bijzondere landschappelijke omstandigheden en de ontstaansgeschiedenis of het gebruik van de plek. Eens te meer blijkt hoeveel gezichten het water in Nederland kan hebben.

/ Bridges, benches, beacons. Places from which to look out over the water. Designing these involves playing with the reflections, the sound of water flowing and the constant shifting of colour and light throughout the day and across the seasons. These spots often mark a special moment for passing walkers, cyclists and sometimes even riders: a crossing, a specific view. Surrounded by trees and bushes, they feel sheltered and intimate, while other locations make you feel insignificant due to their grandeur and sweeping views.

In these areas, it is up to the water authorities and recreation boards to take action. The projects illustrate the growing attention and care for our water: they combine ‘dry feet’, water safety and drought mitigation with accessibility, recreation and the provision of information. It always is an adventure to be given the opportunity to work in these places, which are often gems due to their unique landscape conditions, history or the way the site is used. Once more, it shows just how many faces water in the Netherlands can have.

P
—
112 **Bij het water / Near the water**
115 **Brug Amsterdamse Bos** / Bridge Amsterdamse Bos
117 **Elementen Slikken van Flakkee** / Furnishings Slikken van Flakkee
121 **Elementen Peelkanalen** / Furnishings Peelkanalen
127 **Veerstoepen Beuningen-Slijk Ewijk** / Ferry banks Beuningen-Slijk Ewijk
131 **Balkon aan de Maas** / Balcony at the Maas

Brug Amsterdamse Bos
/ Bridge Amsterdamse Bos

We hebben deze nieuwe brug niet alleen als een verbinding en poort, maar ook als een markant moment in het landschap vormgegeven.

Kloek en in opvallend zwart-wit, net als zijn vele voorgangers in het Amsterdamse Bos, veelal van de hand van architect Piet Kramer. Alle bruggen in het bos zijn genummerd. Deze brug heeft het nummer 594 gekregen.

We have designed this new bridge not only as a connection and gateway, but also as a striking feature in the landscape.

Sturdy and in distinctive black and white, just like its many predecessors in the Amsterdamse Bos [Amsterdam Forrest], most of which were designed by architect Piet Kramer. All the bridges in the forest are numbered. This bridge has been given the number 594.

Annet Bakels van Hollandsblauw tekende een lijntje op papier voor een verbinding van Manege Nieuw Amstelland met het Amsterdamse Bos / Annet Bakels of Hollandsblauw drew a line on a piece of paper to show a route linking Manege Nieuw Amstelland with the Amsterdamse Bos

In dit ontwerp is rekening gehouden met de paarden van de naastgelegen manege. In de lengte-as toont de brug vrij gesloten door het dichte ritme van staanders en de stevige brede brugleuning. Omdat de paarden het water en de hoogte zo niet kunnen zien, durven ze de oversteek te maken. / This design takes into account the horses at the neighbouring riding school. Viewed along its longitudinal axis, the bridge appears fairly enclosed due to the dense arrangement of the piers and the sturdy, wide bridge railing. As the horses cannot see the water or the height of the bridge in this way, they are confident enough to cross it.

Elementen Slikken van Flakkee / Furnishings Slikken van Flakkee

Flora, fauna en mensen komen samen op de slikken en schorren van Flakkee.
De natuurwaarden zijn versterkt, terwijl ook de recreatieve voorzieningen zijn uitgebreid. Dat vraagt om plekken die zich bescheiden onderscheiden in het uitgestrekte landschap. Ze zijn veilig en beschut én bieden open zicht op de vele vogels en grote grazers.

Wildlife and people come together on the mudflats and salt marshes of Flakkee. The area's natural value has been enhanced, while recreational facilities have also been expanded. This calls for spaces that stand out subtly within the vast landscape. They are safe and sheltered, yet offer unobstructed views of the many birds and large grazers.

De drijvende zwemvlonder om vanaf te duiken of op te kunnen zonnen, is vormgegeven met een visgraatmotief / The floating swimming platform, designed for diving or sunbathing, features a herringbone pattern

Ze trotseren weer en wind: de stoere zitelementen met daarop een metalen kaart van de omgeving. De heckrunderen blijven veilig achter de palissaden. De inrichtingselementen verbijzonderen een aantal karakteristieke plekken in het integrale landschapsplan van Robbert de Koning, landschapsarchitect. / They brave the wind and rain: the sturdy seating units, each topped with a metal map of the local area. The cattle remain safely behind the palisades. The elements highlight a number of distinctive locations in the integral landscape plan by Robbert de Koning, landscape architect.

Zittend op de banken bovenop de polderdijk kijk je uit over de slikken / Sitting on the benches atop the polder dyke, you can look out over the mudflats

Elementen Peelkanalen
/ Furnishings Peelkanalen

Van het eerste bezoek aan de overgroeide Helenavaart en het Kanaal van Deurne waren we onder de indruk. De verborgen industriële geschiedenis was voelbaar: ooit lag hier een ingenieus stelsel van waterwegen (drietanden met wijken, in de Peel 'wieken' genoemd) om gewonnen turf af te voeren.

Als stille getuigen hebben de relicten uit het donkere veengebied weer ruimte gekregen en kan dit cultuurhistorisch erfgoed door de wandelaars en fietsers bezocht worden: een handige bijkomstigheid als uitvloeisel van het noodzakelijk groot onderhoud aan de Peelkanalen.

In een zorgvuldig traject met de omwonenden hebben we met het waterschap samengewerkt om de waterveiligheid, natuurwaarde en recreatiemogelijkheden te ontwikkelen.

We were impressed by our first visit to the overgrown Helenavaart and the Kanaal van Deurne [Deurne Canal]. The hidden industrial history was tangible: once upon a time, there was an ingenious system of waterways (branch canals, known as ‘wieken’ in the Peel region) here to transport extracted peat.

As silent witnesses, the relics from the dark peatlands have been given space once more, and this cultural-historical heritage can now be visited by walkers and cyclists: a handy bonus resulting from the necessary major maintenance work on the Peelkanalen.

Through a careful process involving local residents, we collaborated with the water authority to enhance water safety, nature conservation and recreational opportunities.

Liessel: Brug over het Kanaal van Deurne met turfaak en vlonder, gezien richting Griendtsveen bij de zevende wiek (boven rechts) / Liessel: Bridge over the Kanaal van Deurne with a thatched roof and decking, viewed towards Griendtsveen at the seventh branch canal (top right)

De zit- en visvlonders zijn vormgegeven in staal en hout. De maatvoering van de houten blokken komt overeen met de originele afmetingen van turfblokken. / The seating and fishing platforms are constructed from steel and wood. The dimensions of the wooden blocks correspond to the original dimensions of peat blocks.

Om de rust langs het kanaal te bewaren zijn er poorten met palissaden gemaakt, die door voetgangers eenvoudig te passeren zijn. De palissade herinnert aan de aspergeversperringen van de Peel-Raamstelling. / To preserve the peace and quiet along the canal, gates with palissades have been installed which pedestrians can easily pass. The palissade reminds of the asparagus barriers of the Peel-Raam defensive work].

De visvlonders zijn ook heerlijke plekken om van het uitzicht over het kanaal te genieten. Aan de overkant ligt een natuurgebied met restanten van de oude wieken, zijarmen voor de afvoer van turf, waar bijzondere dieren zich zo nu en dan laten zien. / The fishing platforms are also lovely spots from which to enjoy the view over the canal. On the opposite bank lies a nature reserve with the remains of the old branches, side channels used for draining peat, where unusual animals can be spotted from time to time.

Langs het kanaal dook ook een restant van een kazemat op, toebehorend aan de Peel-Raamstelling, een verdedigingslinie uit de Tweede Wereldoorlog. De plek is nu in het pad gemarkeerd zodat je er niet langer achteloos aan voorbij loopt. / Along the canal, the remains of a casemate were also discovered, part of the Peel-Raamstelling, a defensive line dating from the Second World War. The site is now marked on the path so that you no longer walk past it without noticing.

Veerstoepen Beuningen Slijk-Ewijk / Ferry banks Beuningen Slijk-Ewijk

We hebben ze van een flinke maat, grote letters en code-kleuren voorzien: de vijf meter lange zitobjecten in ‘stuurboord groen’ en ‘bakboord rood’ zijn zowel op het land als vanaf het water duidelijk zichtbaar en herkenbaar.

We have made them generously sized, with large lettering and colour-coded: the five-metre-long seating structures in ‘starboard green’ and ‘port side red’ are clearly visible and recognisable both on land and from the water.

De kleurige bakens maken deel uit van een integraal ontwerp voor de veerstoepen van Paul Achterberg, Atelier Quadrat. Dichter Tim Pardijs schreef voor beide plekken een gedicht dat in betonnen vloerplaten is opgenomen. De eigentijdse bakens langs de rivier bieden recreanten en omwonenden een moment van uitzicht en reflectie. / The colourful landmarks form part of an integrated design for the ferry banks by Paul Achterberg, Atelier Quadrat. Poet Tim Pardijs wrote a poem for each of the two locations, which has been incorporated into concrete slabs. The contemporary landmarks along the river offer visitors and local residents a moment of contemplation and reflection.

DODEWAARD
LENT
VEERSTOEP
SLIJK-EWIJK

SLIJK-EWIJK

Alles is stevig vormgegeven om water en wind te weerstaan. Bij hoog water, in het voorjaar, zullen de plekken overstromen om weer tevoorschijn te komen bij normaal peil tijdens de zomer als het veer vaart. / Everything is robustly designed to withstand water and wind. At high water in the spring, these areas will be flooded, only to reappear at normal water levels during the summer when the ferry is operating.

Balkon aan de Maas
/ Balcony at the Maas

Wat ooit een verkommerde plek was, is nu een uitnodiging voor een kort verblijf langs de Bergsche Maas. Vissers wisten de plek al te vinden, nu is de plek ook voor passanten interessant. Net als wij destijds, zullen ook zij bij een eerste bezoek verbaasd zijn over de technische inventiviteit van het historische waterkundige bouwwerk.

De Bovenlandse sluis, het elektrische gemaal en het voormalige stoomgemaal: nog steeds wordt de waterhuishouding van 's-Hertogenbosch en omstreken op deze bijzondere kruising van waterwegen geregeld.

What was once a decaying place is now an invitation to stay for a short while along the River Bergsche Maas. Fishers had already discovered the spot; now it holds an appeal for passers-by too. Just as we did back then, they too will be surprised on their first visit by the technical ingenuity of this historic hydraulic structure.

The Bovenlandse sluis [Bovenlandse sluice], the electric pumping station and the former steam pumping station: the water management of 's-Hertogenbosch and the surrounding area is still regulated at this unique junction of waterways.

Drie betonnen informatiezuilen staan fier op de dijk. Met verschillende technieken zijn ze voorzien van tekst, tekeningen en foto's over de waterstaatkundige werking, de cultuurhistorie en de waarde voor de natuur van de plek.
/ Three concrete information posts stand proudly on the dyke. Using various techniques, they feature text, drawings and photographs illustrating the hydraulic engineering, cultural history and ecological value of the site.

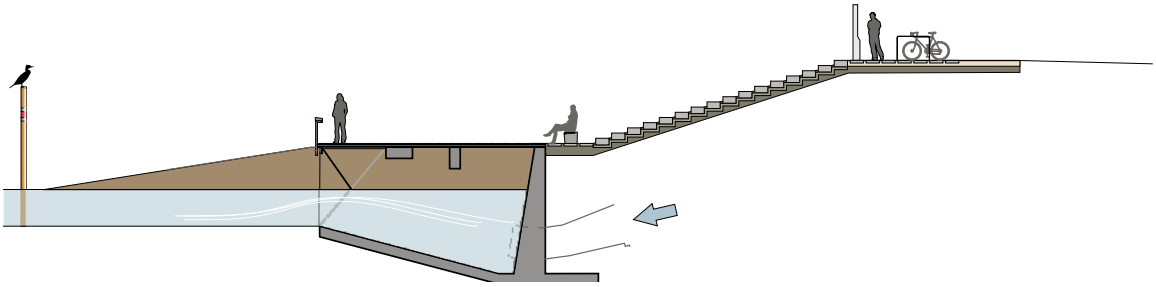

Leunend op de houten balustrade van het balkon hebben passanten een prachtig uitzicht over de Bergsche Maas en haar oevers. Met wat geluk zien ze door de stalen roostervloer van het balkon het opgepompte water op gezette tijden onder hun voeten door uitstromen. / Leaning on the wooden balustrade of the balcony, passers-by have a magnificent view of the Bergsche Maas and its banks. With a bit of luck, they will see the pumped-out water flowing beneath their feet at regular intervals through the steel grating of the balcony.

Rondom de oude pomp en de waaier met waaierput van het voormalig stoomgemaal is de plek volledig heringericht. Hier heb je zicht op de oude houten sluisdeuren van de gerenoveerde Bovenlandse sluis, een rijksmonument. In de betonnen vloerelementen zijn namen van machine-onderdelen opgenomen. / The area around the old pump and impeller with impeller pit of the former steam pumping station has been completely redesigned. From here, you can see the old wooden lock gates of the renovated Bovenlandse sluice, a listed building. The names of machine parts are incorporated into the concrete floor slabs.

Het stoomgemaal en de Bovenlandse sluis ruim een eeuw geleden / The pumping station and the Bovenlandse sluice, well over a century ago

Op locatie / On site

Veel van onze ontwerpen komen ergens in een stukje van het Nederlandse landschap tot leven. Bij iedere opgave reizen we naar de plek of het gebied om te fotograferen, te observeren wat de locatie kenmerkt en te voelen wat daar nodig is. Vaak komen we met een concreet idee terug naar huis.
Eén van onze uitgangspunten is dat de ontwerpen die we maken passen bij de plek, ook als het een groter landschappelijk gebied is.
Door samenhangende reeksen inrichtingselementen te ontwerpen, kunnen bezoekers zich aan de hand daarvan in het hele gebied oriënteren. De inrichtingselementen versterken op hun beurt de uitstraling en identiteit van zo'n gebied.

Met ons lange meetlint krijgen we een idee van de mogelijke positie en omvang van een uitkijkpunt, met de camera leggen we beplanting en aanwezige objecten vast en al doende zien we hoe mensen een plek gebruiken. We schakelen 'door de schalen heen': het ene moment kijken we heel precies en in detail, tegelijkertijd krijgen we gevoel voor de ruimtelijke context van de plek en zien we de verbanden met de omliggende gebieden. Tijdens zo'n bezoek voelen we vaak al aan hoe we overzicht en rust op een plek terug kunnen brengen. Het contrast met de situatie ter plekke is dan groot: vaak staan er volop bordjes, paaltjes, afvalbakken en verwaarloosde bankjes, die als het ware nog zichtbaarder worden als je de locatie fotografeert.

Tijdens de locatiebezoeken leren we ook de landschapsarchitecten met wie we regelmatig samenwerken beter kennen. We weten inmiddels goed hoe hún manier van kijken is. Waar wij ons focussen op de gewenste beleving, de ruimtelijke ervaring en een passende vorm of een interessant materiaal, kijken zij nadrukkelijker dan wij naar onder andere beplanting, peilen, (grond) waterstanden en bodem. Al die waarnemingen samen leveren verdieping op, de overlap in visie en kennis versnelt het maken van keuzes.

Door de polder, het bos in, of naar het stadspark: na de herinrichting wandelen of fietsen we graag nog een keer naar de locatie. We kijken hoe mensen de plekken gebruiken, van een afstandje, of vragen toch even of we een foto van hen op die plek mogen maken. Op zo'n moment, door daar met hen te zijn, weten we pas echt of we hebben bereikt wat we voor ogen hadden.

Many of our designs come to life in some part of the Dutch landscape. For every project, we travel to the site or area to photograph it, observe what characterises the location, and get a feel for what it needs. We often return home with a concrete idea. One of our guiding principles is that the designs we create should suit the site, even if it is a larger landscape area. By designing coherent series of design elements, visitors can use them to find their way around the entire area. In turn, the design elements reinforce the character and identity of such an area.

Using our long measuring tape, we get an idea of the possible position and dimensions of a viewpoint; with the camera, we record vegetation and existing features, and in doing so we observe how people use a space. We switch 'between scales': one moment we look very closely and in detail, while at the same time we get a feel for the spatial context of the place and see the connections with the surrounding areas. During such a visit, we often get a sense of how we can restore a sense of order and tranquillity to a place. The contrast with the current situation is striking: there are often plenty of signs, bollards, litter bins and neglected benches, which seem to stand out even more when you photograph the site.

During these site visits, we also get to know the landscape architects we regularly work with better. By now we have a good understanding of their perspective. While we focus on the desired experience, the spatial perception and a suitable form or an interesting material, they pay closer attention than we do to factors such as planting, levels, (ground) water levels and soil. All these observations combined provide greater depth; the overlap in vision and knowledge speeds up the decision-making process.

Through the polder, into the woods or to the city park: after the redevelopment, we like to walk or cycle back to the site once more. We observe how people use the spaces, from a distance, or ask if we might take a photo of them on that site. It is at moments like that, by being there with them, that we know whether we have achieved what we set out to do.

Tijdens bezoek aan Nederlandse stations / When visiting Dutch stations

In het Spoorpark / In the Spoorpark

Aan de kust bij de Slikken van Flakkee / On the coast near the Slikken van Flakkee

Op de dijk van Hansweert / On the dyke of Hansweert

Bij De Gruyter Fabriek / At De Gruyter Fabriek

Ook aan internationale stations / Including international stations

Met uitzicht over de Waal bij Beuningen Slijk-Ewijk / With a view over the River Waal near Beuningen Slijk-Ewijk

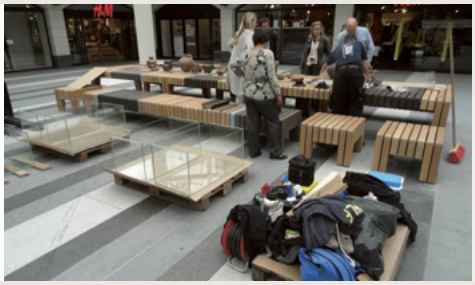

In winkelcentrum Arena... / In shopping centre Arena...

In het Amsterdamse Bos ... / In the Amsterdamse Bos ...

... en Stadsbos013 / ... and Stadsbos013

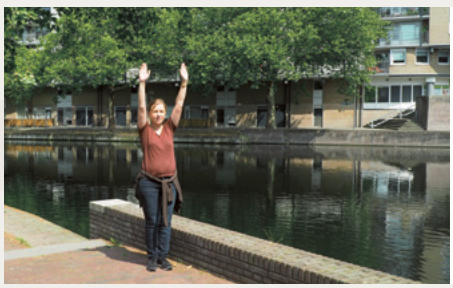

Langs de Rotte / Along the River Rotte

Bij een feestelijke opening
/ At a festive opening

Op de oevers van de Peelkanalen / On the banks of the Peelkanalen

... en in winkelcentrum Marikenstraat / ... and in shopping centre Marikenstraat

Op de boulevard van Knokke / On the Knokke promenade

Bij het balkon aan de Bergsche Maas / At the balcony overlooking the River Bergsche Maas

Met uitzicht / With a view

De juiste dingen op de juiste plek. De beloning is groot, wanneer we een nieuw ingerichte plek met één van onze banken of andere zitelementen bezoeken. Het is alsof het er al jaren zo is geweest: als vanzelfsprekend maken mensen gebruik van de zitplek,

kijken ze rond, kletsen ze wat, eten ze iets. Voorbijgangers lijken nooit anders te hebben gezien en groeten de mensen die daar lekker zitten.

Waren in de eerste jaren van onze praktijk (buurt-)pleinen en straten in de binnenstad de plekken waar we een zitelement voor hebben ontworpen, in de loop van de tijd verschoof de focus juist naar recreatieve plekken in de buitengebieden. Van de reuring naar de rust, van het zicht op voorbijgangers en vertier naar het uitzicht op water, planten en dieren.

Alhoewel er soms een overheersende kijkrichting is, bieden eigenlijk alle zitelementen een beleving van een bijzondere ruimte rondom. Dat wordt versterkt door hoe je uitgenodigd wordt om op een zitelement te gaan zitten, door het materiaalgebruik en de detaillering en natuurlijk door de inpassing op de locatie.
We onderzoeken niet alleen de ruimtelijke context, we gaan ook op zoek naar de verhalen en gebruiken die de plek kenmerken.

Beton, staal en natuursteen zijn onze meeste gebruikte keuzes in het

vandaalbestendige palet. Voor plekken waar je langer verblijft, ontwikkelen we zitelementen in hout of bamboe. Wat een wereld van verschil kan dat zijn, een hele cultuuromslag in het denken, doen en beheren zelfs, om met zachtere en warmere materialen te werken. De stationsbanken zijn het ultieme bewijs.

Kenmerkend voor onze ontwerpen voor zitmeubilair zijn de grote lengtes, waardoor je zelf je afstand kunt kiezen tot een andere bankgebruiker, ook als die een dutje doet.

Als de ruimte er is, vinden we het goed om banken tegenover elkaar te plaatsen om zo de mogelijkheid te bieden om tegenover elkaar te kunnen zitten. Zeker ‘s avonds geeft dat een veilig gevoel.

Een fijne bank is voor iedereen geschikt. Daarom ontwerpen we een armleuning die fijn is om te omvatten en plaatsen we niet meer armleuningen dan nodig, zodat er ruimte blijft om zelf je houding te bepalen. Waar mogelijk passen we een blokje of brede armsteun toe, die als tafeltje kan dienen voor je laptop of koffiebeker. We zorgen voor ruimte voor je bagage en ruimte om dicht tegen

je partner of kind te kunnen zitten. Uiteraard zorgen we voor een goede steun in je onderrug, royale afrondingen onder de knieën en een prettige zitdiepte. Neem plaats!

/ The right things in the right place. It is hugely rewarding when we visit a newly designed space featuring one of our benches or other seating elements. It is as if it has always been there: people use the seating as a matter of course, looking around, having a chat, eating a bite. Passers-by seem as though they have never seen anything else and greet those sitting there comfortably.

While in the early years of our practice, neighbourhood squares and streets in the city centre were the places for which we designed seating elements, over time the focus shifted to recreational areas in the outskirts. From bustle to tranquillity; from the sight of passers-by and entertainment to views of water, plants and animals. Although there is sometimes a predominant line of sight, virtually all seating elements offer an experience of the unique surrounding space. This is enhanced by how you are invited to sit on a seating element, by the choice of materials and detailing, and of course by how it fits into the location. We not only examine the spatial context, but also seek out the stories and use those to characterise the place.

Concrete, steel and natural stone are our most commonly used materials in the vandal-proof range. For areas where people spend longer periods of time, we develop seating elements made from wood or bamboo.

P
–

142 **Met uitzicht / With a view**
149 **Bank Marikenstraat** / Bench Marikenstraat
151 **Bank Mercatorplein** / Bench Mercatorplein
153 **Bank Welgelegen** / Bench Welgelegen
155 **Banken Lijnbaan** / Benches Lijnbaan
159 **Zitranden en boombakken Antoine Platekade** / Seatings and treeholders, Antoine Platekade

What a world of difference that can make, a complete shift in culture in terms of thinking, doing and even managing, to work with softer and warmer materials. The station benches are the ultimate proof of this.

A hallmark of our designs for seating furniture is the generous length, allowing you to choose your own distance from another bench user, even if they're having a nap. If space allows, we like to place benches opposite each other to offer the option of sitting face to face. This provides a sense of security, especially in the evening.

A comfortable bench is suitable for everyone. That's why we design armrests that are pleasant to hold, and we don't include more armrests than necessary, so there's still room for you to choose your own sitting position. Where possible, we incorporate a small block or wide armrest that can serve as a table for your laptop or coffee cup. We provide space for your luggage and room to pull your partner or child close to you. Of course, we ensure good support for your lower back, ample curvature under the knees and a comfortable seat depth. Take a seat!

Bank Marikenstraat
/ Bench Marikenstraat

Deze lange bank is als een klein feestje: we hebben een hedendaags meubel mogen ontwerpen op een historische plek in Nijmegen.
Wanneer er écht een feestje is, zoals tijdens de Vierdaagse, dan kan de bank uitgenomen en opgeslagen worden. Na het feest keert het alledaagse leven weer terug, vertrouwd, alsof er niets is gebeurd.

This long bench is like a little celebration: we had the opportunity to design a contemporary piece of furniture for a historic site in Nijmegen.
When there's a real party, such as during the Vierdaagse [4Days Marches], the bench can be dismantled and put into storage. Once the festivities are over, everyday life returns, familiar as if nothing had happened.

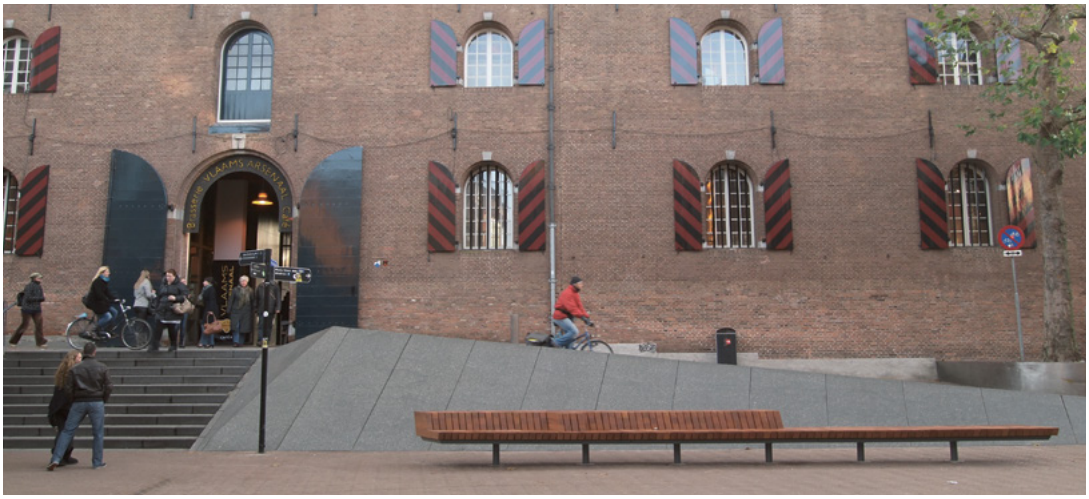

Een welkom gebaar aan de voet van het Arsenaal / A welcoming gesture at the foot of the Arsenaal

Jong en oud ontmoeten elkaar op deze plek / Young and old come together here

Bank Mercatorplein
/ Bench Mercatorplein

Bij de grondige herinrichting van het Mercatorplein in Amsterdam vormt een zitelement, bestaande uit drie open cirkeldelen die zijn uitgevoerd in gezoet natuursteen, een spil op de hoek van het plein.

As part of the extensive redevelopment of Mercatorplein in Amsterdam, a seating element comprising three open circular sections crafted from honed natural stone forms a focal point at the corner of the square.

Een sympathieke ontmoetingsplek in deze 'buitenkamer' ontworpen door Berlage en heringericht door Paul Achterberg van Atelier Quadrat / A friendly meeting place in this 'outdoor room' designed by Berlage and redesigned by Paul Achterberg of Atelier Quadrat

Even zitten, rondkijken en een praatje maken, met de dynamiek van het verkeer rondom. / Sit down for a moment, look around and have a chat, with the hustle and bustle of the traffic all around.

Bank Welgelegen
/ Bench Welgelegen

Een lange houten bank voor een bescheiden groen plein in Apeldoorn, gelegen tussen woningen en winkels, hebben we vormgegeven als een slanke veer, robuust verankerd op stalen poten. De bank vormt een centrale ontmoetingsplek voor wie wandelt, boodschappen doet of met vrienden wil afspreken. Het dubbelzijdige gebruik stuurt de blik: richting de weidse kanaaloevers of het groene plein.

A long wooden bench for a modest green square in Apeldoorn, situated between homes and shops, designed in the shape of a slender feather, firmly anchored on steel legs. The bench serves as a central meeting place for those out for a stroll, doing their shopping or meeting up with friends. Its dual-sided design directs the view: towards the spacious canal banks or the green square.

'Het is een rustplek voor spelende kinderen, wandelaars en fietsers en een echte blikvanger voor het verkeer dat er langs rijdt.' uit: Kanaaloevers Nieuwsbrief 18 - 2009 / 'It is a place of respite for children playing, walkers and cyclists, and a real eye-catcher for passing traffic.' from: Kanaaloevers Nieuwsbrief 18 - 2009

De lichte kromming van de bank versterkt de belijning van het groene middenvlak, dat door Atelier Quadrat in het pleinontwerp is ingebracht / The slight curve of the bench emphasises the contour lines of the green central area, which was incorporated into the square's design by Atelier Quadrat

Banken Lijnbaan
/ Benches Lijnbaan

Op de Lijnbaan in het centrum van Rotterdam zijn fijne zitplekken om even een ijsje te eten, te kletsen of je telefoon te checken onmisbaar. We stellen daarom grote ziteilanden voor. In lijn met de nieuwe bestrating passen ze in het oorspronkelijk maatraster van de Lijnbaan, waardoor een leesbare samenhang ontstaat. Dit iconische rijksmonument uit de Wederopbouw heeft weer glans gekregen.

On the Lijnbaan in the centre of Rotterdam, comfortable seating areas where you can enjoy an ice cream, have a chat or check your phone are essential. We therefore propose large seating islands. In keeping with the new paving, they fit into the original grid pattern of the Lijnbaan, creating a clear sense of cohesion. This iconic national monument from the post-war reconstruction era regained its lustre.

Als markante eilandjes liggen de banken in de stroom van het winkelend publiek.
Het herinrichtingsplan voor de Lijnbaan is van Paul Achterberg van Atelier Quadrat.
/ As distinctive little islands the benches lie amidst the flow of shoppers. The redevelopment plan for the Lijnbaan was drawn up by Paul Achterberg of Atelier Quadrat.

De zitelementen uit grote blokken natuursteen worden al jaren intensief gebruikt en zijn door hun gladde oppervlak makkelijk te reinigen / The seating elements, carved from large blocks of natural stone, have been in constant use for years and are easy to clean thanks to their smooth surface

MORGAN
MORGAN DE TOI

De vijf banken zijn allemaal net even verschillend, door toepassing van verschillende decoratieve patronen die zich licht aftekenen in het gezoete oppervlak / The five benches are all slightly different, featuring various decorative patterns that stand out subtly against the honed surface

Zitranden en boombakken Antoine Platekade
/ Seatings and treeholders Antoine Platekade

Tussen de hoge torens op de Rotterdamse Wilhelminapier, met namen die herinneren aan de grote oversteek, zoals ‘New Orleans’, biedt de serie granieten boombakken met meerstammige dennen momenten voor ontspanning en ontmoeting.
De natuurstenen zitdelen zijn gezoet, waardoor ze contrasteren met de gebroken kanten van de natuurstenen strokenbekleding.

Set amongst the tall towers at the Wilhelminapier of Rotterdam, whose names evoke the great crossing, such as ‘New Orleans’, the series of granite treeholders featuring multi-stemmed pines offers moments for relaxation and socialising.
The natural stone seating areas have been honed, creating a contrast with the rough edges of the natural stone cladding.

De boombakken maken onderdeel uit van de herinrichting van de openbare ruimte op de Kop van Zuid, een plan van Paul Achterberg van Atelier Quadrat / The treeholders form part of the redevelopment of the public space at Kop van Zuid, a plan designed by Paul Achterberg of Atelier Quadrat

Met een verhaal / With a story

Ontwerpen is ook verhalen vertellen. En vrijwel alle locaties, waarvoor we een ontwerp mochten maken, hebben een waardevol verhaal dat verteld mag worden: denk bijvoorbeeld aan karaktervolle dorpsgeschiedenissen en het hergebruik van spannende oude fabrieksgebouwen, aan het blootleggen van oude vestingwerken en de besloten wereld van een kloostertuin. Dat geeft ons de kans om niet alleen naar het alledaagse gebruik, maar ook naar de cultuurgeschiedenis van een plek te kijken.

Soms is de aandacht voor het materiële en immateriële erfgoed expliciet onderdeel van de opgave. Maar ook als het dat niet is heeft het onze interesse. Die extra historische laag maakt de beleving van een plek rijker.

Het vergt onderzoek om een passend verhaal, een vondst of anekdote boven te krijgen. Hierbij zoeken we zo nu en dan de samenwerking op met leden van de heemkundekring, of medewerkers van een lokaal museum of archief. Vervolgens bekijken we wat van waarde is om te behouden en welke functies of elementen we toe kunnen voegen.

Belangrijkste resultaat is het hernieuwde bezoek van veelal zeer geïnteresseerde dorpsbewoners en passanten, die door de transformatie opnieuw toegang krijgen tot de verhalen van hun plek.

/ Designing is also about telling stories. And virtually all the sites for which we have been commissioned to create a design have a valuable story to tell: think, for example, of distinctive village histories and the repurposing of fascinating old factory buildings, the uncovering of ancient fortifications, and the secluded world of a monastery garden. This gives us the opportunity to look not only at the everyday use of a place, but also at its cultural history. Sometimes, attention to tangible and intangible heritage is an explicit part of the brief. But even when it isn't, it still captures our interest. That extra layer of history enriches the experience of a place.

It requires research to unearth a fitting story, a discovery or an anecdote. From time to time, we seek collaboration with members of the local history society, or staff at a local museum or archive. We then decide what is worth preserving and which new functions or elements we can add. The most important result is the renewed interest shown by often highly engaged villagers and passers-by, who, through this transformation, regain access to the stories of their place.

P
—
162 **Met een verhaal / With a story**
165 Parels van Eersel / Gems of Eersel
169 **Elementen Winkelcentrum Arena** / Furnishings
Shopping centre Arena
173 **Terreininrichting De Gruyter Fabriek** / Landscaping
De Gruyter Fabriek
179 **Terreininrichting Kloostertuin** / Landscaping the Kloostertuin

Parels van Eersel
/ Gems of Eersel

En zo kan een kunstproject de aanleiding zijn om de cultuurgeschiedenis op straat te brengen. In de dorpskern van Eersel maken we vijftien bronzen 'parels' zichtbaar. Deze bestaande of nieuwe bronzen voorwerpen openen een venster naar de vijftien meest markante en betekenisvolle verhalen uit de dorpsgeschiedenis.

Verhalen over rijkdom, armoede en dan weer rijkdom, over handel en wandel naar Denemarken of over zorg en liefde tijdens oorlog en vrede. Bezoekers zullen misschien vaker naar de weg gaan vragen nu ook Sumatra op de wegwijzer is aangegeven. Wijs hen dan de weg naar het beste café of wandel een stukje met hen mee.

Het dorp is ons dierbaar geworden door de rijkdom aan de verhalen die tevoorschijn kwamen. Al tijdens de ontwikkeling van het plan heeft het veel weerklank gekregen in het dorp. De parels zien er nog goed uit en na zo'n vijftien jaar kregen de geïllustreerde plattegronden een herdruk. Bovendien is de wandelroute inmiddels als eigentijdse audiotour te volgen.

And so an art project can serve as a catalyst for bringing cultural history to the streets. In the centre of Eersel, we reveal fifteen bronze ‘gems’. These existing or new bronze objects offer a glimpse into the fifteen most striking and significant stories from the village’s history.

Stories of wealth, poverty and then wealth again, of trade and journeys to Denmark, or of care and love during war and peace. Visitors may ask for directions more often now that Sumatra is also marked on the signpost. Point them in the direction of the best café or walk a little way with them.

The village has become dear to us because of the wealth of stories that have emerged. Even during the development of the plan, it received a great deal of positive feedback in the village.
The gems still look good and, after some fifteen years, the illustrated maps have been reprinted. What’s more, the walking route can now be followed as a modern audio tour.

De parels zijn gemarkeerd door bronzen noppen in de bestrating waarop een driehoekje in de richting van het voorwerp wijst / The gems are marked by bronze studs in the paving, on which a small triangle points in the direction of the object

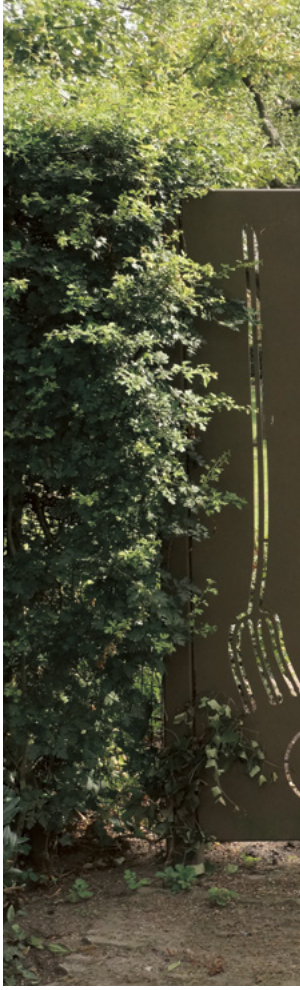

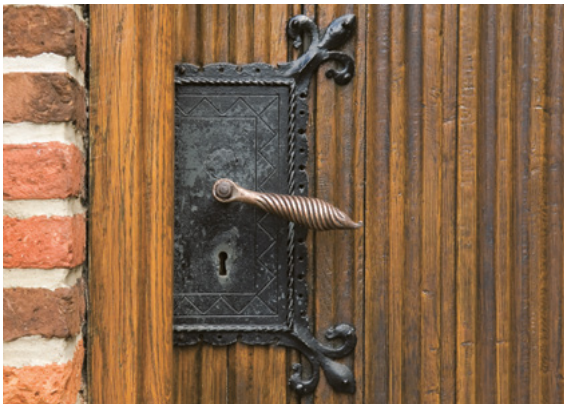

De nieuwe parels van Eersel zijn voorzien van een bronskleurige laag, waardoor ze vindbaar en herkenbaar zijn. Ze sluiten aan op de bestaande 'parels', die al in brons waren uitgevoerd.
/ The new gems of Eersel are coated with a bronze-coloured layer, making them easy to find and recognise. This way they fit with the existing 'gems' that had already been cast in bronze.

In de poort van het Kempenmuseum is de transitie van het boerenbedrijf zichtbaar gemaakt aan de hand van de gereedschappen die vóór en ná de introductie van kunstmest ter hand werden genomen / At the entrance of the Kempen museum, the transition in farming practices is illustrated through the tools that were used before and after the introduction of chemical fertilisers

De kleine bronskleurige poorten achterom maken de geschiedenis van de voormalige akkers van het lintdorp zichtbaar / The small bronzecoloured back gates reveal the history of the former fields of this linear village

De bijzondere verhalen zijn te lezen in een geïllustreerde plattegrond en een gids. In de teksten van Daniel Schipper zijn ze in de context van de Europese geschiedenis geplaatst. Voor de grafische vormgeving is samengewerkt met één op één. / These fascinating stories can be read in an illustrated map and a guide. In Daniel Schipper's texts, they are placed within the context of European history. For the graphic design, we collaborated with één op één.

Elementen Winkelcentrum Arena
/ Furnishings Shopping centre Arena

Winkelcentrum Arena was toe aan een herinrichting en is klaargemaakt voor de toekomst, waarbij het verleden nu deel uitmaakt van de inrichting. Met royale zitplekken, kleurige beplanting in de plantenbakken, eigentijdse signing, een frisse vloer en warme energiezuinige verlichting heeft het Bossche winkelcentrum een levendige sfeer gekregen. De cultuurhistorie staat hier letterlijk op tafel, midden in de stad en voor iedereen te zien.

Shopping centre Arena was in need of a refurbishment and has been prepared for the future, with the past now forming part of the design. With spacious seating areas, colourful plants in the planters, contemporary signage, a fresh floor and warm, energy-efficient lighting, the shopping centre in 's-Hertogenbosch has taken on a lively atmosphere. Here, cultural history is literally on display, right in the heart of the city and visible to everyone.

Centraal in het winkelcentrum staat een grote houten tafel met zitbanken. In het midden van deze tafel pronken vijf glazen vitrines met daarin noeste middeleeuwse potten en schalen. De keramische vondsten, veelal misbaksels, zijn opgegraven bij de bouw van de Arena. Ze zijn afkomstig van een pottenbakkerij die zich in 1437 op deze plek bevond. / At the heart of the shopping centre stands a large wooden table with benches. In the middle of this table are five glass display cases showcasing rustic medieval pots and bowls. The ceramic finds, mostly failed bakes, were excavated during the construction of the Arena. They originate from a pottery workshop that was located on this site in 1437.

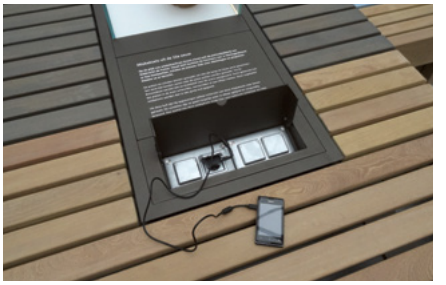

Bob Custers en Michael Noordam van Vocus architecten waren verantwoordelijk voor de verbouwing van het winkelcentrum en gaven ons alle ruimte voor de inrichting. Van vloer tot vitrine, van plantenbak tot zitmeubilair: alles staat in het teken van een prettig verblijf en winkelplezier. / Bob Custers and Michael Noordam, Vocus Architecten, were responsible for the renovation plans of the shopping centre and gave us complete freedom over the interior design. From the flooring to the display cases, from the planters to the seating: everything is designed with a pleasant stay and pleasant shopping in mind.

Terreininrichting De Gruyter Fabriek / Landscaping De Gruyter Fabriek

Voor een periode van circa vijf jaar is onze werkplek in De Gruyter Fabriek. De voormalige fabriek in 's-Hertogenbosch was toen al enige tijd als bedrijfsverzamelgebouw in gebruik.

Als kersverse bewoners maken we op eigen initiatief, samen met een aantal enthousiaste leden van de ondernemingsvereniging een visie voor de buitenruimte: 'De Gruyter Fabriek werkt buiten'. In deze visie is aandacht voor de geschiedenis van de voormalige levensmiddelenfabriek.

Dat resulteert in een opdracht van de eigenaar/verhuurder. Het is een voorrecht om aan onze eigen buitenruimte te mogen ontwerpen, de plek waar we dagelijks gebruik van maken, voor aankomst en vertrek, voor de lunch, een overleg buiten of voor een zonnige pauzewandeling langs het water.

For a period of around five years, our workplace is at the De Gruyter Fabriek. The former factory in 's-Hertogenbosch had already been in use as a multi-tenant business centre for some time.

As brand-new tenants, we take the initiative, together with a number of enthusiastic members of the business association, to develop a vision for the outdoor space: 'De Gruyter Fabriek werkt buiten'. This vision pays tribute to the history of the former food factory.

This resulted in a commission from the owner/landlord. It is a privilege to be able to design our own outdoor space, the place we use every day, for arriving and leaving, for lunch, a meeting outside or a sunny break-time stroll along the water.

Een vondst van destijds was de aanleg van de binnenhoven die het daglicht in het gebouw met de massieve gevel binnenlaten. Door deze buitenkamers in te richten met picknicktafels en te beplanten met berken, zeggesoorten en rode duizendknoop zijn ze een waardevolle ontmoetingsplek geworden. / A stroke of genius at the time was the creation of the inner courtyards, which allow daylight into the building with its massive facade. By furnishing these outdoor spaces with picnic tables and planting them with birch trees, sedges and red knotweed, they have become a valuable meeting place.

De groene binnenhoven zijn in de loop der jaren nóg aangenamer geworden: tien jaar na aanplant geven de berken veel schaduw en verkoeling / Over the years, the green courtyards have become even more pleasant: ten years after being planted, the birch trees provide plenty of shade and coolness

Samen met Martien van Osch van Bureau OSLO hebben we de inrichtings-plannen voor het hele terrein uitgewerkt / Together with Martien van Osch from Bureau OSLO, we have finalised the layout plans for the entire site

Een bestrating van stelconplaten en betonklinkers met het patina van roestende ijzerdeeltjes geeft uitdrukking aan het industriële verleden. Het groen en de verblijfsplekken benadrukken de relatie met het water in de industriehaven. / A paving of stelcon tiles and concrete pavers with a patina of rusting iron particles expresses the industrial past. The greenery and seating areas emphasise the relationship with the water in the industrial harbour.

Terreininrichting Kloostertuin
/ Landscaping the Kloostertuin

De kloostertuin op een oude ansichtkaart / The garden of the monastery on an old postcard

De bijzondere sfeer van de prachtige lindebomen, het spannende bosje en de verschillende speelplekken wordt gekoesterd door iedereen die er komt, al helemaal door de kinderen uit de buurt en van basisschool De Elzen in Tilburg.

De Kloostertuin, zoals de naam al zegt, ooit onderdeel van een voormalig klooster, is een verborgen groene oase in het hart van de Bomenbuurt. Met de herinrichting zijn buurttuin en schoolplein tot één ruimte geworden, die afwisselend door buurtbewoners en schoolkinderen kan worden bezocht.

The special atmosphere created by the beautiful linden trees, the exciting little forest, and the various play areas is cherished by everyone who visits, especially by the children from the neighborhood and from De Elzen, an elementary school in Tilburg.

The Kloostertuin, as the name suggests, once part of a former convent, is a hidden green oasis in the heart of the Bomenbuurt. With the redesign, the community garden and schoolyard have been merged into a single space that can be used alternately by neighbourhood residents and schoolchildren.

‘Onder de linden’ kunnen de kinderen klimmen, klauteren, zwieren en glijden en is er volop ruimte voor vrij spel / 'Onder de linden' ['Under the Linden Trees'], children can climb, scramble, swing, and slide, and there is plenty of space for free play

Door te tekenen, fotograferen, filmen, schrijven of knutselen kon jong en oud laten weten wat ze graag zouden willen doen in de Kloostertuin / By drawing, taking photos, filming, writing, or crafting, people of all ages were able to share what they would like to do in the Kloostertuin

Waar vind je nog zo'n spannende speelplek als 'het Bosje'? De koosnaam zegt het al: kinderen vinden het echt uitdagend om hier te spelen. / Where else can you find such an exciting play area as 'het Bosje' ['the little Forest']? The nickname says it all: children really find it challenging to play here.

In de maak / In the making

Wat we ontwerpen wordt altijd ergens gemaakt. Al tijdens het ontwerpproces hebben we, als het even kan, overleg met producenten.
De voorbesprekingen en beoordeling in de werkplaats leveren ons en de opdrachtgever niet alleen de technische informatie waarmee we nog een verbeterslag kunnen maken, het zorgt ook voor een waardevolle onderlinge band. Je vertrouwt op elkaars ervaringen en inbreng om samen tot het beste resultaat te komen.

Zeker als serieproductie volgt, is het maken van een prototype een groot goed. In de grotere projecten, zoals het ontwerp voor stationsmeubilair, wordt daar tijd en budget voor vrijgemaakt.
In kleinere projecten laten we vaak materiaal- of drukproeven maken. Vormen, patronen, kleuren en bevestigingsdetails kunnen zo op werkelijke grootte gezien, gevoeld en besproken worden.

Even sta je allemaal, met de hele groep betrokkenen, rondom die nieuwe bank waaraan je anderhalf jaar hebt getekend en vele overleggen over hebt gevoerd. Eindelijk voel je dan de zwaar bevochten afrondingen die, ja, nét wat duurder zijn, maar oh, wat voelt dát prettig aan! Natuurlijk kan de nieuwe bank ook worden uitgeprobeerd. Niet alleen door ons en de opdrachtgever, vaak ook door vertegenwoordigers van mensen met een functiebeperking. Als dan het moment komt waarop iedereen is overtuigd, kunnen er beslissingen worden genomen en is er weer energie voor de volgende fase.

Er zijn veel handelsondernemingen die straatmeubilair aanbieden, maar producenten van straatmeubilair in Nederland zijn nagenoeg op twee handen te tellen. Als het gaat om betonproducenten, dan hebben we met veel van hen al eens gewerkt. Het zijn ook met name deze producenten en hun toeleveranciers waar een contact over één of meerdere van onze ontwerpen, leidt tot langdurige samenwerkingen. In de vele jaren die volgen, worden we gevraagd om nieuwe productreeksen voor hen te blijven ontwerpen.
Producenten bezoeken voelt altijd als een uitje. Daar doen de lawaaierige werkplaatshallen, de kille opslagruimtes en de onelegante oranje veiligheidshesjes niets aan af. De opwinding van het zien en voelen van het prototype, het gerealiseerde product, de nul-serie of de eerste 100 banken van een nieuwe serie, die blijft.

Everything we design is always manufactured somewhere. Already during the design process, we consult with manufacturers wherever possible. The preliminary discussions and assessments in the workshop not only provide us and the client with the technical information we need to make further improvements, but they also help to build a valuable bond between us. We rely on each other's experience and input to achieve the best possible result together.

Particularly when series production follows, creating a prototype is a great asset. In larger projects, such as the design for station furniture, time and budget are set aside for this.
In smaller projects, we often have material or print samples produced. This allows shapes, patterns, colours and fixing details to be seen, felt and discussed at actual size.

There you all are, the whole group of stakeholders, standing around that new bench you've spent a year and a half designing and held countless meetings about. At last, you can appreciate the hard-won finishing touches which, yes, are just a little more expensive, but oh, how satisfying that feels! Of course, the new bench can also be tried out. Not just by us and the client, but often by representatives of people with disabilities as well. When the moment comes when everyone is convinced, decisions can be made and there is renewed energy for the next phase.

There are many trading companies that supply street furniture, but manufacturers of street furniture in the Netherlands can be counted on the fingers of two hands. When it comes to concrete manufacturers, we have already worked with many of them. It is particularly these manufacturers and their suppliers where a single contact regarding one or more of our designs leads to long-term collaborations. In the many years that follow, we are asked to continue designing new product ranges for them.
Visiting manufacturers always feels like an outing. The noisy workshop halls, the chilly storage areas and the inelegant orange safety vests do nothing to detract from that. The excitement of seeing and feeling the prototype, the finished product, the pilot batch or the first 100 benches of a new series, that remains.

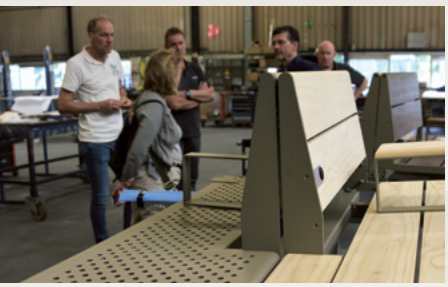
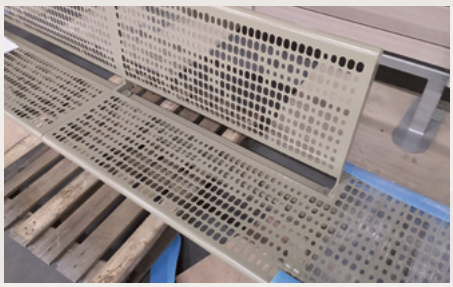

In de werkplaats van Armada Mobility / At the workshop of Armada Mobility

Een 'Parel van Eersel' in de maak / A 'Gem of Eersel' in the making

Prototypes en werk in uitvoering beoordelen voor het project stationsoutillage / Assess prototypes and work in progress for the station furnishings project.

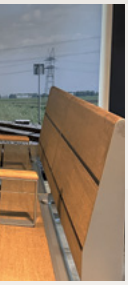

Op de werf van Struyk Verwo Infra / At the Struyk Verwo Infra site

Bij Swaans Infra / At Swaans Infra

In een reeks / In a range

Van het één komt het ander. In de loop der jaren hebben we warme relaties opgebouwd met een aantal producenten. In alle gevallen waren eerdere ‘specials’ voor locatiespecifieke projecten de aanleiding voor een eerste kennismaking. Voor een aantal van deze producenten ligt de kracht van hun productie met name in het maken van productreeksen. Belangrijk in een reeks is een basis-element of basisformaat waarmee je meters kunt maken, verbijzonderd met elementen of detaillering die

extra functionaliteiten en combinatie-mogelijkheden bieden. Dit geldt zeker voor een materiaal als beton, dat in de juiste samenstelling met hergebruik van reststromen een duurzame optie is. Het maken van mallen is een kostbare investering die alleen met de productie van een hoge oplage rendeert.

Inmiddels zijn veel van de door ons ontworpen reeksen niet meer uit het straatbeeld weg te denken: we komen ze op oneindig veel plekken tegen en beschouwen ze dan niet meer als ‘van ons’, maar als ‘van de straat’.

Zeker de Solids&Seats, betonnen zitelementen, zijn inmiddels een nieuwe standaard voor betaalbare basiskwaliteit geworden voor de inrichting van verblijfsplekken. De rustige en kloeke vormgeving maakt ze breed inzetbaar.

Ook de Solidrain Connect, een serie waterdoorlatende bestrating, is steeds vaker in het straatbeeld te zien. Vergroenen en infiltreren blijft hard nodig. De behoefte aan waterdoorlatende bestrating is groot en deze grootformaattegels sluiten daar naadloos op aan.

Dergelijke productreeksen zijn als het ware blokkendozen voor ontwerpers, die uitnodigen om eindeloos mee te combineren. De laatste hand ligt dan ook bij de (gemeentelijke) ontwerpers en landschapsarchitecten die ze gaan toepassen. We moedigen ze graag aan om dit met overtuiging te doen, zodat de elementen een lang leven beschoren zijn.

Het succes van deze producten wordt ook door concurrerende producenten gezien. Helaas worden deze producten daardoor regelmatig nagemaakt.

In deze markt is het belangrijk om de rest voor te zijn en te blijven investeren in uitbreidingen van de reeks of het ontwikkelen van nieuwe producten.

Het leuke aan de productreeksen die we hebben kunnen ontwikkelen is dat ze inmiddels een eigen leven leiden in de catalogi van de producenten. Zo blijven ze nog lange tijd in het Nederlandse (stads)landschap zichtbaar.

/ One thing leads to another. Over the years, we have built up close relationships with a number of manufacturers. In every case, previous ‘specials’ for site-specific projects were what led to our initial meeting. For some of these manufacturers, the strength of their production lies particularly in the creation of product ranges.

An important aspect of a range is a basic element or basic format that allows you to produce large quantities, enhanced with elements or detailing that offer additional functionalities and combination options. This certainly applies to a material such as concrete, which, in the right composition and with the reuse of waste streams, is a sustainable option. Making moulds is a costly investment that only pays off with the production of a large batch.

Many of the ranges we have designed, have now become an integral part of the streetscape: we come across them in countless places and no longer regard them as ‘ours’, but as ‘part of the street’.
The Solids&Seats, in particular – concrete seating elements – have now become a new standard for affordable, high-quality basic design in the creation of public spaces. Their calm and robust design makes them highly versatile.
The Solidrain Connect, a range of permeable paving, is also increasingly visible on our streets. Greening and infiltration remain essential. There is a great need for permeable paving, and these large-format tiles fit the bill perfectly.

Such product ranges are, as it were, building blocks for designers, inviting endless combinations. The final say therefore lies with the (municipal) designers and landscape architects who will be implementing them. We would like to encourage them to do so with conviction, so that the elements are destined for a long life.

The success of these products has not gone unnoticed by competing manufacturers. Unfortunately, this also means that these products are regularly copied.

P
–

186 **In een reeks / In a range**
193 **Solids&Seats** / Solids&Seats
197 **Mellow Poufs&Planters** / Mellow Poufs&Planters
199 **Greenline** / Greenline
201 **Solidrain Connect, Cross, Dynamic** / Solidrain Connect, Cross, Dynamic
207 **Artistone Weave** / Artistone Weave

In this market, it remains important to stay one step ahead and to continually invest in expanding the range or developing new products.

The great thing about the product ranges we have been able to develop is that they now have a life of their own in the manufacturers' catalogues. In this way, they will remain visible in the Dutch (urban) landscape for a long time to come.

Solids&Seats
/ Solids&Seats

De Solids&Seats is de eerste reeks betonnen zitranden die we voor Struyk Verwo Infra hebben ontwikkeld. Het basiselement was al in de catalogus opgenomen. We hebben deze reeks uitgebreid met elementen die de reeks écht tot een blokkendoos maken, waardoor de toepasbaarheid enorm is verbreed. Kenmerkend voor de uitgebreide reeks vormvarianten is de karakteristieke lage rug en de mogelijkheid tot het toepassen van armsteunen, zowel in hout als beton. Op verzoek van de producent zijn op basis van ons ontwerp aanvullend varianten met een slanke rug in hout aan de reeks toegevoegd.

Solids&Seats is the first range of concrete seating edges we have developed for Struyk Verwo Infra. The basic element was already included in the catalogue. We have expanded this range with elements that truly turn the range into a building block system, thereby greatly broadening its applicability. A defining feature of the extensive range of design variants is the characteristic low backrest and the option to incorporate armrests, available in both wood and concrete. At the manufacturer's request, variants with a slender wooden backrest have recently been added to the range based on our design.

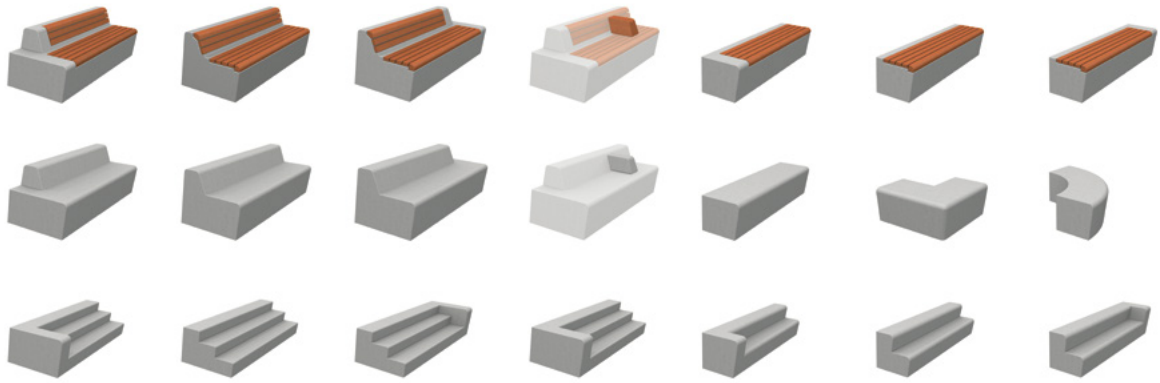

De elementen zijn breed toepasbaar vanwege de talloze combinatiemogelijkheden en zijn te schakelen tot bijvoorbeeld zitranden rondom groene eilanden en speelplekken, tot trappen en tribunes voor kades, schoolpleinen en stadsparken / The elements are highly versatile due to the countless possible combinations and can be arranged, for example, to form seating edges around green islands and play areas, or as steps and terraces for quays, school playgrounds and city parks

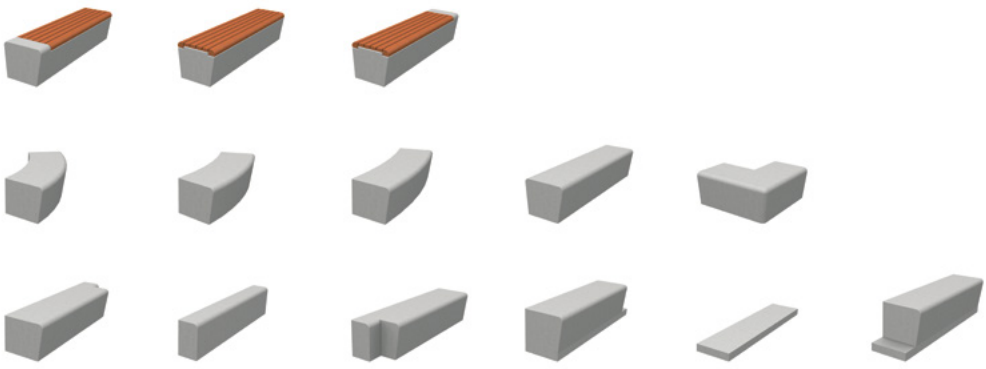

Door de neutrale uitstraling kom je deze elementen in heel Nederland tegen / Thanks to their neutral appearance you'll find these elements throughout the Netherlands

Mellow Poufs&Planters
/ Mellow Poufs&Planters

We worden regelmatig benaderd door architecten en aannemers die vragen of we de poefs die ze op de stations hebben gezien, kunnen leveren. ‘Helaas, maar we kunnen wel nieuwe ontwerpen’, laten we dan weten.

We hebben de kans aangegrepen om een reeks poefs en plantenbakken te maken die zowel buiten voor een entree of patio, als binnen in een hal of wachtruimte kunnen worden toegepast.

We are regularly approached by architects and contractors asking if we can supply the poufs they have seen at the stations. ‘Unfortunately not, but we can design new ones,’ we reply.

We have taken the opportunity to create a range of poufs and planters that can be used both outdoors, in an entrance hall or on a patio, and indoors, in a hallway or waiting room.

Na de succesvolle herinrichting van Red Apple neemt SVI de serie Mellow Poufs&Planters op in hun assortiment / Following the successful refurbishment of Red Apple, SVI is adding the Mellow Poufs&Planters range to its product range

Door de vriendelijke afgeronde vormen en uitgebalanceerde materiaal- en kleurmogelijkheden van bottom, top en de metalen verbindingsring zijn de Mellow Poufs&Planters heel geschikt om een levendige ontmoetingsplek te realiseren, in lijn met de wensen van de architecten van KCAP voor Red Apple / Thanks to their gentle, rounded shapes and the balanced choice of materials and colours for the base, top and metal connection ring, the Mellow Poufs&Planters are ideal for creating a vibrant meeting place, in line with the wishes of the architects at KCAP for Red Apple

Greenline
/ Greenline

In navolging op de Solids&Seats wilde Struyk Verwo Infra graag een aanvullende, wat slanker ogende reeks zitranden en opsluitbanden ontwikkelen om verder in te spelen op de klimaatadaptatie en vergroening van de stad, wat heeft geleid tot het ontwerp van de Greenline.

Met het ranke, licht neigende profiel van deze betonelementen zijn plantvakken en groenvlakken strak te omlijsten.
De hoge variant voorziet in zitplekken, optioneel uitgevoerd met houten of bamboe zittingen en rugdelen. Ledverlichting kan aan de onderzijde van de zitting worden geïntegreerd.

Following on from the Solids&Seats range, Struyk Verwo Infra wanted to develop a complementary, somewhat slimmer-looking series of seating edges and concrete edgings to further address climate adaptation and urban greening, which led to the design of the Greenline.

The slender, gently sloping profile of these concrete elements allows for the neat enclosing of planting beds and green spaces. The taller version also provides seating, optionally fitted with wooden or bamboo seats and backrests. LED lighting can be integrated into the underside of the seat.

De Greenline is als eerste toegepast in het Spoorpark. De ledverlichting in de zitelementen is in een speels puntsgewijs ritme opgenomen / The Greenline was first installed in the Spoorpark. The LED lighting in the setating elements is incorporated in a playful, dotted pattern

Solidrain Connect, Cross, Dynamic
/ Solidrain Connect, Cross, Dynamic

De vraag naar terreinverhardingen voor het inrichten van klimaatadaptieve en natuurinclusieve leefomgevingen is groeiende. Op verzoek van Swaans Infra hebben we de Solidrain Connect ontworpen om een meer eigentijds en aansprekende waterdoorlatende bestrating toe te kunnen voegen aan het assortiment. Deze reeks grootformaat betonnen elementen heeft een vriendelijke no-nonsense uitstraling en biedt veel ontwerpvrijheid en flexibiliteit.

Binnen de reeks is een keur aan mogelijkheden tussen open en meer gesloten, waardoor de gewenste balans tussen infiltratie, beloopbaarheid en uitstraling afgestemd kan worden op de locatie.

Demand for paving solutions for creating climate-adaptive and nature-inclusive living environments is growing. At the request of Swaans Infra, we designed the Solidrain Connect to add a more contemporary and appealing water-permeable pavement option to the range. This series of large-format concrete elements has a friendly, no-nonsense appearance and offers considerable design freedom and flexibility.

Within the range there is a variety of options between open and more closed configurations, allowing the desired balance between infiltration, walkability and appearance to be tailored to the location.

Kenmerkend is de grote variatie in lengte van de afgeronde sleuven. Door de uitgekiende formaten is de reeks niet alleen geschikt voor de realisatie van parkeerplaatsen, maar ook voor verblijfsplekken en routes op representatieve locaties. / A key feature is the wide variation in the length of the rounded slots. Thanks to the carefully designed dimensions, the range is not only suitable for creating car parks, but also for recreational areas and routes in prominent locations.

landschapspark

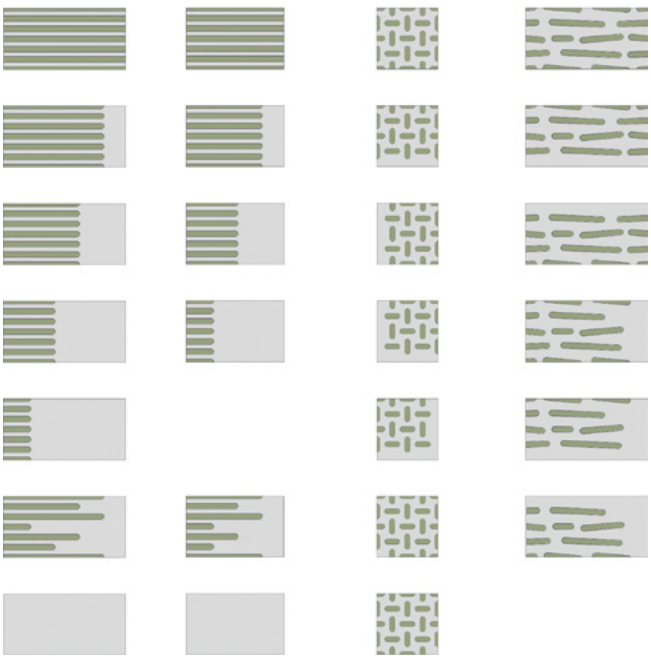

Solidrain Connect

Cross

Dynamic

Werk in uitvoering! Ook de Solidrain Dynamic is heel geschikt voor het maken van parkeervakken. De Solidrain Cross is met name bedoeld voor de toepassing op kruispunten en splitsingen. / Work in progress! The Solidrain Dynamic is also ideal for creating parking spaces. The Solidrain Cross is specifically designed for use at intersections.

In de subtiele profilering van de sleuven is een randje opgenomen dat als marker dient voor het aanbrengen van het bodempakket, de groeiruimte voor het gras en het uitvegen van het element. Want vergroenen is pas écht duurzaam als het gras ook groen blijft! / The subtle contouring of the slots includes a small edge that serves as a guide for applying the topsoil, providing space for the grass to grow and making it easier to sweep the area clean. After all, greening is only truly sustainable if the grass stays green!specifically designed for use at intersections.

Artistone Weave
/ Artistone Weave

In navolging van het succes van de Solidrain Connect heeft ArtiStone ons gevraagd een reeks waterdoorlatende grasbetontegels te ontwikkelen voor het vergroenen van opritten, parkeerplaatsen, paden en terrassen rondom huis of bedrijf of in de straat.

Door middel van deze tegels wordt water beter in de bodem vastgehouden, voor een koelere en groenere tuin. De Weave grootformaat tegels bieden flexibiliteit en ontwerpvrijheid om een klimaatadaptieve en natuurinclusieve tuin te realiseren.

Following the success of the Solidrain Connect, ArtiStone has asked us to develop a range of permeable grass pavemen for greening driveways, car parks, paths and patios around homes or businesses or at the street.

These tiles help retain water in the soil more effectively, resulting in a cooler and greener garden. The large-format Weave tiles offer flexibility and design freedom to create a climate-adaptive and nature-inclusive garden.

Karakteristiek voor de reeks is het patroon van afgeronde vierkante openingen. Het patroon is goed beloopbaar én biedt infiltratie. / A characteristic feature of the range is the pattern of rounded square openings. The pattern ensures good walkability and allows for water infiltration.

De vierkante tegel is in alle richtingen symmetrisch. Hoe je deze ook draait, hij past altijd. De openingen in de tegels kunnen met gras of kruiden, maar ook met split of fijn grind worden ingevuld. / The square tile is symmetrical in all directions. However you rotate it, it always fits. The openings in the tiles can be filled with grass or herbs, but also with chippings or fine gravel.

Deel van het landschap
/ Part of the landscape

In de loop der jaren verschuift de focus van de opgaven waarvoor we gevraagd worden. Er is duidelijk een groeiende aandacht voor groen en water in en rondom stad en dorp.
We komen in beeld als er behoefte is aan het creëren van verblijfsplekken, om ze toegankelijk te maken voor passanten en recreanten, in balans met de ontwikkeling van vaak grootschalige natuur.

Meestal werken we samen met een landschapsarchitect om tot afstemming te komen over de gewenste beeldtaal en een goede inpassing.
Onze uitdaging is om de visie op het landschap beleefbaar te maken in de kleinschaligheid van de verblijfsplek.
In de elementen ontmoeten de grote en kleine schaal elkaar.

De uitgestrekte landschappen vragen om een herkenbare reeks van inrichtingselementen die op een groot aantal manieren te configureren zijn.

Ook komt het voor dat we specifieke inrichtingselementen ontwerpen voor een bijzondere plek in het gebied. Natuurlijk zijn alle tussenvormen mogelijk.

Voor het Spoorpark hebben we een reeks inrichtingselementen zoals zitbanken ontworpen én de configuraties en plekken bepaald. De grotere elementen zoals de hekwerken en pergola's zijn maatwerk voor de plek.
Voor Stadsbos013 en Landschap Pauwels zijn de inrichtingselementen juist zo ontworpen, dat daarmee in de komende jaren aan de hand van een catalogus en daarin opgenomen configuratieprincipes,

een passende inrichting voor een plek in het gebied kan worden gemaakt. Weer heel eigen aan het landschap zijn de ontwerpen voor het dijklandschap van Hansweert, waar alle ontwerpen geïntegreerd zijn in onderdelen van het landschap en door vormverwantschap en materiaalkeuze een herkenbare familie vormen.

/ Over the years, the focus of the projects we are commissioned to undertake has shifted. There is clearly a growing focus on green spaces and water in and around towns and villages. We are called upon when there is a need to create places where people can linger, making them accessible to passers-by and leisure users, while striking a balance with the development of the often large-scale natural environments. We usually work with a landscape architect to agree on the desired visual language and to ensure a successful integration. Our challenge is to bring the vision for the landscape to life within the small-scale setting of the public space. In the elements, the large and small scales come together.

P
—
210 **Deel van het landschap / Part of the landscape**
215 **Elementen Spoorpark** / Furnishings Spoorpark
223 **Elementen Stadsbos 013** / Furnishings Stadsbos013
235 **Elementen Landschap Pauwels** / Furnishings Landschap Pauwels
237 **Elementen Dijk Hansweert**/ Furnishings Dyke Hansweert

The expansive landscapes call for a recognisable series of design elements that can be configured in a wide variety of ways. We also design specific elements for a particular spot within the area. Furthermore, all intermediate forms are possible.

For the Spoorpark, we designed a series of elements such as benches and also determined the configurations and locations. The larger elements, such as the fencing and pergolas, are bespoke for the site. Whereas the design elements for Stadsbos013 and Landschap Pauwels have been designed in such a way that, in the coming years, a suitable layout for a site in the area can be created using a catalogue and the configuration principles contained therein.
The designs for the Hansweert dyke landscape are once again very much in keeping with the landscape; all the designs are integrated into elements of the landscape and form a recognisable family through their shared forms and choice of materials.

Elementen Spoorpark
/ Furnishings Spoorpark

Groen en recreatie komen samen in het Spoorpark, het stadspark in de spoorzone van Tilburg. Sinds de opening in 2019 wordt het park enorm intensief gebruikt en écht gedragen door de mensen in de stad. Dit is een plek waar Tilburgers niet meer weg te denken zijn. Na de kwartiermakers, die tijdens de ontwerpfase thematische input gaven, zijn het nu de vele vrijwilligers en de parkpartners die het Spoorpark tot leven brengen. Drijvende kracht is de parkmanager, die met een compact team en stichtingsbestuur dit burgerinitiatief aanstuurt en plannen voor de toekomst maakt. Bij de nieuwe ontwikkelingen in het park zijn we sindsdien als experts betrokken.

Green spaces and recreation come together in the Spoorpark, the city park in Tilburg's railway zone. Since its opening in 2019, the park has been used intensively and is truly embraced by the city's residents. It has become an integral part of life for the people of Tilburg. Following the quartermasters, who provided thematic input during the design phase, it is now the many volunteers and park partners who bring the Spoorpark to life. The driving force is the park manager, who, together with a small team and the foundation's board, leads this citizens' initiative and makes plans for the future. We have been involved as experts in the park's new developments ever since.

De samenwerking met Esther Kruit van KruitKok Landschapsarchitecten leidt tot fraaie geïntegreerde plannen voor het park én de inrichtingselementen / The collaboration with Esther Kruit of KruitKok Landschapsarchitecten has resulted in attractive, integrated plans for both the park and its design elements

Het is een intensief ontwerpproces, waarin we snel tot keuzes komen. We zetten de wensen van de kwartiermakers om in een aansprekend plan, dat door de regiegroep, de voorloper van het bestuur, wordt gedragen. Het wordt een park voor de hele stad. Samen schetsen en overleggen leidt tot ideeën hoe we de landschappelijke gebaren kunnen versterken met inrichtingselementen. Voorbeeld zijn de Greenline zitranden, die de overgangen van het talud met de tribune benadrukken en de beek met wadi en de urban sports area begeleiden.

It is an intensive design process, in which we reach decisions quickly. We translate the wishes of the quartermasters into an appealing plan, which is endorsed by the steering group, the precursor to the board. It will be a park for the whole city. Joint sketching and discussing ideas together leads to ways in which we can enhance the landscape features using design elements. One example is the Greenline seating edges, which emphasise the transitions between the embankment and the grandstand, and frame the stream, wadi and the urban sports area.

Bij de opening is de bijdrage van de inrichtingselementen meteen duidelijk zichtbaar: de twee hoge pergola's tussen de bomen aan de oostentree en gecombineerd met een gebouw aan de westentree, de twee stalen bruggen met houten brugdekken over de beek en de wadi, de diverse configuraties van houten banken, de linten van lichtmasten langs de laan en boulevard, de poorten, fietssteunen en afvalbakken: met hun eenvoudige vormen en eerlijke materialen in een gamma van vijf 'spoorparkkleuren' zorgen ze voor een levendig en herkenbaar beeld en faciliteren ze het openbare gebruik van het park.

At the opening, the contribution of the design elements is clearly visible: the two tall pergolas amongst the trees at the east entrance, combined with a building at the west entrance; the two steel bridges with wooden decks spanning the stream and the wadi; the various configurations of wooden benches, the strings of lighting poles along the avenue and boulevard, the gates, bicycle racks and litter bins: with their simple forms and honest materials in a range of five 'Spoorpark colours', they create a lively and recognisable image and facilitate the public use of the park.

Voor het beheer van het Spoorpark hebben we een handboek opgesteld: zó kan het park met zorg worden onderhouden en blijft het beoogde beeld overeind. Sterker nog, met het verstrijken van de jaren wordt het park groener: de inheemse en toekomstbestendige bomen, struiken en planten worden volwassen. Ook komen er bijna jaarlijks bomen of heesters bij, ze worden geplant of komen aangewaaid. Het park krijgt langzaamaan meer smoel - én ook meer schaduw - op het centrale open veld en het zonnige talud, de oevers van de beek, de vijver en de wadi in de groene vallei. De robuuste beplanting en de stoere inrichtingselementen versterken elkaar meer en meer.

We have drawn up a maintenance manual for the Spoorpark: this way the park is carefully maintained, ensuring that its intended character is preserved. In fact, as the years go by, the park is becoming greener: the native and future-proof trees, shrubs and plants are maturing. New trees or shrubs are also added almost every year, whether planted or blown in by the wind. The park is gradually gaining more character – ánd also more shade – in the central open field and on the sunny embankment, the banks of the stream, the pond and the wadi in the green valley. The robust planting and the sturdy design elements are reinforcing each other more and more.

Tjeerd Timmermans van Timmermans Architecture ontwierp de parkpaviljoens die in spoorparkkleuren zijn uitgevoerd. Het overnemen van de beeldtaal in de gebouwen van staal en hout zorgt ervoor dat gebouwen en inrichtingselementen een samenhangend geheel vormen. / Tjeerd Timmermans of Timmermans Architecture designed the park pavilions, which are finished in the colour range of Spoorpark. By incorporating this visual language into the steel and timber structures, the buildings and the furnishing elements form a cohesive whole.

Elementen Stadsbos013
/ Furnishings Stadsbos013

Verbetering van natuurwaarden en recreatieve waarden gaan hand in hand bij de langdurige ontwikkeling van Stadsbos013. Het stadsbos is één van de drie stads-regionale parken rondom Tilburg, naast Landschap Pauwels en Landschapspark Moerenburg. Het landschap bestaat naast bos uit heide, weidegronden en akkerlanden, die worden doorsneden door beekdalen en verbonden door poelen. Het gebied is rijk aan cultureel erfgoed en vormt een veelzijdig landschap waar wonen, werken, recreatie en landbouw samenkomen.

Enhancing natural and recreational values go hand in hand in the long-term development of Stadsbos013. The urban forest is one of three urban-regional parks surrounding Tilburg, alongside Landschap Pauwels [Landscape Pauwels] and Landschapspark Moerenburg [Landscape Park Moerenburg]. In addition to forest, the landscape consists of heathland, meadows, and farmland, intersected by small streams and connected by ponds. The area is rich in cultural heritage and offers a diverse landscape where living, working, leisure and agriculture come together.

Heel handig zijn de modellen in de houten stadsboskoffer, een charmeoffensief van de gemeente om de stadsbosmakers mee te nemen in het proces / The models in the wooden urban forest kit are very useful, a charm offensive by the municipality to involve the 'stadsbosmakers' in the process

In samenwerking met de landschaps-architect hebben we een ruimtelijk raamwerk inclusief beeldtaal ontwikkeld. Deze gids vormt een uitnodiging aan de 'stadsbosmakers' om samen te werken aan de ontwikkeling van dit stadsbos.

Het is een waardevol traject. Stadsbos013 staat op de kaart en wordt omarmd, wat blijkt uit de vele initiatieven die in de loop der tijd zijn ontstaan. De zes strategische lijnen uit het raamwerk bieden een perspectief voor deze ontwikkeling.

Nu het raamwerk een aantal jaren als gids dient, is te zien hoe de landschappelijke eigenheid van de deelgebieden wordt versterkt en hoe de biodiversiteit groeit door de aanleg van het robuuste natuurnetwerk. Ook wordt het watersysteem van beken en poelen door middel van verbindingszones en waterbergingen duurzamer en klimaatadaptiever. Bovendien is door de verbetering van het routenetwerk de toegankelijkheid en bekendheid van het stadsbos flink toegenomen.

Aan de hand van de door ons ontwikkelde stadsbosbeeldtaal worden geleidelijk de stadsboselementen in het gebied geïntroduceerd. Ze maken niet alleen de strategische lijnen zichtbaar en beleefbaar, ze zijn vooral goed ontvangen door de bezoekers van Stadsbos013.

In collaboration with the landscape architect, we have developed a spatial framework including a visual language. This guide invites the 'stadsbosmakers' to collaborate on the development of this urban forest.

It is a valuable process. Stadsbos013 has made a name for itself and is widely embraced, as evidenced by the many initiatives that have emerged over time. The six strategic lines from the framework offer a perspective for this development.

Now that the framework has served as a guide for several years, it is evident how the landscape character of the sub-areas is being strengthened and how biodiversity is growing through the creation of a robust nature network. The water system of streams and ponds is also becoming more sustainable and climate-resilient through the creation of connecting zones and water storage areas. Furthermore, improvements to the route network have significantly increased the accessibility and polularity.

Using the 'stadsbosbeeldtaal' we developed, the furnishing is gradually being introduced into the area. They not only make the strategic lines visible and tangible, but have also been particularly well received by the visitors of Stadsbos013.

STADSBOS 013

Mei_2020

STADSBOS
INRICHTINGSELEMENTEN

INFORMATIEVOORZIENINGEN

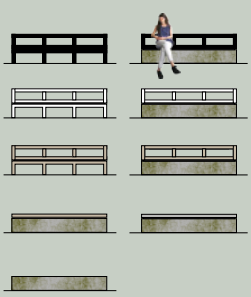

ZITMEUBILAIR

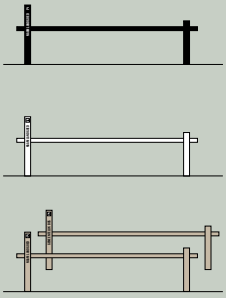

SLAGBOMEN

POELENPALEN ROUTEPALEN

AFVALBAKKEN

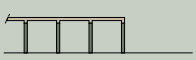

FIETSSTEUNEN

AANBINDSTEUNEN

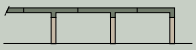

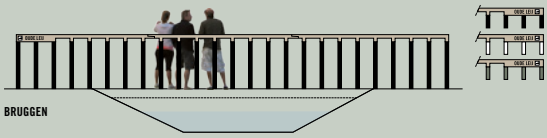

BRUGGEN

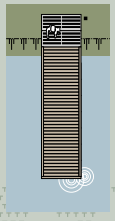

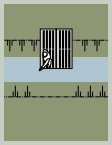

STEIGERS, VLONDERS EN BALKONS

STADSBOSBAKENS

ral 9005 gitzwart
ral 7023 betongrijs
ral 9003 signaalwit
onbehandeld
stadsbosembleem

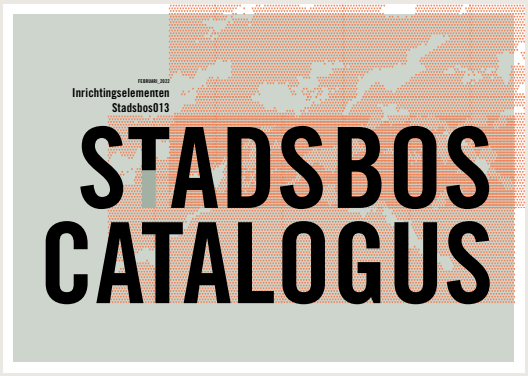
FEBRUARI 2022
Inrichtingselementen
Stadsbos013
STADSBOS
CATALOGUS

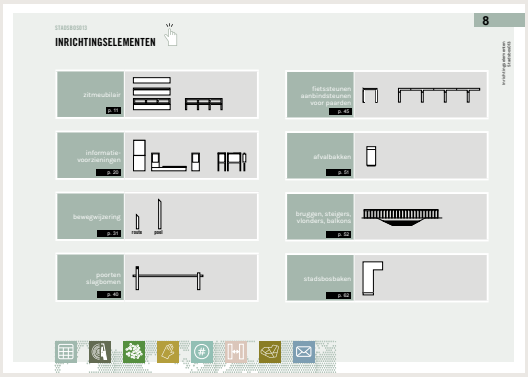
STADSBOS013
INRICHTINGSELEMENTEN
8
zitmeubilair
p. 11
fietssteunen
aanbindsteunen
voor paardjes
p. 43
informatie-
voorzieningen
p. 20
afvalbakken
p. 51
bewegwijzering
p. 31
bruggen, steigers,
vlonders, balkons
p. 53
poorten
slagbomen
p. 40
stadsbosbaken
p. 62

STADSBOS013
STADSBOSMOS
86
EEN BLIJVENDER "MATERIAAL"
Bemoste inrichtingselementen passen goed in de beeldtaal van het stadsbos én dragen bij aan de CO2 reductie omdat mos CO2 opneemt.
De betonnen plinten van banken, de informatievoorzieningen en de betonnen basis van de stadsbosbakens zijn vanwege hun ruwere oppervlak geschikt voor begroeiing door bepaalde soorten mossen, met name muursteentje en muisjesmos.
Ook zullen er sporotaan korstmossen gaan groeien, zoals betonclroenkorst en kauwgommos. Dat zijn graadmeters voor het stikstofgehalte in de lucht.
Het duurt een aantal jaren voordat er mossen te zien zullen zijn. Mossen en korstmossen mogen dus op het beton bij/ven zitten en dienen niet weggeborsteld of weggespoten te worden.
STADSBOSMAKERS: DOE HET ZELF!
Stadsbosmakers kunnen het mos sneller laten groeien, voller laten worden en in stand houden door de aanwas te stimuleren.
Door de ruwere betonnen delen van inrichtingselementen met een mospapje in te smeren kunnen ze sneller een bemost oppervlak krijgen. Met name op schaduwrijke windluwe en vochtige plekken zullen mossen gaan groeien.
Smeer het beton in het voor- en najaar in met een papje van mosplantjes met hun sporen, yoghurt en suiker of meng het mos met bier en zorg dat het voldoende vochtig blijft. Klik op de knop stadsbosmakers voor het recept.
De aanwas van korstmossen is niet te stimuleren, ze kunnen in de loop der tijd verschijnen.
beton met mos
muursteentje
muisjesmos
betonclroenkorst
groot dooiermos

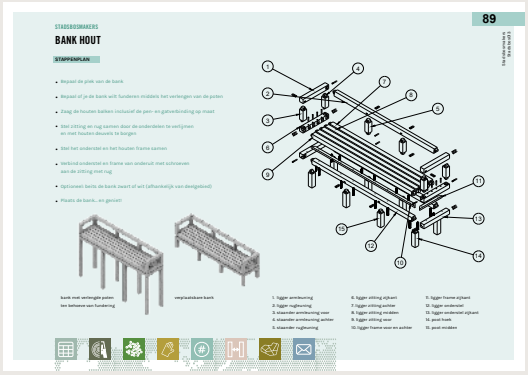
STADSBOSMAKERS
BANK HOUT
89
STAPPENPLAN
Bepaal de plek van de bank
Bepaal of je de bank wilt funderen middels het verlengen van de poten
Zaag de houten balken inclusief de pen- en gatverbinding op maat
Stel zitting en rug samen door de onderdelen te verlijmen en met houten deuvels te borgen
Stel het onderstel en het houten frame samen
Verbind onderstel en frame van onderuit met schroeven aan de zitting met rug
Optioneel: bestrijk de bank zwart of wit (afhankelijk van deelgebied)
Plaats de bank.. en geniet!
bank met verlengde poten
ter behoeve van fundering
verplaatsbare bank
1. ligger armleuning
2. ligger rugleuning
3. staander armleuning voor
4. staander armleuning achter
5. staander rugleuning
6. ligger zitting zijkant
7. ligger zitting achter
8. ligger zitting midden
9. ligger zitting voor
10. ligger frame voor en achter
11. ligger frame zijkant
12. ligger onderstel
13. ligger onderstel zijkant
14. post frank
15. post midden

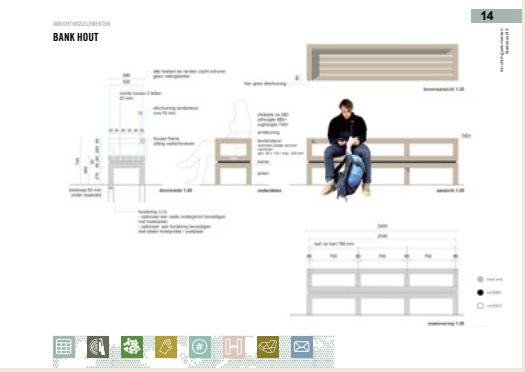

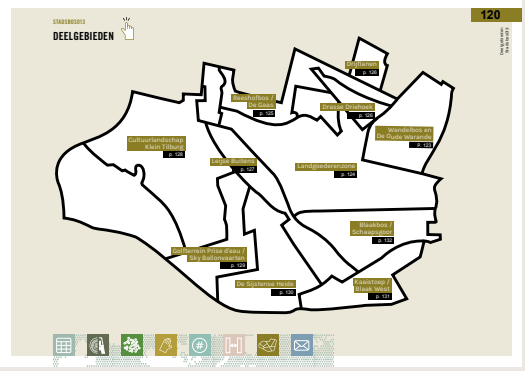

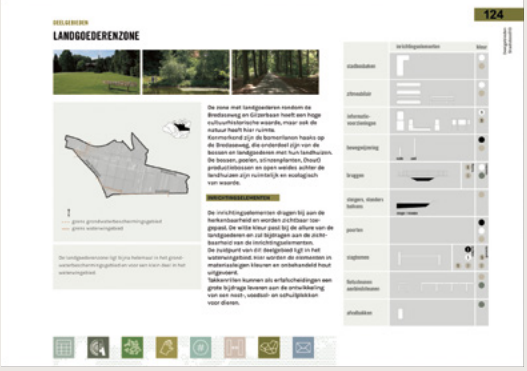

Voor ieder deelgebied zijn herkenbare combinaties van vormen, materialen en kleuren vastgelegd in de online stadsboscatalogus. Aan de basis van deze omvangrijke catalogus ligt het ruimtelijk raamwerk van KruitKok Landschapsarchitecten en de Stadsbosbeeldtaal. Het geeft alle stadsbosmakers de kans om zelf stadsboselementen te maken en toe te passen. Door de fraaie basislayout van Raakvlak ontwerp en communicatie hebben we er een aansprekend en toegankelijk document van kunnen maken, waarin onze tekeningen goed tot z'n recht komen.
/ For each sub-area, recognizable combinations of shapes, materials, and colours have been documented in the online 'stadsboscatalogus'. This comprehensive catalog is based on the spatial framework developed by KruitKok Landschapsarchitecten and the 'Stadsbosbeeldtaal. It gives all 'stadsbosmakers' [city forest creators] the opportunity to design and implement urban forest elements themselves. Thanks to the attractive basic layout by Raakvlak ontwerp en communicatie, we have been able to make an appealing and accessible document in which our drawings are shown to their best advantage.

Geleidelijk aan worden de oude inrichtingselementen vervangen: het begon met poelenpalen, informatievoorzieningen, bewegwijzering en de zitelementen met fietsensteunen. De bruggen en vlonders zullen ongetwijfeld in de komende jaren volgen. / The old landscape elements are gradually being replaced: it started with poelenpalen [posts bearing the names of ponds], information posts, signage, and seating with bike racks. The bridges and boardwalks will undoubtedly follow in the coming years.

KIKKERVISJESPOEL

Trimparcours
OUDE WARANDE

pipistrellus
pipistrellus
OUDE WARANDE
013
STADSBOS
Stadsbos 013

Kroon op het werk is het eerste stadsbosbaken dat bij één van de entrees van De Oude Warande is gerealiseerd / The crowning achievement is the first stadsbosbaken [urban forest beacon] which was realized at one of the entrances of De Oude Warande

In het stadsbosbaken zijn natuurinclusieve voorzieningen voor onder andere vleermuizen opgenomen. Het informatiepaneel en lockers komen juist de stadsbosbezoekers tegemoet. / The stadsbosbaken includes nature-friendly facilities designed for bats, amongst other species. The information panel and lockers are specifically designed for visitors to the stadsbos.

pipistrellus
pipistrellus

lockers
06
07
10
11
UDE WARANDE

Kleine vogels kunnen voor hun nest ook terecht in het stadsbosbaken / Small birds can also find a place to nest in the stadsbosbaken

Elementen Landschap Pauwels
/ Furnishings Landschap Pauwels

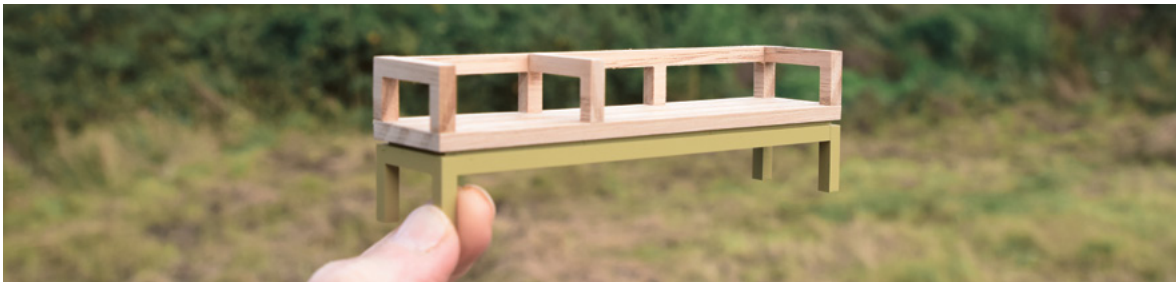

Net als Stadsbos013 is ook Landschap Pauwels één van de stadsregionale parken rondom Tilburg. Het is een groot en veelzijdig gebied dat deels uit agrarisch cultuurlandschap en deels uit natuurgebieden bestaat. Het landschap kent nog een aantal historische locaties en oude wegen, uit de tijd van Pauwels van Haestrecht, nu naamgever, destijds een landheer die rond 1380 het landschap mede vormgaf.

Natuurontwikkeling, duurzame landbouw, energietransitie, cultuurlandschap, recreatie en water krijgen de ruimte om met een groot aantal betrokkenen het gebied aantrekkelijker te maken.
We hebben een reeks inrichtingselementen voor Pauwels ontwikkeld met de ervaring met de stadsboselementen in ons achterhoofd. Ook deze keer is er een koffer gemaakt met aansprekende schaalmodellen, voor Pauwels in de kenmerkende kleur geelgroen.

Like Stadsbos013, Landschap Pauwels is one of the urban-regional parks surrounding Tilburg. It is a large and diverse area consisting partly of agricultural landscape and partly of nature reserves. The landscape still features a number of historic sites and old roads dating back to the time of Pauwels van Haestrecht, after whom it is now named; he was a landowner who helped shape the landscape around 1380.

Nature conservation, sustainable agriculture, energy transition, cultural landscape, recreation, and water management are being prioritised to make the area more attractive, with the involvement of a wide range of stakeholders. We have developed a series of design elements for Pauwels, drawing on our experience with the Stadsbos013 furnishings. Once again, we have created a presentation case containing appealing scale models, for Pauwels in the characteristic yellow-green colour.

Als straks de hoge zit is geplaatst, biedt deze speciale bank een prachtig uitzicht over het cultuurlandschap van Pauwels / Once the high seat has been installed, this special bench will offer a superb view of the Pauwels cultural landscape

Het eerste informatiepaneel is in het energielandschap van de Spinder geplaatst / The first information panel has been installed in the energy landscape of the Spinder

Elementen Dijk Hansweert
/ Furnishings Dyke Hansweert

Zware klei, donkere golven, enorme dijken, weidse uitzichten. Guur en grijs of ongenaakbaar zonnig. Het is iedere keer weer een avontuur om naar Hansweert af te reizen, richting de zee, waar de elementen water, zon en wind zoveel nadrukkelijker aanwezig zijn dan een uur landinwaarts.

Het is bewonderenswaardig hoe anderen het vak verstaan om, als onderdeel van het Hoogwaterbeschermingsprogramma, een dijk met zijn omliggende landschap om te vormen tot een veilige plek. Het is bovendien een voorrecht om daar met 'kleine details op grote schaal' voor de omwonenden op de kruin van de dijk, aan het strand en in het park, betekenis aan toe te mogen voegen.

Heavy clay, dark waves, massive dykes, sweeping views. Bleak and grey or dazzlingly sunny. Every trip to Hansweert is an adventure in itself, heading towards the sea, where the elements water, sun and wind are so much more pronounced than just an hour inland.

It is admirable to see how others have mastered the craft of transforming a dyke and its surrounding landscape into a safe place, as part of the Hoogwaterbeschermings-programma [the Delta Plan for Flood Risk Management]. It also is a privilege to be able to add meaning there through 'small details on a large scale' for local residents on the crest of the dyke, on the beach and in the park.

Met grote zorgvuldigheid is de liedtekst in messing letters in de betonnen keerwand opgenomen. Het is een staaltje vakmanschap om in zo'n lange wand die messing letters goed en vlak geplaatst te krijgen. / The lyrics have been carefully embedded in the concrete retaining wall in brass letters. It is a fine example of craftsmanship to have positioned those brass letters so precisely and flush in such a long wall.

Het bonte gezelschap voelde zich meteen thuis. Het was mooi om bij de opening van de eerste fase van de dijk te zien hoe de tien meter lange zitbanken gebruikt werden. Al pratend zat iedereen tegen een houten ‘kraag’ van hergebruikte meerpalen, beschut tegen de zeewind, over het dorp uit te kijken. / The motley crew felt at home straight away. It was lovely to see, at the opening of the first phase of the dyke, how the ten-metre-long benches were being used. As they chatted, everyone sat against a wooden 'collar' made from reused mooring posts, sheltered from the sea breeze, looking out over the village.

De reeks betonnen balusters zet als een scherm de keermuur visueel door. Met hun hexagonale vormen, als de basaltzuilen van destijds, ontstaat een spel van licht en schaduw. / The row of concrete balusters acts as a screen, visually extending the retaining wall. With their hexagonal shapes, reminiscent of the basalt columns of yesteryear, they create an interplay of light and shadow.

Aan de basis ligt het stoere ontwerp van Raakvlak ontwerp en communicatie, de juweeltjes van letters zijn door hun vorm en maat goed leesbaar / At its core lies the bold design of Raakvlak ontwerp en communicatie; thanks to their shape and size, these little gems of letters are highly legible

In de trap zijn historische NAP-hoogtes in de traptreden verwerkt, als je de dijk oploopt lees je de eerdere dijkhoogtes en ervaar je de ophogingen. Bovenop de dijk tref je een paneel waarop de huidige dijkhoogte is vermeld. / Historical NAP elevations have been incorporated into the steps of the staircase; as you walk up the dyke, you can see the previous dyke heights and get a sense of how the dyke has been raised. At the top of the dyke, you will find a panel indicating the current dyke height.

Het was de landschaparchitect die in het ontwerp van de dijk had opgenomen een ‘zittrap’ aan te leggen om het zomerstrandje beter en veiliger bereikbaar te maken. Dat heeft geleid tot een superplek.

De trap met haar zitplateaus vlijt zich als een zeepok op de dijk en is voorzien van schuin aflopende zijkanten, zodat zand, wier en water er makkelijk omheen kunnen spoelen. Bij hoog water gebeurt dat geregeld, getuige de indringend groene waas die het onderste deel van de zittrap al heeft gekregen.

It was the landscapearchitect who had included in the dyke’s design the construction of a ‘seating steps’ to make the summer beach more accessible and safer. This has resulted in a fantastic spot.

The staircase, with its seating platforms, nestles against the dyke like a barnacle and features sloping sides, allowing sand, seaweed and water to wash around it easily. At high tide, this happens regularly, as evidenced by the vivid green haze that has already settled on the lower part of the seating steps.

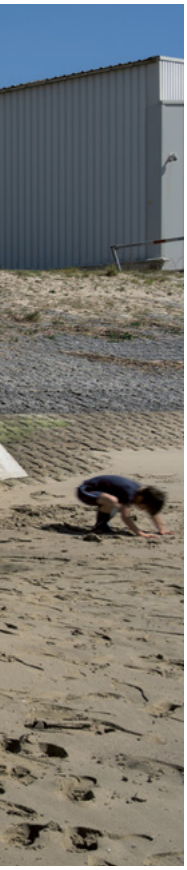

Landschapsarchitect Robbert de Koning vroeg ons de strandtrap te ontwerpen.
We maakten er een getrapte verblijfsplek van met op het hoogste punt nog een bankje waar je even het zand van je voeten kunt kloppen. / Landscape architect Robbert de Koning asked us to design the beach staircase. We turned it into a terraced seating area, with a bench at the highest point where you can wipe the sand off your feet.

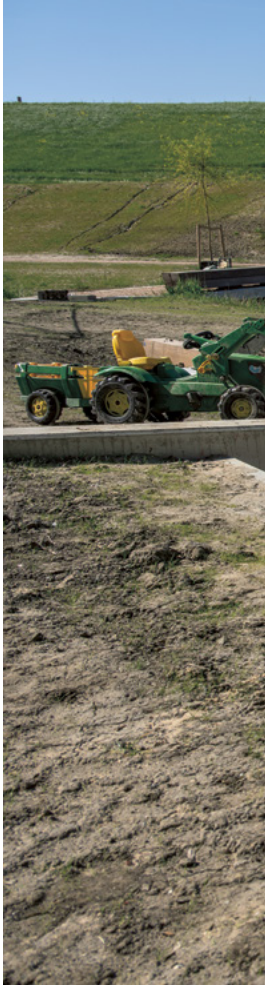

Tussen dorp en dijk is een parkzone gerealiseerd met vier natuurlijke speel- en verblijfsplekken in en om het water. Vooral de waterspeelplaats is avontuurlijk. Met het water en zand kunnen kinderen naar hartenlust dijken, dammen en stuwtjes maken. Durfallen wagen een oversteek over een circuitje van stenen, stelten en balken.

A park area has been created between the village and the dyke, featuring four natural play and relaxation areas in and around the water. The water playground, in particular, is full of adventure. With the water and the sand, the children can build dykes, dams and weirs to their heart's content. Daredevils can venture across a circuit of stones, stilts and beams.

Verderop langs de dijk, ter hoogte van Schore, maakt de Westerschelde een bocht en komen de grote zeeschepen tot dicht bij de kust. Op het druk bezochte uitzichtpunt staat een nieuw betonnen gebouwtje met een beschut bordes en een lange zitbank. De glazen bouwstenen in de betonnen wanden vormen het woord SCHORE en zijn met hun lichtspel de bekroning op een bijzonder werk.

Further along the dyke, near Schore, the Westerschelde bends and large seagoing vessels come close to the coast. At the popular viewpoint stands a new concrete structure with a sheltered platform and a long bench. The glass blocks in the concrete walls spell out the word SCHORE and, with their play of light, are the crowning glory of a remarkable piece of work.

Projecten stationsoutillage
/ Projects station furnishings

Legenda
Projecten zijn chronologisch vermeld van 2026-2007
- Geen projectpagina(s) opgenomen
* Niet gerealiseerd
→ Project dat voortduurt na 2026

Key
Projects are listed chronologically from 2026-2007
- No project page(s) included
* Not realised
→ Project that continues beyond 2026

P
–

- **Stationsmeubilair HS2**
/ 2016-2026 / Station furnishings HS2
In samenwerking met / In collaboration with
Grimshaw Architects, Arup
In opdracht van / Commissioned by
Arup / HS2

63 Stationsmeubilair Deutsche Bahn
/ 2016-2026 → / Station furnishings Deutsche Bahn
In opdracht van / Commissioned by
Deutsche Bahn

Inrichtingsprincipes (Gestaltungsrichtlinien, Arbeitshilfe)
/ 2017-2021 / Layout principles
In samenwerking met / In collaboration with
Raakvlak ontwerp en communicatie (layout publicaties)

Calidum productfamilie, Calidum Redesign, Calidum Light
2016-2026 / Calidum product range
In samenwerking met / In collaboration with
Armada Mobility
Realisatie / Realisation
Diverse producenten / Various manufacturers

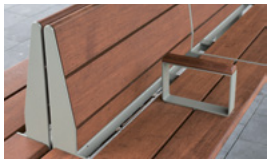

Herinrichting en revitalisering stations
/ 2016-2021 / Refurbishment and revitalisation stations
Bahnhof Hamburg Dammtor, Bahnhof Offenbach Marktplatz, Bahnhof Hamburg Harburg, Pilot Bahnhof Wolfsburg, etc.
In samenwerking met / In collaboration with
Trafique, Liesbeth Rijnja (Bahnhof Hamburg Hamburg)

- **Herontwerp station Amsterdam Sloterdijk ***
  / 2011 / Redesign Amsterdam Sloterdijk Station *
  Meervoudige aanbesteding van ProRail/NS in opdracht van en in samenwerking met / Tender of ProRail/NS commissioned by and in collaboration with Kraaijvanger

27 Stationsoutillage ProRail, NS
/ 2007-2014 / Station furnishings ProRail, NS
In opdracht van / Commissioned by
ProRail, NS, Bureau Spoorbouwmeester

Diverse opgaven
/ 2015-2016 / Diverse assignments
In opdracht van / Commissioned by
Bureau Spoorbouwmeester

Stationsoutillage
/ 2011-2014 / Station furnishings
Reisinformatiepanelen, banken, beschuttingssysteem, verblijfs-paviljoen, commercieel paviljoen, poefs, reclamedragers, afvalvoorzieningen, zitranden groene eilanden / Travel information panels, benches, shelter system, waiting pavilion, commercial pavilion, poufs, advertising displays, waste bins, seating edges green islands
Realisatie / Realisation
Diverse producenten / Various manufacturers

Visie op Stationsoutillage
/ 2008-2011 / Vision on Station furnishings
In samenwerking met / In collaboration with
één op één (grafische vormgeving publicatie)

Pilots Stationsoutillage Leiden Centraal en Amsterdam Bijlmer ArenA
/ 2008-2011 / Pilots Station furnishings
Leiden In samenwerking met / In collaboration with
Studio DenHartogMusch, Cepezed, Bernotat&Co, Landlab, Het Lux Lab, Studio Baukje Trenning
Realisatie / Realisation
Diverse producenten / Various manufacturers

Projecten openbare ruimte
/ Projects public space

Legenda
Projecten zijn chronologisch vermeld van 2026-2007
- Geen projectpagina(s) opgenomen
* Niet gerealiseerd
→ Project dat voortduurt na 2026

Key
Projects are listed chronologically from 2026-2007
- No project page(s) included
* Not realised
→ Project that continues beyond 2026

P
–

207 **ArtiStone Weave**
/ 2025-2026 → / Artistone Weave
In opdracht van en realisatie door / Commissioned and realised by
ArtiStone

235 **Elementen Landschap Pauwels**
/ 2024-2026 → / Furnishings Landschap Pauwels
In opdracht van / Commissioned by
Gemeente Tilburg

\- **Uitbreiding Oostvaarderskliniek Almere**
/ 2023-2026 → / Oostvaarderskliniek Almere Expansion
In samenwerking met / In collaboration with
G.A.F. Architects, KruitKok Landschapsarchitecten
In opdracht van / Commissioned by
KruitKok Landschapsarchitecten voor G.A.F. Architects

237 **Elementen Dijk Hansweert**
/ 2022-2026 / Elements Dyke Hansweert
In samenwerking met / In collaboration with
Robbert de Koning landschapsarchitect
In opdracht van / Commissioned by
Combinatie Answest voor Waterschap Scheldestromen
Realisatie / Realisation
Combinatie Answest

105 **Entree Vorstengrafdonk**
/ 2021-2023 / Entrance Vorstengrafdonk
In samenwerking met / In collaboration with
KruitKok Landschapsarchitecten
In opdracht van / Commissioned by
Coöperatie Bedrijventerrein Vorstengrafdonk
Realisatie / Realisation
Dumaco, Ulehake, Aannemingsbedrijf T. van de Haterd

- **Reeks plantenbakken Boulevard Knokke ***
/ 2021 / Range of planters Boulevard Knokke *
In opdracht van / Commissioned by
Stradus

201 **Solidrain Connect, Dynamic, Cross**
/ 2020-2026 → / Solidrain Connect, Dynamic, Cross
In opdracht van en realisatie door / Commissioned and realised by
Swaans Infra

107 **Markeringen Rotte**
/ 2020 / Markings Rotte
In samenwerking met / In collaboration with
Raakvlak ontwerp en communicatie
In opdracht van / Commissioned by
Gemeente Rotterdam,
Recreatieschap Rottemeren
Realisatie / Realisation
Sign-Partners

121 **Elementen Peelkanalen**
/ 2019-2021 / Furnishings Peelkanalen
In samenwerking het / In collaboration with
Viforis
In opdracht van / Commissioned by
Waterschap Aa en Maas
Realisatie / Realisation
Vissers Ploegmakers

107 **Bewegwijzering Rottemeren**
/ 2018-2023 / Signing Rottemeren
In samenwerking met / In collaboration with
Raakvlak ontwerp en communicatie
In opdracht van / Commissioned by
Staatsbosbeheer, Recreatieschap Rottemeren
Realisatie / Realisation
HR-Groep

\- **Bewegwijzering Helmond**
/ 2018 / Signing Helmond
Aanbesteding in opdracht van / Tender commissioned by
Gemeente Helmond

\- **Meubelreeks ***
/ 2018 / Furniture range *
In opdracht van / Commissioned by
Erlau

223 **Elementen Stadsbos013**
/ 2017-2026 → / Furnishings Stadsbos013
In samenwerking met / In collaboration with
KruitKok Landschapsarchitecten
In opdracht van en realisatie door / Commissioned and realised by
Gemeente Tilburg

\- **NDRWG ***
/ 2017-2018 / NDRWG *
In opdracht van / Commissioned by
BKKC en de Gemeente Heesch

215 **Elementen Spoorpark**
/ 2016-2026 → / Furnishings Spoorpark
In samenwerking met / In collaboration with
KruitKok Landschapsarchitecten, Timmermans architecture
In opdracht van / Commissioned by
Stichting Spoorpark
Realisatie / Realisation
Vebego, Bersselaar Constructie, Haasnoot, Rots maatwerk

- **Winkelcentrum Het Stroink**
/ 2016-2019 / Shopping centre Het Stroink
In samenwerking met / In collaboration with
Vocus architecten, Trafique, Citeq, Eelerwoude, Monton projectmanagement
In opdracht van / Commissioned by
WP Retail Invest C.V.

- **Podium Casinotuin ***
/ 2016-2017 / Stage Casinotuin *
In opdracht van / Commissioned by
Vereniging Sociëteit Casino

199 **Greenline**
/ 2016-2017 / Greenline
In opdracht van en realisatie door / Commissioned and realised by
Struyk Verwo Infra

197 **Mellow Poufs&Planters**
/ 2016-2021 → / Mellow Poufs&Planters
Realisatie / Realisation
Struyk Verwo Infra

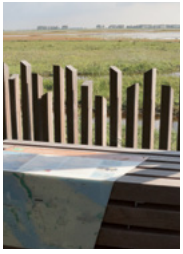

117 **Elementen Slikken van Flakkee**
/ 2016-2017 / Furnishings Slikken van Flakkee
In samenwerking met / In collaboration with
Robbert de Koning, landschapsarchitect
In opdracht van / Commissioned by
Verboon Maasland voor Staatsbosbeheer
Realisatie / Realisation
Verboon Maasland

- **Hekwerk Arminius Rotterdam ***
/ 2016 / Fencing Arminius Rotterdam *
In opdracht van / Commissioned by
Arminius Rotterdam

179 **Terreininrichting Kloostertuin**
/ 2015-2018 / Landscaping Kloostertuin
In opdracht van / Commissioned by
Stichting Kloostertuin, Montessoribasisschool De Elzen
Realisatie / Realisation
Brouwers Groenaannemers

\- **Het Anneville incident**
/ 2015 / The Anneville incident
Expositie tijdens de DDW in opdracht van / Exhibition during the DDW commissioned by
Atelier Tussenruimte namens InnovA58 en Rijkswaterstaat

\- **Inrichting Buldersveldje Nieuwleusen ***
/ 2015 / Landscaping Buldersveldje Nieuwleusen *
In opdracht van / Commissioned by
Waterschap Groot Salland

\- **Prins Clausbrug ***
/ 2015 / Prins Claus bridge *
In samenwerking met / In collaboration with
De Jong Gortemaker Algra architecten
Prijsvraag in opdracht van / Competition commissioned by
Gemeente Dordrecht

173 **Terreininrichting De Gruyter Fabriek**
/ 2014-2016 / Landscaping De Gruyter Fabriek
In samenwerking met / In collaboration with
Bureau OSLO
In opdracht van / Commissioned by
BIM N.V.
Realisatie / Realisation
Heijmans

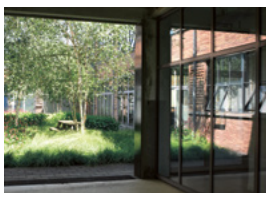

169 **Elementen Winkelcentrum Arena**
/ 2014-2015 / Furnishings Shopping centre Arena
In samenwerking met / In collaboration with
VOCUS architecten, Het Lux Lab, bureau OSLO, Visual8
In opdracht van / Commissioned by
Aberdeen European Balanced Property Fund
Realisatie / Realisation
Diverse producenten / Various manufacturers

\- **Mensen maken de stad / Kreeft aan de kade**
/ 2014 / Mensen maken de stad / Kreeft aan de kade
In samenwerking met / In collaboration with
Ondernemersvereniging De Gruyter Fabriek

115 **Brug Amsterdamse Bos**
/ 2014 / Bridge Amsterdamse Bos
In samenwerking met / In collaboration with
Hollandsblauw
In opdracht van / Commissioned by
Amsterdamse Bos
Realisatie / Realisation
Groot Lemmer

131 **Balkon aan de Maas**
/ 2013-2017 / Balcony at the Maas
In opdracht van / Commissioned by
Waterschap Aa en Maas
Realisatie / Realisation
Postma Bergharen, MCB, Struyk Verwo Infra, Heijmans

\- **Terreininrichting Sphinxkwartier ***
/ 2013 / Landscaping Sphinxkwartier *
In samenwerking met / In collaboration with
Bureau OSLO
Aanbesteding in opdracht van / Tender commissioned by
Gemeente Maastricht

- **Speelhuislaan ***
/ 2013 / Speelhuislaan *
In opdracht van / Commissioned by
Gemeente Breda

173 **Visie ‘De Gruyter Fabriek werkt buiten’**
/ 2013 / Vision De Gruyter Fabriek
Op eigen initiatief en in samenwerking met / On own initiative and in collaboration with
Ondernemersvereniging De Gruyter Fabriek en BIM N.V.

193 **Solids&Seats**
/ 2012-2013 → / Solids&Seats
In opdracht van en realisatie door / Commissioned and realised by
Struyk Verwo Infra

127 **Veerstoepen Beuningen Slijk-Ewijk**
/ 2012-2013 / Ferry banks Beuningen Slijk-Ewijk
In samenwerking met en opdracht van / In collaboration with and commissioned by
Atelier Quadrat
Realisatie / Realisation
Willems Winssen

- **400 opgaven – ontwerpen aan de stationsomgeving ***
/ 2012 / 400 assignments – designs for the station surroundings *
Op eigen initiatief en in samenwerking met / On own initiative and in collaboration with
Ontwerplab

- **Lichtkunstwerk Meerakkerweg ***
/ 2012 / Light artwork Meerakkerweg *
Aanbesteding in samenwerking met / Tender in collaboration with
Het Lux Lab

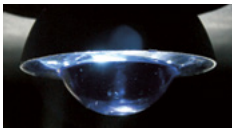

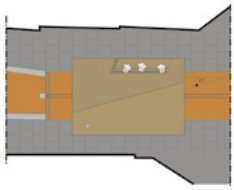

- **Podium Marikenstraat ***
/ 2011-2012 / Stage Marikenstraat *
In opdracht van / Commissioned by
Ondernemersvereniging Marikenstraat

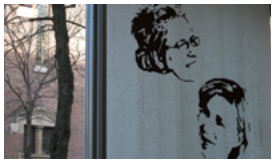

- **Jury Rotterdam Designprijs**
/ 2011 / Jury Rotterdam Designprijs
In opdracht van / Commissioned by
Stichting Designprijs Rotterdam

159 **Zitranden en boombakken Antoine Platekade**
/ 2010-2011 / Seatings and treeholders Antoine Platekade
In opdracht van / Commissioned by
Atelier Quadrat
Realisatie / Realisation
Van den Ban

155 **Banken Lijnbaan**
/ 2010-2012 / Benches Lijnbaan
In opdracht van / Commissioned by
Atelier Quadrat voor Gemeente Rotterdam

- **Cruquius groeit ***
/ 2010 / Cruquius groeit *
In samenwerking met / In collaboration with
Mook & Partners, één op één
Prijsvraag in opdracht van / Competition commissioned by
Platform Openbare Ruimte

- **Reizigers in het Groene Woud ***
/ 2010 / Reizigers in het Groene Woud *
In opdracht van / Commissioned by
CBK ‘s-Hertogenbosch

-

Fontein Grote Markt Boom *
/ 2010 / Fountain Grote Markt Boom *
In opdracht van / Commissioned by
Atelier Quadrat

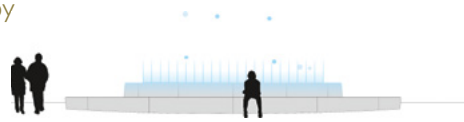

149 **Bank Marikenstraat**
/ 2010 / Bench Marikenstraat
In opdracht van en realisatie door / Commissioned and realised by
VCP streetcare

-

We think, We draw, We build
/ 2010 / We think, We draw, We build
Expositie in opdracht van / Exhibition commissioned by
HKU

dialogue on design

-

Signing fietsenkelders
/ 2009-2010 / Signing bike parking
Onderzoek in opdracht van / Research commissioned by
Gemeente Tilburg

151 **Bank Mercatorplein**
/ 2009 / Bench Mercatorplein
In opdracht van en realisatie door / Commissioned and realised by
Atelier Quadrat voor Gemeente Amsterdam
Realisatie / Realisation
van Camp

153 **Bank Welgelegen**
/ 2009 / Bench Welgelegen
In samenwerking met / In collaboration with
Atelier Quadrat
In opdracht van / Commissioned by
Gemeente Apeldoorn
Realisatie / Realisation
VCP streetcare

165 **Parels van Eersel**
/ 2008-2010 / Gems of Eersel
In samenwerking met / In collaboration with
Daniel Schipper, één op één
In opdracht van / Commissioned by
Gemeente Eersel

\- **Meubilair De Parade 's-Hertogenbosch ***
/ 2008 / Furnishings De Parade 's-Hertogenbosch *
Aanbesteding in samenwerking met en in opdracht van
/ Tender in collaboration with and commissioned by
Atelier Quadrat

\- **Meubilair tramtracé Vlaanderen-Maastricht ***
/ 2008 / Furnishings tramtracé Vlaanderen-Maastricht *
In samenwerking met en opdracht van / In collaboration with and commissioned by
Atelier Quadrat

101 **Taal van de weg**
/ 2007-2008 / Taal van de weg [Road talk]
In samenwerking met / In collaboration with
één op één
In opdracht van / Commissioned by
Gemeente Breda
Realisatie / Realisation
Koninklijke Wegenbouw Stevin, Van Hattum en Blankevoort

Publicaties / Publications

Spoorpark Tilburg: Het burgerinitiatief in beeld en beleving
/ 2024 / Stichting Spoorpark Tilburg

Landscape Architecture Europe #6 Second Glance Urban
/ 2022 / LAE Foundation, Uitgeverij Blauwdruk / Spoorpark Tilburg

Spoorpark Tilburg, een burgerinitiatief in wording
/ 2021 / Stichting Spoorpark Tilburg

Jaarboek Landschapsarchitectuur en Stedenbouw in Nederland
/ 2019 / Uitgeverij Blauwdruk / Het Tilburgse Spoorpark

Historische Atlas van Tilburg
/ 2019 / Uitgeverij Vantilt / Stadsgroen als spiegel van de tijd

Garten + Landschaft
/ 2019 / Georg GmbH & Co. KG / Eine runde Sache

Buitenbeeld
/ 2019 / Relatiemagazine Struyk Verwo Infra / Greenline zorgt voor heldere structuur in Tilburgs Spoorpark

Straatbeeld
/ 2019 / Acquire Publishing / Burgerinitiatief Spoorpark

Spoorpark Tilburg, een grensverleggend burgerinitiatief
/ 2017 / Regiegroep Spoorpark Tilburg

Straatbeeld
/ 2014 / Acquire Publishing / Nieuw stationsmeubilair Rotterdam Centraal

Ontwerpen aaan het spoor
/ 2014 / nai010 uitgevers/publishers / Wachten op de trein

Landkunstblad
/ 2010 / BKKC / Reizigers in het Groene Woud

Blauwe Kamer
/ 2010 / Uitgeverij Blauwdruk / Uniforme basisinrichting voor treinstations

OV Magazine
/ 2010 / ProMedia Group / Nieuwe houten bank staat, zit en ligt beter

Prorail Magazine
/ 2008 / ProRail / Elementair

Spoor
/ 2008 / NS / Stations in het nieuw

Beeldverantwoording / Image credits

P 6 portret / portrait Heroshots; P 14, 252 visualisatie OVK / visual OVK G.A.F. Architects; P 17, 250 visualisatie Hs2 / visual Hs2 Grimshaw Architects; P 28-31, 251 station Hoevelaken / Hoevelaken Station Eisso Beukema; P 43 station Rotterdam Centraal / Rotterdam Central Station Eisso Beukema; P44-46, 251 station Amsterdam Bijlmer ArenA / Station Amsterdam Bijlmer ArenA Gerlo Beernink; P 45, 46, 50 station Leiden Centraal / Leiden Central Station Gerlo Beernink; P 47 groepsfoto pilot / group photo pilot ProRail; P 48 station Kampen / Kampen Station Jannes Linders; P 67, 68 Wolfsburg Hbf / Wolfsburg Central Station Lutz Bierwith; P 74-77, 250 station Offenbach Marktplatz / Offenbach Marktplatz Station DB Station&Service AG/Andreas Varnhorn; P 84 Calidum Redesign / Calidum Redesign Fototeam KenM / Kees van der Meer in opdracht van Armada Mobility; P 86, 87 Calidum Light / Calidum Light Deutsche Bahn; P 86 Calidum Light hockers / Calidum Light hockers Armada Mobility; P 118 vlot / raft Verboon Maasland; P 121 brug Liessel / bridge Liessel Huub Timmermans, Deurne Wiki; P 125 visualisatie Peelkanelen / visual Peelkanalen Viforis; P 135 stoomgemaal / steam pumping station Waterschap Aa en Maas; P 138 opening expo bij De Gruyter Fabriek / opening expo at De Gruyter Fabriek Frank van Delft; P 165 ansichtkaart stoomtram Eersel / postcard of the Eersel steam tram Collectie Frans Huijbregts; P 166 bronzen deurknop en klink / bronze door knob and handle Ton van de Vorst; P 179 ansichtkaart kloostertuin / postcard monastry garden Regionaal Archief Tilburg; P 193-196, 258 Solids&Seats / Solids&Seats Struyk Verwo Infra; P 197 Mellow Poufs&Planters / Mellow Poufs&Planters Struyk Verwo Infra; P 199 Greenline / Greenline De Renderfabriek i.o.v. Struyk Verwo Infra; P 200 Greenline / Greenline Picture Productions; 201-203, 252 Solidrain Connect / Solidrain Connect G.A.F. Architects in opdracht van Swaans Infra, P 206 Solidrain Connect / Solidrain Connect Swaans Infra; P 207-209, 252 Artistone Weave / Artistone Weave G.A.F. Architects in opdracht van Swaans Infra; P 221 skater Spoorpark / skater Spoorpark Picture Productions; P 237, 238, 240-248 dijkversterking Hansweert / dyke reinforcement Hansweert Heroshots; P 251 visualisatie Station Sloterdijk / visual Amsterdam Sloterdijk Station Kraaijvanger; P 258 400 opgaven / 400 assignments Claudia den Boer; P 262 boek 'Second Glance' / book 'Second Glance' Uitgeverij Blauwdruk; P 263 boek 'Ontwerpen aan het spoor' / book 'Ontwerpen aan het spoor' nai010 uitgevers/publishers

Al het overige beeldmateraal / All other visual material Blom&Moors

